DERİMODANKARA
DERİMODSAHİLYOLU DERİMODOSMANBEY DERİMODERENKÖY
GİFF

10 MAYIS 1987 YIL:5 SAYI:18 700 TL. (KDV dahil)

nokta

POLİTİKA VE SEKS

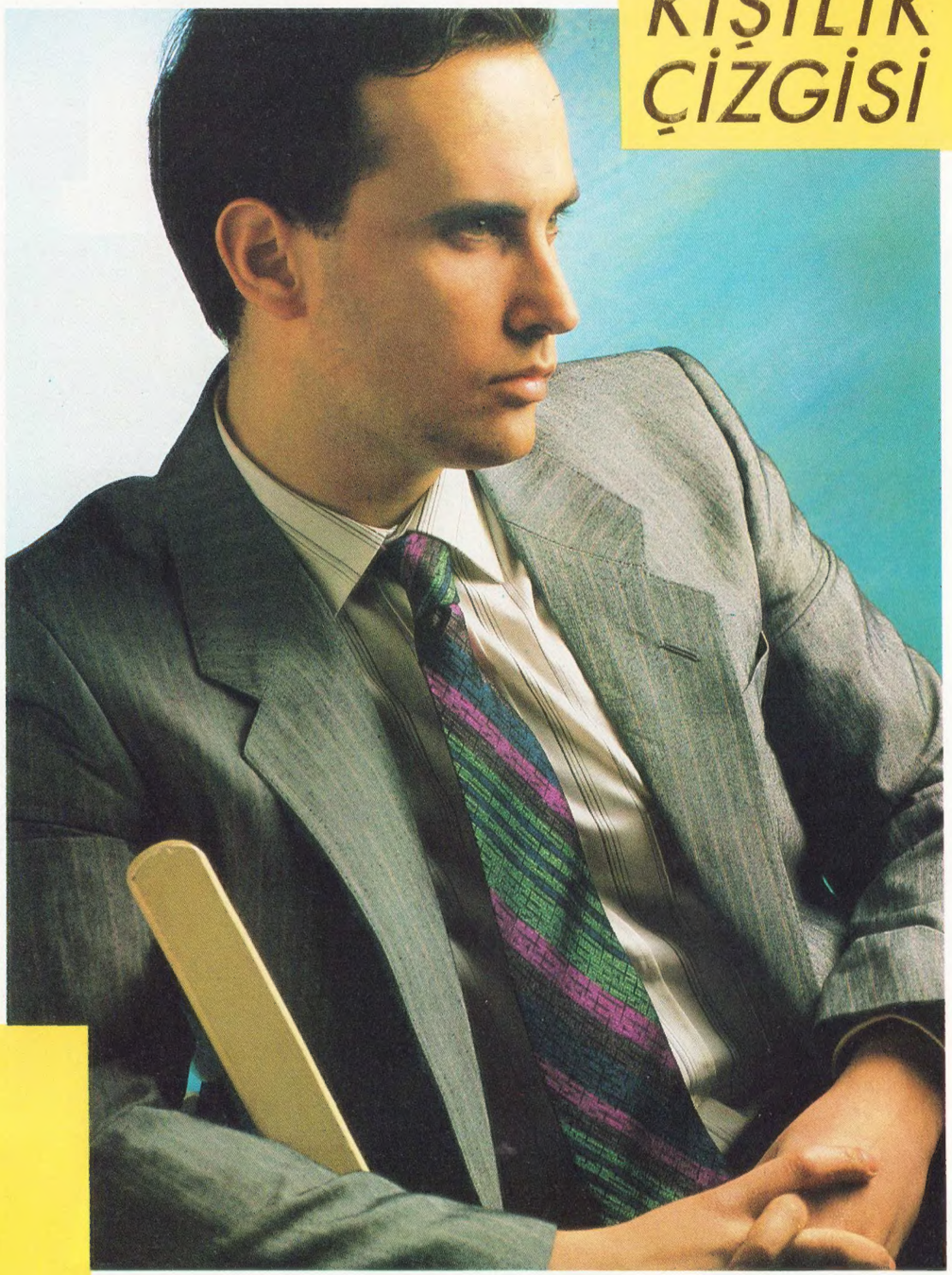

KİŞİLİK ÇİZGİSİ

ANTALYA
BAKIRKÖY
DENİZLİ
ISPARTA
İZMİR
ÜSKÜDAR

mithat

ATT

İÇİNDEKİLER

TÜRKİYE

SHP ve 1 Mayıs 12
Referandum soruşturması 15
Kibar hırsızın sonu 17
Bakan Kalemli suçlanıyor 18
PKK yalnız kaldı 20
Suçlanan avukatlar 24

DÜNYA

Sri Lanka kaynıyor 30
ABD/Başkanlık seçimleri 33
Ateş altında gazeteciler 36

EKONOMİ

Kömür madenleri boşaltılıyor 42

KAPAK

İktidarla gelen seksapel 50

TOPLUM

Yeşiller parti kuruyor 58
Sınav dışı kalanlarda azınlık stresi 62
Dekorasyonda yeni eğilim 65

KÜLTÜR-SANAT

Karikatürde fantastik çizgi 68
Yabancı uzman gözüyle Türk sineması 70
Kitap: Kardelen 72

İZLENİMLER

Silah Fuarı 73

SPOR

Türkiye-İngiltere muharebesi 76

DİĞER BÖLÜMLER

Nokta'dan 5
Ne Nerede 6
Panorama Türkiye 26
Panorama Dünya 40
Günlerin Getirdiği 46
Mektuplar 78
Bulmaca 80
Test 81
Kutu Kutu 82

Politikacılar ve cinsellik

Kadınlar arasında yapılan çeşitli araştırmalar, politik iktidarın büyük bir cinsel çekicilik yarattığını ortaya koyuyor. Normal koşullarda kadınların ilgisine pek mazhar olmayacak erkekler bile, politik yıldızlarının parlamasıyla birlikte, kadınların gözdesi oluyorlar.

(Sayfa 50)

Kapak Fotoğrafı/ Erol Atar
Manken/ Cavidan Akyol
Aksesuarlar/ İlhan Şerif, Ayyıldız, Niyazi Er

SHP'de 1 Mayıs kavgası

SHP'nin İstanbul'da düzenlediği 1 Mayıs toplantısının, İnönü'nün katılmaktan vazgeçmesi üzerine iptal edilmesi partiyi karıştırdı. İptal kararına ilişkin ilginç iddialar ve İnönü ile söyleşi Türkiye sayfalarımızda.

(Sayfa 12)

Referanduma referandum

Referandum doğrudan demokrasinin bir aracı ve daha ileri bir aşama mıdır? Yoksa diktatörlerin başvurdukları bir silah ve bir aldatmaca mıdır? Özal'ın referandum önerisi, politik platformda yeni saflaşmalar, yeni tartışmalar yaratırken, aydınlar cephesini de karıştırdı. Türkiye'nin önde gelen 62 aydını, referandum konusunda tutumlarını **Nokta**'ya açıkladı.

(Sayfa 15)

Yeşiller parti kuruyor

İzmir'de 2 Mayıs'ta yapılan büyük toplantının ardından, Türkiye'nin ilk "Yeşiller"i yasal işlemlere başvuruyorlar.

(Sayfa 58)

Ölüm tacirleri Ankara'daydı

Yirmi bir milletin açıkgözü, üç buçuk milyar dolarlık silahını Etimesgut'a yığıp beş gün boyunca atmaca gibi müşteri bekledi... IDEA 87 Savunma Fuarı "İzlenimler"de.

(Sayfa 73)

Gençler! İşte Size Genç ve Sağlıklı Bir Yiyecek... Panço!

Pınat Gıda Sanayii ve Ticaret A.Ş.
Cemal Sahir Sokak
No: 3 / 1, 80300
Mecidiyeköy / İstanbul
Tel.: 172 36 34
172 36 05

"PANÇO / MISIR CİPSİ"
"Amigo Fıstık"la beğeninizi kazanan **PİNAT** tarafından üretiliyor.

SHP usulü 1 Mayıs

"Ülkemizde 1 Mayıs'ı çalışan, üreten insanlara saygı olarak anlıyoruz. Ülkemizde 1 Mayıs'ın kutlanmaması, çalışanlara saygı bulunmadığını gösteriyor... Bunun hesabını çalışanlar bir gün sorar... Biz sadece düşünenlerin değil, çalışanların, üretenlerin en erdemli, en onurlu insanlar olduğunu biliyoruz. Ben Genel Merkez adına, siz çalışanlara saygı sunmak istiyorum..."

Bu konuşma, 1 Mayıs Cuma günü Ankara'da yapılıyordu. Ama bir açık hava toplantısında değil, SHP Genel Merkezi'nin odalarından birinde, dört duvar arasında gerçekleştiriliyordu. Konuşmacı SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar'ın karşısında da geniş halk yığınları değil, sadece SHP merkezinin çalışanları vardı. Sağlar, çalışan insanlara saygıdan söz ediyordu ama, partisinin aynı hassasiyeti gösterdiği pek söylenemezdi. Çünkü SHP'nin büyük gazete ilanları ile duyurduğu, Genel Başkan Erdal İnönü'nün de konuşacağı Kartal'daki 1 Mayıs toplantısı aniden iptal edilivermişti. Bu iptal, siyasi çevrelerde şaşkınlık, büyük bir kesimde de hayal kırıklığı yaratıyordu. Haber önce politik kulislerde patlamıştı... Tüm organizasyon tamamlanmış, duyurular yapılmış, ama Erdal İnönü son anda resti çekip "Ben böyle bir toplantıya gitmem" demişti... Kararın öğrenildiği perşembe günü SHP İstanbul üyeleri çaresizlik içinde çırpınırken, Genel Merkez'de de tam bir telaş yaşanıyordu. Ve bu telaş, parti içinde de büyük bir kesimi memnun etmeyen bir karara bırakmıştı yerini. Genel Başkansız bir toplantının daha büyük bir fiyasko olacağına karar verilmiş ve olay iptal edilmişti.

.....

Ve 1 Mayıs Cuma günü SHP Genel Merkezi'nde iki ayrı toplantı yapıldı. Bunlardan biri Genel Başkan Erdal İnönü'nün MKYK üyeleri için düzenlediği kibar bir "beş çayı" idi. İngiliz usulü bu buluşmada İnönü, "misafirlerini" kuru pasta ve çayla ağırlamıştı. Bu hoş hava içinde 1 Mayıs toplantısının iptal kararı görüşülmüş ve MKYK üyeleri hafif "mırıltılar" arasında ikna edilmişti. Daha sonra Erdal İnönü, ikna edici fikirlerinin bir özetini **Nokta**'ya şöyle açıklamıştı:

"Bu toplantı böyle iptal edilecek... Ondan sonra iptalin tepkisi olacak... İşte böyle, böyle gelecek..."

SHP Genel Merkezi'ndeki 1 Mayıs çayı sürerken, bir başka odada, bir başka 1 Mayıs kutlaması yapılıyordu. Genel Sekreter Fikri Sağlar, merkezdeki çalışanlara, yazının girişindeki söylevi çektikten sonra hepsine çikolata ikram ediyordu.

Hayır... Hayır... 1 Mayıs'ı, Şeker Bayramı ile karıştırmamıştı...

Arda Uskan

nokta

SAHİBİ
Gelişim Yayınları A.Ş. ve Süreli yayınlar A.Ş.
Yönetim Kurulu Başkanı
Ercan Arıklı

YAYIN KURULU BAŞKANI Dr. Adil Özkol
YAYIN KURULU Ayşim Alpman, Ayşenur Arslan, Duygu Asena, İpek Çalışlar, Aycan Giritlioğlu, Gülay Göktürk, Deniz İnsel, Güldal Kızıldemir, Dr. Salih Memecan, Mustafa Özyürek, Hıncal Uluç, Arda Uskan, Hilmi Yavuz
SORUMLU YAYIN YÖNETMENİ Arda Uskan
ANKARA TEMSİLCİSİ Aycan Giritlioğlu
YAYIN YÖNETMEN YARDIMCILARI İpek Çalışlar, Gülay Göktürk
GÖRSEL YÖNETMEN Salih Memecan
İSTİHBARAT ŞEFLERİ Korhan Atay (İstanbul), Nurcan Akad (Ankara)
HABER ARAŞTIRMA BÖLÜMÜ Güldal Kızıldemir, Nadire Mater
ÖZEL HABER BİRİMİ Dürin Ababay (Şef), Neyyire Özkan, Hakan Akçaoğlu
DIŞ HABERLER Ayşim Alpman, Aydın Demirer, Viki İzrail
EKONOMİ Şaziye Karlıklı, Gülçin Tahıroğlu
KÜLTÜR SANAT Sungu Capan
YAYIN DANIŞMANI Engin Ardıç
ARAŞTIRMA Ergun Hıçyılmaz
TEKNİK SEKRETER Tahsin Armağan
BÜROLAR İstanbul: Haşmet Babaoğlu, Ali Boratav, Ayşe Baştürk, Ruşen Çakır, Ceylan Göllücü, Alper Görmüş, Sinan Hıncal, Eren Külahlı, Leyla Olca, Mahmut Övür, Serhat Öztürk, Seral Özzeybek, Can San, İtir Şahingiray, Emin Tanrıyar, Nihan Taştekin, Mehmet Yalçın.
Ankara: İzzet Dağıstanlı, Hıdır Göktaş, Erdal Kılıçoğlu, Cengiz Kuşcuoğlu, Haluk Müftüoğulları, Sevkuthan Nevsuhan, Perin Pigey, Hüseyin Şentürk, Nuray Şirin, Nezih Tavlaş, Yusuf Gabay
İzmir: Ahmet Kökçü
Yurtdışı: ALMANYA: Yağmur Atsız.İNGİLTERE: Merih Colakoğlu. İSVEÇ: Abdullah Görgün. YUNANİSTAN: Mihail Vasiliadis. KIBRIS: Serdar Saydam
GÖRSEL BÖLÜM Nihan Bilkay (Görsel Yön. Yrd.), Emre Ulaş (Grafik/İllustrasyon), Ali Aydın (Produksiyon)
FOTOĞRAF Adem Altan, Deniz Doğan, Erzade Ertem, Erik Molberg Hansen, Batuhan Kıran, Ümit Kırdil, Süleyman Tel, Mehmet Tel
TEKNİK ŞEFLER Nermi Erdur (Fotoğraf), Necati Güngör (Düzelti), Yurdakul Işıtman (Renk Ayrımı) Serpil Köse (Dizgi), Fazıl Mecit (Pikaj-Montaj), Yalçın Salur (Kamera)

KATKIDA BULUNANLAR Pertev Atasay, Hakkı Deveci, Hande Ergenç, Ayça Gülsoy, Çiğdem Gündoğdu, Ayşen Gür, Hızır Tüzel, UBA

ADRES Gelişim Yayınları, Levent - İstanbul Tel: 169 66 80 (20 Hat) TELEX: 26510
REKLAM İÇİN TELEFON 169 66 80
ANKARA BÜROSU Atatürk Bulvarı, 85/12, Kızılay - Ankara Tel: 33 07 40 (3 Hat) TELEX: 42008
İZMİR BÜROSU İzmiroğlu İşhanı Kat: 4 No: 404 Konak - İzmir Tel: 25 85 79
BASILDIĞI YER GE-PA Basım Sanayii ve Ticaret A.Ş.
DAĞITIM Hürriyet Holding A.Ş.

GELİŞİM

BAŞKAN YARDIMCISI / Finansman Ümit Umar, **BAŞKAN YARDIMCISI / İdare-Reklam** Deniz İnsel, **HALKLA İLİŞKİLER VE ARAŞTIRMA MÜDÜRÜ** Fatoş Erbil, **SATIŞ MÜDÜRÜ** Yıldırım Ünverdi, **TEKNİK MÜDÜR** Güman Birincioğlu, **DIŞ İLİŞKİLER MÜDÜRÜ** Ayşe Karabece.

KİTAP

DERDİM YETER, SAKİN OL, öyküler, Işıl Özgentürk, Say Yayınları, 88 sayfa, 750 lira.

Kısa öyküleri, röportajları ve senaryo çalışmalarıyla son yıllarda adının çevresinde olumlu yankılar uyandıran **Işıl Özgentürk**'ün yeni yapıtı, yine kısa öykülerden oluşuyor... Alışılmış edebi tür kalıpları içinde kalmayı sevmeyen Işıl Özgentürk, şiirden denemeye, öyküden anıya kadar uzanıyor. Kitabının kapağına "Kendime Hikâyeler" diyenotdüşenyazar, gerçekten, bir iç monolog geliştirir gibi kuruyor öyküsünü. Çağrışımların, anlık görüntülerin peşinde ve alabildiğine şiirli bir dille iletiyor söylemek istediklerini. Bu özelliğiyle,"Kendime Hikâyeler" boşuna söylenmiş bir adlandırma değil; tam tersine, yerinde bir ifade anlamını taşıyor.

Kim vurduya gidenler üstüne

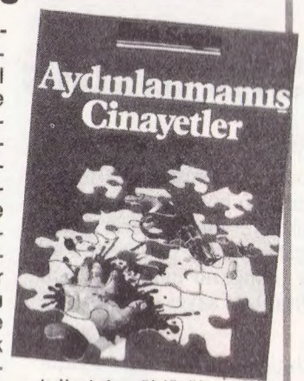

AYDINLANMAMIŞ CİNAYETLER, Ümit Sezgin, İletişim Yayınları, İstanbul 1987. "12 Eylül öncesine geri dönmek mi istiyorsunuz?" sorusu çeşitli insanların ya da siyasi odakların oldukça değişik yorumladığı bir soru. Kimilerine günde 20'ye varan cinayetleri, bombaları ve mezhep çatışmalarına kadar vardırılan provokasyonları anımsatırken, kimilerine de bazı merkezlerden çok sistemli ve bilinçlice yönetilen sinsi operasyonları anımsatıyor.

Ümit Kıvanç, genç gazeteci Ümit Sezgin'in **Aydınlanmamış Cinayetler** adlı bu kitabının önsözünde şöyle diyor: "Kitabı okuduğunuzda Doğanay'ın, Doçent Orhan Yavuz'un Adana Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul'un vb.'lerinin öldürülmelerinin pekâlâ 'aydınlatılabilir' olayları sayılması gerektiğini göreceksiniz." Sezgin'in kitabı, aydınlatılmamış cinayetlere ışık tutma amacını taşıyan bir yakın tarih belgeseli. Çünkü ülkemizin yakın tarihi bir anlamda siyasal cinayetlerin de tarihidir...

RASGELE (Av İnsanları Av Olayları), Raif Ertem, kendi yayını, 1987.

Gazeteci, hukukçu ve avcılığıyla tanınan yazar Raif Ertem, Rasgele'de okuyucuya adeta Türkçe'nin ne denli doğallaşabileceğinin dersini veriyor. Yazar, av insanlarını ve av olaylarını anlatırken okuru da doğanın içine götürüyor. Yalın tümceleriyle iz sürercesine bir solukta tüketilen bu kitabın sayfaları, kalemini silah gibi kullanan av tutkunu bir yazarı müjdeliyor. **Rasgele** zevkle okunan av yazılarının bir toplamı niteliğinde.

ÖZGÜR BİR GÜNEY AFRİKA- Pretoria ve Rivonia Davaları Savunusu, Nelson Mandela, Türkçesi Ayşegül Erol, Belge Yayınları, İstanbul 1987, 136 sayfa.

"Bunca özveri boşuna mı? Asla! Onlar unutulmayacak. Dış dünya, gözlerini ve kulaklarını bu insan kıyımına kapasa bile. Unutulmuşluktan anımsanmaya acılar içinde gidiyoruz." Bunları diyenBreytenbach.

25 yıldır cezaevinde olduğu halde Güney Afrika kurtuluş mücadelesinin önde gelen adlarından biri olmayı sürdüren Mandela'nın grev ve sabotaj davalarında yaptığı savunmaları kapsıyor kitap. Mandela, vicdanıyla yasalar arasında seçim yapmakla karşı karşıya kalan ülkesi insanını ve onun vicdanının sesine kulak vermesindeki haklılığı anlatıyor. Hüküm kesinleştikten sonra şöyle haykırıyor sokaklara dökülen Güney Afrikalılar: "Şoşoloza Mandela!" (Devam et Mandela).

Mandela'nın kimi zaman deneyimlerini aktardığı, kimi zaman da geleceğe yönelik mesajlar verdiği bu coşkulu savunmaları, Güney Afrikalı iki şiir ANC'nin Özgürlük Bildirgesi, başkan yardımcısı Tambo'nun Devrim Çağrısı ve ülke tarihi kronolojisi tamamlıyor.

TEOMAN MADRA. 1962'den bu yana sürekli ışık ve müzikle ürettiği soyut fotoğraflarla sergi ve gösteriler düzenleyen T. Madra, fotoğraflarının oluşumunda ve gösterilerinde caz, elektronik müzik, klasik Türk ve Batı müziğinden yararlanıyor. Müzik T. Madra için fotoğrafın hem hazırlanışında hem de gösterilişinde birleştirici bir işleve sahip. Fotoğraflardaki ışık ise hareket ve ritmi ifade ediyor. Galeri BM, sanatçının renkli fotoğraf baskılarını lüks bir baskıda bir araya getirerek basmış ve ilginç bir albüm ortaya çıkmış.

En çok satan kitaplar

1. **Kadının Adı Yok,** deneme, Duygu Asena, Afa Yayınları (1)
2. **Gülünün Solduğu Akşam,** anı, Erdal Öz, Can Yayınları (3)
3. **İdam Gecesi Anıları,** anı, Halit Çelenk, Onur Yayınları (2)
4. **Koku,** roman, Patrick Süskind, Can Yayınları (6)
5. **Gülün Adı,** roman, Umberto Eco, Can Yayınları (5)
6. **Şafak Türküsü,** şiir, Nevzat Çelik, Alan Yayıncılık (-)
7. **Bin Belge,** inceleme, Erbil Tuşalp, Dost Kitabevi Yayınları (4)
8. **Korkuyu Beklerken,** öykü, Oğuz Atay, İletişim Yayınları (7)
9. **Şeytan Üçgeninde Türkiye,** Cüneyt Arcayürek, Bilgi Yayınları (10)
10. **Bir Dönemin Tanıklığı,** anı, Müzehher Vâ-Nû, Cem Yayınları (8)
11. **Sandıktan İhtilale,** anı, Yavuz Donat, Bilgi Yayınları (14)
12. **Sarı Kırmızılı Kaşkol,** Hıncal Uluç, Bilgi Yayınları (15)
13. **Roman Gibi,** Sabiha Sertel, Belge Yayınları (13)
14. **Muhteşem Süleyman,** Andre Clotz, Milliyet Yayınları (-)
15. **Kardelen,** Öner Yağcı, Alan Yayıncılık (-)

Bu listenin hazırlanmasında bilgilerine başvurduğumuz kitabevleri: İstanbul'da Akademi, Acar, Deniz, Gençlik, Nezih, Ankara'da Bilgi, Dost,İlhan -İlhan, Dönüşüm ve İmge; İzmir'de Dost, İleri ve Yavuz, Antalya'da Akdeniz. (Parantez içindeki sayılar, kitabın bir hafta önceki sıralamadaki yerini belirtmektedir.)

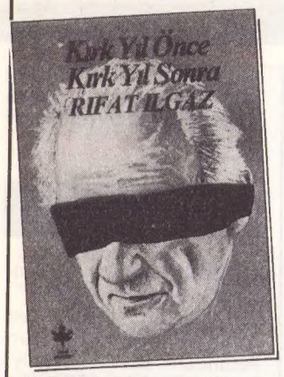

"Çağımızda iki tür insan vardır: Açıkgözler ile gözleri açılanlar...

Rıfat Ilgaz'ın bilinci kırk yıl önce ışıdı, gözleri kırk yıl önce açıldı.

Kırk yıl önce Ilgaz'ın ellerine zincir vuranlar, kırk yıl sonra gözlerine bant vurdular...

İlhan Selçuk

Birbirini tamamlayan iki kitap...

ÇINAR YAYINLARI □ PK 1307 □ 34438 □ SİRKECİ/İSTANBUL

MODAYI OKUMAK
MODAYI TAKİP ETMEK
DEĞİLDİR!

Çocuklar İçin
Mayonuzu Seçin
Yazlık Döpyesler
Akşam Kıyafetiniz

DÜNYANIN 72 ÜLKESİNDEKİ
KADINLAR GİBİ
SİZ DE MODAYI
BURDA İLE YAŞAYIN

HAŞET KİTABEVİ AŞ. 144 94 70-71

cem yayınevi

TÜRKİYE TARİHİ
1
OSMANLI DEVLETİNE KADAR
TÜRKLER

ÜMİT HASSAN
HALİL BERKTAY
AYLA ÖDEKAN

Yayın Yönetmeni:
SİNA AKŞİN

Nuruosmaniye Cd. Kardeşler Han 1/3
CAĞALOĞLU/İST.
Tel: 527 17 41 - 526 97 42

1 MAYIS ÖZEL İNDİRİM HAFTASI

HAŞET KİTABEVİ % 50'YE VARAN İNDİRİM UYGULUYOR!

1 Mayıs'tan itibaren mutlaka yararlanın, bir kitap parasına, iki kitap sahibi olun!

Ülkemizde seçkin kitapların pazarlamacısı olarak tanınan Haşet Kitabevi, kültür yaşamımıza, bu kez de indirimli satış yoluyla katkı sağlıyor:

Okumak ve sahip olmak istediğiniz kitapları, 1 Mayıs'dan itibaren, Haşet Kitabevi'nin İstanbul Merkezi ile Ankara ve İzmir Şubelerinden

% 25 ve % 50 indirimli olarak

alabilirsiniz

Bu yalnız bir indirim değil, başlı başına bir kültür olayıdır.

HAŞET KİTAPEVİ A.Ş.

Merkez:
İstiklal Caddesi 469, Beyoğlu-İstanbul
Tel: 144 94 70-71

Şubeler:

Ankara
Ziya Gökalp Caddesi 17/C
Tel: 31 50 03

İzmir
Halit Ziya Bulvarı 76, Kat:2
Tel: 25 13 65-66

SİNEMA

Danıştay kararıyla

Sinema Günleri'nden sonra Moda'daki İsveç sineması toplu gösterisi, Gülün Adı ve geçen ayların ilgi görmüş filmlerinin yeniden vizyona çıkmasıyla mevsimin sonu göründü. Şerif Gören'in **Beyoğlu'nun Arka Yakası**'ndan sonra bir başka önemli yerli film de Başar Sabuncu'nun **Asılacak Kadın**'ı. "Muzır"ın kancasına takılan ve ancak "Danıştay kararıyla" izleyebildiğimiz film, yönetmen Başar Sabuncu'nun artık kendini kabul ettirdiği, özgün bir çalışma. Pınar Kür'ün romanından uyarlanan film, besleme olarak satılan yetim bir kızın trajik yazgısı ve konak eskisi, yaşlı bir adamın sapıklığı üstüne kurulu. Filmde yer yer "yerleşik ahlakın temelindeki sapkın duyguların teşhirine" yönelen Sabuncu, kahramanlarının iç dünyalarına, psikolojilerine girmeyi ayrıntılarla, geriye dönüşlerle, atıfta bulunmalarla başarıyor ve seyirciyi zaman zaman ürperten ilginç bir film ortaya koyuyor. Müjde Ar, İsmet Ay ve Yalçın Dümer'den oluşan oyuncu kadrosu, Sabuncu'nun yönlendirmesiyle başarılı bir oyun çıkarırken, iç ve dış mekân çekimleri, görüntüleri ve müziğiyle çizgi dışı, övgüye ve görülmeye değer bir film nitelemesini hak ediyor **Asılacak Kadın.** Romanı "muzır kancası"nda asılı, filmiyse İstanbul sinemalarında...

Başar Sabuncu'nun üçüncü yönetmenlik denemesi "Asılacak Kadın" başarılı bir film

TİYATRO

AST-ZENGİN MUTFAĞI. 1-10 Mayıs arasında İstanbul turnesine çıkan Ankara Sanat Tiyatrosu Vasıf Öngören'in yazdığı Zengin Mutfağı'nı Kenterler Tiyatrosu'nda oynayacak. Cezmi Baskın, Şebnem Erkekli, Koray Ergun, Yaşar Akın ve Altay Özbek'li kadrosuyla İstanbul seyircisinin karşısına çıkacak olan AST'ın oynayacağı Zengin Mutfağı'nı Rutkay Aziz sahneye koyuyor.

3. İSTANBUL AMATÖR TİYATRO GÜNLERİ. Boğaziçi Üniversitesi Oyuncularının her yıl Mayıs başlarında düzenlediği "Tiyatro Günleri", bu yıl bir hafta sürecek. "Günler"de 18 topluluk birer gösteri sunacak. Geniş ve tutarlı bir ulusal çerçeveye yayılmayı amaçlayan düzenlemede bu yıl İstanbul'un dışında Erzurum, Sivas, Ordu, Bursa, İzmir ve Ankara'dan yerleşik amatör toplulukları ve üniversite toplulukları yer alıyor. Gösteri ve söyleşilerin tümü Boğaziçi Üniversitesi Tiyatro Salonu'nda yapılacak.

SERGİ

TÜRK RESMİNDE MODERNLEŞME SÜRECİ. Yahşı Baraz'ın 67 ressamımızdan seçtiği 200 yapıttan oluşan "Türk Resminde Modernleşme Süreci" adlı sergi 15 Mayıs'a kadar Atatürk Kültür Merkezi'nde izlenebilir.

FAHİR AKSOY. Şimdiye kadar açtığı sergilerle adını duyuran yapıtları "halk sanatı kökeninden uyarlanan naif karakterde resimler" olarak nitelenen Fahir Aksoy son resimlerini Tem Sanat Galerisi'nde sergiliyor. Fahir Aksoy'un resimleri 9 Mayıs'tan 3 Haziran'a kadar izlenebilir.

ARZU KARAMANİ, seramik ve resimlerini, Pabetland/Cafe Galeri'de 5 Mayıs-3 Haziran arasında sergiliyor.

MC. WHARRAM PUH. Hamburglu genç ressam Mc Wharram Puh. (Reinhart Mundt) 1-16 Mayıs arasında Galeri Baraz'da resimlerini sergiliyor.

KONSER

MOZAİK. 1983'te "Ölümden Önce bir Hayat Vardır", 1984'te "An Meselesi" ve 1985'te "Bir Bulutun Ardından" adlı konserleriyle dikkati çeken MOZAİK'in '87 konserinin adı "Zaman Aralandı". 9 Mayıs Cumartesi günü saat 15.30 ve 18.30'da Beyoğlu Atlas Sineması'ndaki bu son konserlerinde yeni bestelerini seslendirecek olan MOZAİK "Ardından" albümünde yer alan parçalarına da yer verecek.

ANTHONY WILLIAMS. Piyanist Anthony Williams, 7 Mayıs saat 19.00'da İngiltere Başkonsolosluğu'nun Balo Salonu'nda bir resital veriyor. Konserde Schubert, Glazunov, Schoenberg ve Liszt'in eserleri seslendiriliyor.

İSTANBUL JAZZ DÖRTLÜSÜ. İstanbul'da 8 Mayıs 1987 Cuma günü Konak Sineması'nda ve 10 Mayıs 1987 Pazar günü Ankara Kızılırmak Sineması'nda İstanbul Jazz Dörtlüsü'nün konserleri var. 1986 başlarında kurulan dörtlü Ali Perret, Erkan Oğur, Selim Selçuk'dan oluşuyor. Bu konserlerde dörtlüye saksofonda dünyaca bilinen Danimarkalı sanatçı Ole Thoger de eşlik ediyor.

İstanbul Jazz Dörtlüsü

3 MAYIS Pazar

TV1

08.01 Açık Öğretim
10.00 Pazar Sabahı
10.01 Voltron
10.25 Sohbet
10.35 Pazar Sineması "Elmas Ağacı"
12.05 Pazar Konseri
13.00 Chisholm Ailesi
13.45 Haberler
14.00 Zaloğlu Rüstem
14.45 Stüdyo Pazar
17.50 Televizyonda Sinema "Monte Carlo Yarışı"
19.20 İftara Doğru
19.45 İyi Uykular
20.00 Haberler
20.45 Kaynanalar-I
21.40 Yaşayan Geçmiş
22.15 Spor

TV2

19.31 Ramazan Sohbeti
20.05 Profesyoneller - 4
21.00 Spor
21.30 Haberler
22.05 Gece Stüdyosu

4 Pazartesi

TV1

08.01 Günaydın Türkiye
10.00 Eğitim Önlisans Programı
11.30 Kapanış
16.00 Açılış
16.01 Eğitim Önlisans Programı
17.30 Açık Öğretim
18.30 Haberler
18.45 He-Man
19.20 İftara Doğru
19.55 Sanatımızdan Portreler
20.15 İyi Uykular
20.30 Haberler
21.15 Terör Efsanesi - Son
22.00 Ramazan Günleri Bursa-I

22.50 Büyükbaba Efsanesi - I

TV2

19.31 Ramazan Sohbeti
19.46 Bizim Sazımız Bizim Sözümüz
20.15 Pazartesi Oyunları "Mutallaka"
21.00 Yerli Belgesel "Türk Tezyinat Sanatı" - I
21.30 Haberler
22.05 Devlet Klasik Türk Müziği Korosu
22.45 Geceler ve Gündüzler

5 Salı

TV1

08.01 Günaydın Türkiye
10.00 Eğitim Önlisans Programı
11.00 Kapanış
16.34 Açılış
16.35 Eğitim Önlisans Programı
17.35 Açık Öğretim
18.40 Haberler
18.55 Küçük Fok
19.20 İftara Doğru
19.50 Yurttan Sesler
20.15 İyi Uykular
20.30 Haberler
21.15 32. Gün
22.10 Saz Eserleri
22.15 Televizyonda Sinema "Daisy Clover'ın Hikâyesi"

TV2

19.31 Ramazan Sohbeti
19.46 Besteciler - Yorumcular
20.15 Haftanın Dizisi "Gizli Görevli"
21.00 Merak Ettiklerimiz
21.30 Haberler
22.05 2. Kanal, 2. Gece

6 çarşamba

TV1

08.01 Günaydın Türkiye
10.00 Kapanış
17.34 Açılış
17.35 Açık Öğretim
18.40 Haberler
18.55 Ayıcıklar
19.20 İftara Doğru
20.00 Norveç-Türkiye Olimpiyat Grubu Milli Maçı "Naklen"
21.45 Haberler
22.10 60'ıncı Yılında Radyomuz
22.50 UEFA Kupası Finali "Göteborg-Dundee United"

TV2

19.31 Ramazan Sohbeti
19.46 Dünden Bugüne Musikimiz
20.16 Perihan Abla
21.00 Cosmos
21.30 Haberler
22.05 Televizyon'da Sinema "Tartuffe"

7 Perşembe

TV1

08.01 Günaydın Türkiye
10.00 Eğitim Önlisans Programı
10.45 Kapanış
17.10 Açılış
17.11 Eğitim Önlisans Programı
17.55 Açık Öğretim
18.40 Haberler
18.55 Antilop'un Dönüşü
19.20 İftara Doğru
19.56 Haldun Taner'i Anma Programı
20.15 İyi Uykular
20.30 Haberler
21.15 Perihan Abla - 2
22.10 Türbelerimiz - 2
22.40 Türk Sinema Tarihinden "Sevmek Zamanı"
00.20 Haberler

TV2

19.31 Ramazan Sohbeti
19.46 Fasıl
20.16 Haftanın Dizisi "Gizli Görevli"
21.01 Türk Halk Müziği Konseri "Burhan Çaçan"

21.30 Haberler
22.00 Tele-Mozaik
22.45 Modern Çağa Giriş

8 cuma

TV1

08.01 Dil Öğrenelim
10.00 Kapanış
17.29 Açılış
17.30 Açık Öğretim
18.40 Haberler
18.55 Polyanna
19.22 İftara Doğru
19.57 Beraber ve Solo Şarkılar
20.30 Haberler
21.15 Klasik Sanatlarımız - 2
21.50 Ben Bilirim
22.50 Türk Sanat Müziği Konseri "Mediha Şen Sancakoğlu"
23.20 Küçük Kadınlar - 2
00.05 Haberler

TV2

19.31 Ramazan Sohbeti
19.46 İslam ve Toplum
20.15 Pepero
20.40 Richie ve Ralf
21.30 Haberler
22.05 Televizyon'da Sinema "Nicholas ve Alexandra"

9 cumartesi

TV1

08.30 Açık Öğretim
10.00 Cumartesiden Cumartesiye
13.00 Cumartesi-13 "1"
14.00 Haberler
14.05 Cumartesi-13 "2"
15.30 Şahin - 5
16.15 Yaşadıkça
17.45 Televizyon'da Sinema "Deniz Çingeneleri"
19.23 İftara Doğru
20.00 İslam ve İlim
20.30 Haberler
21.15 Kuruntu Ailesi
22.05 Eurovision Naklen Yayını

TV2

19.31 Ramazan Sohbeti
19.46 Sevimli Yaramaz
20.06 Spor
20.30 Haftanın Dizisi "Gizli Görevli" - Son
21.10 Yarış Başlıyor
21.30 Haberler
22.05 Bale "The Firebird"

TELEVİZYON

TV1 ELMAS AĞACI (L'Albero dei Diamanti). Bu pazar, alışılmış Walt Disney yapımlarının yerine sıradan bir İtalyan filmi ekranda, Tommaso Dazzi'nin yönetmenliğini üstlendiği filmde, yerlilere zaman zaman bir doktor gibi yardım ederek araştırmalarını yürüten Profesör Sterling'in, yöredeki madenlerden elmas çıkartmak için, yerlileri köle gibi kullanan bir şirkete karşı mücadelesi görüntüleniyor. Philippe Leroy, Gianni Cavani, Cecilia Dazzi ve Walter Pretti'nin başrolleri paylaştığı **Elmas Ağacı önemsiz bir serüven filmi.** İtalyan yapımı, 85 dakika.

3 Mayıs Pazar

"Monte Carlo Yarışı"nda Tony Curtis var.

TV1 MONTE CARLO YARIŞI (Those Daring Young Men in Their Jaunty Jalopies). Dünyanın en zorlu yarışlarından sayılan Monte Carlo rallisine 15 ayrı ülkeden yarışçı katılmaktadır. Birinci gelebilmek için çeşitli hilelere başvurmanın mübah sayıldığı yarışı sonuçta sürpriz bir isim kazanacaktır... Sinemada zaman zaman ele alınan ve bir dönemde moda olan araba yarışları filmleri arasında bir Blake Edwards'ın "Büyük Yarış"ı ya da bir John Frankenheimer'in "Grand Prix"sinin düzeyine erişemeyen ve 1920'lerin Monte Carlo'sunda düzenlenen bir araba

yarışının öyküsünü aktarmaktan öteye bir iddia taşımayan eğlencelik bir film **Monte Carlo Yarışı.** Ken Annakin'in yönettiği büyük bütçeli ve gösterişli bu yarış komedisinde Tony Curtis'ten Dudley Moore'a, Susan Hampshire'dan Mireille Darc'a, Jack Hawkins'den Gert Fröbe'ye ve Terry Thomas'dan Bourvil'e kadar kimler yok ki? **Oyalayıcı, izlenebilir bir komedi.** 1969 İngiliz yapımı, 95 dakika.

3 Mayıs Pazar

TV1 BABA EFSANESİ (The Godfather Saga). Francis Ford Coppola'nın Mario Puzo'dan uyarladığı ünlü "Baba" filmlerinin öyküsünü, toplamı 450 dakikayı bulan 7 bölümlük bir TV dizisi halinde aktaran "Baba Efsanesi"nde Marlon Brando, Al Pacino, James Caan, Robert Duvall, Robert De Niro, vb. ünlü oyuncular geçit resmi yapıyorlar. Dizinin ilk bölümünde annesinin öldürüldüğü Sicilya'dan Amerika'ya kaçan küçük Vito'nun, New York'daki zor hayat şartlarına uyum sağlaması, giderek İtalyan mahallesini haraca kesen gangsterleri öldürerek Baba'lığa ilk adımını atışını izleyeceğiz. Çok geçmeden Sicilya'da annesinin ölümüne sebep olanları da ortadan kaldıracaktır Vito... 1977 ABD yapımı, 50 dakikalık 7 bölüm.

4 Mayıs Pazartesi

"Baba" efsanesinin ardında Marlon Brando vardı

R.Redford ile N.Wood "Bir Yıldız Doğuyor" çeşitlemesi olan "Daisy Clover"da.

TV1 DAISY CLOVER'İN HİKÂYESİ (Inside Daisy Clover). TV'den yetişen, bazı ilginç filmleriyle anımsadığımız Robert Mulligan'ın imzasını taşıyan bu film, 30'lu yılların Hollywood dekorunda geçen, değişik bir "Bir Yıldız Doğuyor" çeşitlemesi. Annesiyle (Ruth Gordon) sıkıntılı bir hayat sürerken, ses yarışması için doldurup gönderdiği plakla ünlü bir film yapımcısının dikkatini çeken ve "keşfedilen" genç yıldız adayı Daisy'nin (Natalie Wood) önünde parlak bir gelecek vardır, ama onun yeni hayatına uyum göstermesi pek kolay olmayacaktır... Gavin Lambert'in kendi romanından yazdığı senaryodan çekilen filmin görüntüleri Charles Lang'e, müziğiyse Andre Previn'e ait. Hoş ve eğlenceli bu Robert Mulligan filminin erkek oyuncuları da Robert Redford, Christopher Plummer ve Roddy Mac Dowall gibi ünlülerden oluşuyor. Karakterleri, ayrıntıları, diyalogları, anlatımı ve müziğiyle nitelikli bir Hollywood yapımı. Sıradan filmlerin ağır bastığı ekranda **haftanın ilginç filmlerinden biri.** 1965 ABD yapımı, 128 dakika.

5 Mayıs Salı

TV2 GİZLİ GÖREVLİ (Secret Servant). Bu haftanın dizisi, Alastair Reid'in yönetmenliğini üstlendiği, Harvey Ashby, John Graham, Jill Meagar ve Brown Derby'nin başlıca rollerini paylaştığı, İngiliz yapımı bir casusluk dizisi olan **Gizli Görevli,** Bu tür gerilimli, casusluk serüvenlerinden hoşlanan seyircinin keyifle izleyeceği bir dizi.

5,7,9 Mayıs Salı, Perşembe, Cumartesi

"Sevmek Zamanı"ndan bir sahne

Erksan'ın "lanetli" filmi

TV1 SEVMEK ZAMANI. Metin Erksan sinemasının ele alındığı "Türk Sinema Tarihi'nden" programında, yönetmenin "Leyla ile Mecnun" kadar eski, ölümsüz ve çağdaş bir kara sevda öyküsü anlattığı, en ilginç filmlerinden **Sevmek Zamanı**'nı izleyeceğiz. Erksan'ın kara sevda, çılgın aşk temasını "tasvire âşık olma" motifiyle en açık ve etraflıca işlediği filmi olan **Sevmek Zamanı'**nın tutkulu bir aşkın kurbanı, boyacı kahramanını Müşfik Kenter oynuyor. Günün birinde tanımadığı bir genç kızın fotoğrafına tutulan bu boyacı, fotoğrafın karşısında düşlere dalıyor, oturup bekliyor, kızı arayıp bulmak için hiçbir uğraşa girmeden. Sonra da yağmurlu bir günde fotoğraftaki kızla (Sema Özcan) karşılaşıyor. Ve buluşmalar, rüzgârlı tepelerde, ıslak sokaklarda dolaşmalar, konuşmalar. Kızın zengin babası, kasıntı nişanlısı araya giriyor. Düşle gerçek çatışıyor, giderek düşün gerçekleşmesi olanaksızlaşıyor. Erksan'ın pek seyirci karşısına çıkma fırsatı bulamayan bu en "lanetli" filmi, konusunun yanı sıra biçimiyle de yönetmenin filmleri arasında ayrı yere ve öneme sahip bir deneme. Filmde görüntü düzenlemesi ve eşlik eden müziğin seçimi, Erksan'ın başlıca kaygısı. Çoğu bölümlerde, yönetmenin, hikâyenin sınırlarını aşan, görsel ve plastik çabası sürekli öne çıkıyor. Erksan'ın bu çağdaş (çağdışı bulanlar da çıkabilir) Leyla ile Mecnun çeşitlemesinin kahramanları, genellikle görsel biçimciliğinin, sıcaklıklarını kaybetmiş birer plastik öğesi olarak etkileyiciliklerini yitiriyorlar. Giderek anlatılan tutkulu kara sevdanın getirdiği dram, görsel kompozisyon kaygısının hep öne çıktığı bir biçim araştırmasının zevkli ve özenli görüntülerine dönüşüyor. TRT'nin Erksan'ın kimilerince başyapıtı sayılan **Sevmek Zamanı**'nı ekrana getirerek ilk kez geniş seyirci yığınlarının karşısına çıkarması olumlu bir davranış. **Sevmek Zamanı, sinemaseverlerin kuşkusuz ilgiyle izleyeceği, öğütlenebilecek bir Metin Erksan yapıtı,** 1965 Türk filmi, 90 dakika.

7 Mayıs Perşembe

Müşfik Kenter'in oynadığı "Sevmek Zamanı" Metin Erksan'ın en önemli filmlerinden biri.

TV1 NORVEÇ-TÜRKİYE. Daha önce Ankara'da 3-2 yendiğimiz Norveç'le rakip sahada oynayacağımız Olimpiyat grubu milli maçı naklen yayınlanıyor. Futbolseverleri ekran başına çekecek gecenin ikinci olayıysa, UEFA kupası finalinin ilk karşılaşması olan **GÖTEBORG-DUNDEE UNITED** maçı.

6 Mayıs Çarşamba

TV2 TARTUFFE (Le Tartuffe) Günümüzde Fransız sinemasının bir numaralı aktörü sayılan Gerard Depardieu'nün ilk kez yönetmenliği denediği bu film Moliere'nin klasik manzum komedisinden sinemaya uyarlanmış. Filmde François Perier'nin canlandırdığı aile reisi Orgon ve yaşlı annesi Pernelle'in, evdeki hizmetçilerin tüm uyarılarına karşın Depardieu'nün başarıyla oynadığı baştan çıkarıcı sofu Tartuffe'ün etkisinde kalmalarını izliyoruz. Oysa uyanık ve ikiyüzlü Tartuffe, Orgon'un kızı Elmire'yle (Elisabeth Depardieu) evlenerek onun tüm malına mülküne sahip olmayı planlamaktadır... Yönetmen Depardieu'nün Moliere'in klasik metnini olanca doğallığı ve yalınlığıyla aktardığı alçakgönüllü anlatımı, oyuncu Depardieu'nün görülmesi gerekli üstün oyun gücünü engellemiyor.

Filme çekilmiş tiyatro izlenimi veriyorsa da özellikle tiyatrosever sinema tutkunlarının **zevkle izleyeceği bir film.** 1984 Fransız yapımı.

6 Mayıs Çarşamba

Yönetmen Gerard Depardieu "Tartuffe"te karısı Elisabeth'le oynuyor.

TV2 NİKOLA VE ALEKSANDRA (Nicholas And Alexandra). Son Rus çarı Nikola, karısı Aleksandra ve ailesinin öyküsünü 1904'lerden alıp, devrim sonrasında katledildikleri 1918'e kadar getiren uzun ve gösterişli bir film ekrana geliyor. Yüzyıl başlarında Rusya'yı saran toplumsal ve siyasal çalkantılarla, Rasputin adlı papazın da karıştığı aile sorunları arasında boğulan ve zaten zayıf karakterli bir Çar olan Romanof sülalesinin son temsilcisinin yaşamını izleyeceğimiz bu destansı üstün yapımın yönetmeni, bu tür filmlerin gediklisi Franklin Schaffner. Michael Jayston, Janet Suzman, Laurence Olivier, Jack Hawkins ve Michael Radgrave ve Curd Jürgens'den oluşan oyuncu kadrosuyla da ilgi çekecek **Nikola ve Aleksandra,** siyasal ağırlıklı bölümlerden duygusal sahnelere gidip gelen yapısı, Frederick A. Young imzalı görüntüleri ve eli yüzü düzgün anlatımıyla **sinemaseverlerin ilgisini çekmeye aday bir film.** Bu kadar uzun filmin TRT'de nasıl yayınlanacağı da meraka değer. 1971 İngiliz yapımı, 189 dakika.

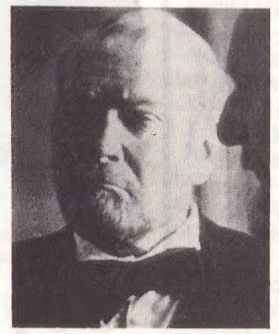

Sir Laurence Olivier

8 Mayıs Cuma

TV1 DENİZ ÇİNGENELERİ (The Sea Gypsies). Travis (Robert Logan), uzun hazırlıklar sonucunda teknesiyle Alaska'ya doğru bir araştırma gezisine çıkacaktır. Kelly Zimmerman (Mikki Jamison-Olsen) adında bir gazeteci de ekibe katılmak ister, ama Travis karşı çıkar. Ne var ki, Kelly kafasına koyduğunu yapmaya kararlıdır... Hollywood'un henüz büyük bir başarıya ulaşamayan yazar-yönetmenlerinden Stewart Raffill'in yönettiği **Deniz Çingeneleri,** bir tatil günü yapacak başka bir işi olmayan seyirciye, ekran başında vakit geçirtebilecek türden bir serüven filmi. Heather Rattray ve Shannon Saylor'un da rol aldığı **Deniz Çingeneleri** önemli bir film değil, ama izleyecek olanlara da pek bir diyeceğim yok tabii. 1978 ABD yapımı, 101 dakika.

9 Mayıs Cumartesi

TV1 EUROVISION ŞARKIYARIŞMASI. Belçika'nın başkenti Brüksel'den naklen yayınlanacak Eurovision şarkı yarışmasında ülkemizi Seyyal Taner ve Grup Lokomotif temsil ediyor. Mazhar-Fuat-Özkan, Klips ve Onlar'la son iki yıldır kazandığımız başarılı derecelerden sonra bu yıl alacağımız sonuç merakla bekleniyor.

9 Mayıs Cumartesi

PARTİLER / SHP'DE YENİ SORUN

1 Mayıs kavgası

SHP'nin İstanbul'daki 1 Mayıs toplantısının, Genel Başkan İnönü'nün katılmaktan son anda vazgeçmesi üzerine iptali partiyi karıştırdı. MKYK üyesi Moğoltay "Konuyu kurula götüreceğim. Bu büyük bir olay" dedi. SHP kulislerinde iptal kararıyla ilgili ilginç iddialar kulaktan kulağa dolaşıyor.

"Örgütümüzde olay üzüntüyle karşılanmıştır. Unutmak kolay değil" diyordu Mehmet Moğoltay. Bu sözleri söylediğinde günlerden 1 Mayıs'tı. SHP'nin "İşçi Bayramı" kutlamaları iptal edilmiş, sıra parti yöneticilerinin "birbirlerinin hatırını sormalarına" gelmişti. İlginç bir oyunun son sahneleri oynanıyordu.

Perde, gazetelere verilen bir ilanla açılmıştı. SHP'nin İstanbul İl Başkanlığı "1 Mayıs İşçi Bayramı" kutlamaları için düzenlediği toplantıya çağrı yapıyordu. Toplantıda Genel Başkan Erdal İnönü de konuşacaktı. Partinin MKYK üyelerinden Mehmet Moğoltay üstlenmişti toplantının düzenlenmesi işini. Moğoltay **Nokta**'ya, "Bir hafta gece gündüz çalıştık, herhangi bir provokasyona meydan verilmemesi için bütün arkadaşlarımızla tek tek konuştuk" diyordu.

Toplantının yapılacağı Kartal'daki bu koşturmaca 30 Nisan Perşembe akşamı bir telefonla birden bire kesileverecekti. İnönü, "toplantıya katılmayacağını" haber veriyordu.

Genel Başkan Erdal İnönü, 1 Mayıs toplantısına katılma kararını "tek başına" vermişti. Aynı toplantıya katılmama kararını da yine "tek başına" veriyordu. Yetkili kurullara şaşmak kalıyordu yalnızca. Genel Başkan Yardımcısı Aydın Güven Gürkan, "O zaman hiç değilse ben gidip konuşma yapayım" önerisinde bulunmuş ama İnönü'nün itirazıyla karşılaşmıştı: "Hayır. Sizin de katılmanız doğru olmaz." Mesaj çok açıktı. İnönü, 1 Mayıs toplantısının yapılmasına karşıydı. İstanbul il yönetimi alelacele toplanmış, "ne yapmalı" sorusuna yanıt bulmaya çalışıyordu. Toplantı "iptal" kararıyla sonuçlandığında sinirler adamakıllı gergindi. Akşamın ilerleyen bir saatinde SHP İstanbul il binasından çıkan bir yetkili, "Soranlara ne cevap vereceğiz?" diye söyleniyordu. O yetkili, "susmanın" en doğru yol olduğuna karar verecekti sonunda. Ama İl Başkanı sıfatıyla Hasan Fehmi Güneş susamayacaktı. **Nokta**'ya şöyle diyordu Hasan Fehmi Güneş: "Geçen yıl İstanbul İl Merkezi'nde küçük çapta da olsa adıyla sanıyla 1 Mayıs'ı kutladık. 1979'dan bu yana bir başlangıç olmuştu biliyorsunuz. Bahar Bayramı idi bir ara, sonra İşçi Bayramı diye de kabul edildi. Ondan sonra talihsiz olaylar oldu. Acı olaylar yaşandı. Birçok insan öldü, failler bulunamadı ve bu olaylar 1 Mayıs'ın o denli yapıcı karakterini gölgeledi kamuoyunda.

İnönü işçi sofrasında

"Böyle böyle gelecek..."

SHP Genel Başkanı Erdal İnönü, **Nokta** *muhabiri Hıdır Göktaş'ın sorularını yanıtladı.*

Nokta: İstanbul'daki 1 Mayıs toplantısından vazgeçilmesinin nedeni nedir? Sizin bu toplantıya katılmak istemeyişinizin gerekçesi nedir?

İnönü: Açıklıkla anlatayım. 1 Mayıs, dünyanın pek çok ülkesinde işçilerin emeğinin yüceltildiği bir bayram havası içerisinde, tatil havası içinde değerlendirildiği, aynı zamanda emekçilerin çalışma hayatının zorluklarının dile getirildiği bir gün. Bu yalnız komünist partilerin değil, veya yalnızca komünist ülkelerde değil, Batı ülkelerinde, her türlü rejimin, her türlü partinin bulunduğu ülkelerde, kişilerin, partilerin katıldığı bir değerlendirme...

Bizde de geçmişte böyle bir bayram havası içerisinde, tatil havası içinde değerlendirildiği, aynı zamanda emekçilerin çalışma hayatının zorluklarının dile getirildiği bir gün. Bu yalnız komünist partilerin değil, veya yalnızca komünist ülkelerde değil, Batı ülkelerinde, her türlü rejimin, her türlü partinin bulunduğu ülkelerde, kişilerin, partilerin katıldığı bir değerlendirme...

Bizde de geçmişte böyle bir başlangıç olmuştu biliyorsunuz. Bahar Bayramı idi bir ara, sonra İşçi Bayramı diye de kabul edildi. Ondan sonra talihsiz olaylar oldu. Acı olaylar yaşandı. Birçok insan öldü, failler bulunamadı ve bu olaylar 1 Mayıs'ın o denli yapıcı karakterini gölgeledi kamuoyunda.

Geçen hafta İstanbul'a gittiğimde, bana da söylediler Kartal örgütü kutlama yapacak diye. Ben de 'Dikkatli bir şekilde tertip edilirse katılırım' demiştim. Dediğim gibi işte sosyal demokrat bir partinin dünyanın her tarafında kutlandığı gibi bir toplantı yapması normaldir. Bunda çekinilecek bir şey yoktur. Ancak sonra da benim katılacağımın ilan edildiği günden itibaren, partili partisiz birçok insandan tepki almaya başladım. Gördüm ki kamuoyunda bu bahsettiğim ters duyarlılık hâlâ devam ediyor. Ve ben oraya katılırsam, sanki bizim partimizin de sosyal demokrat niteliğin ötesinde aşırı solda bir parti görünümü kazanmasına yol açacak. Tabii biz öyle değiliz. Sosyal demokrat bir partiyiz. Ama durup dururken de bizim aşırı solda bir parti hüviyetini kazanmakta olduğumuz izlenimi doğacak bunu doğru bulmadım, yanlış buldum. O bakımdan ben toplantıya gelmeyeceğimi söyledim. Ve bunun üzerine toplantıyı tertipleyen arkadaşlar, iptal edelim dediler. Ben de de iptal edin dedim. Yani ben toplantıya gelmeyeceğim deyince iptal ettiler. Ben iptal edin demedim ama, onlar iptal ettiler. Ben bunu bile üzülerek söylemiştim. Türkiye'de geçmişte yaşanmış acı olayların etkisi bu konuda geçmemiş, yanlış algılanması mümkün. Gerekli olan şey bu konuları dile getirmek, vatandaşa izah etmek ki 1 Mayıs'ta işçi toplantısı yapmak, işçi bayramı havası vermek, yalnız komünistlerin yaptığı şey değildir. Bunu her partiden insan yapar. Bunu izah ettikten sonra, rahatlıkla kutlamalar, toplantılar yapılabilir. Tabii bunların ikisi beraber gider. Ama bu seneki hazırlığın yeterli olmadığını gördüm, onun için katılmadım.

Nokta: Böyle toplantılarda 1 Mayıs'ın gerçek içeriğinin ne olduğu insanlara, topluma, özelleştirirsek, SHP'ye gönül vermiş insanlara anlatılamazsa başka ne zaman anlatılacak? Veya bunun günü ne zaman gelecek?

İnönü: İşte, tabii gelecek... İşte bu şekilde uğraşılarak gelecek, böyle gayretlerle gelecek.

Nokta: Ama bir şey yapılmıyor ki...

İnönü: Toplantı böyle iptal edilecek, ondan sonra iptalin tepkisi olacak, böyle böyle gelecek. Yani parti olarak, biz güçsüzleşerek amaçlarımıza hizmet edemeyiz. Partimizin gücünü koruyarak, ilkelerimiz doğrultusunda uğraşmamız gerekir. O bakımdan bir hareketi değerlendirirken buna bakmak gerekir.

Nokta: Bunları sadece siz mi değerlendirdiniz, yoksa konu Başkanlık Divanı'nda veya MKYK'da ele alındı mı?

İnönü: Tabii, ben değerlendirdim. Sorumluluğu da alıyorum. Bu bir değerlendirme meselesidir. Gelecek gösterecektir. Yaptığımız şey doğru mudur, değil midir gelecek gösterecektir. Yani partimiz bu iptal yüzünden güç mü kaybedecek, yoksa kazanacak mı, daha doğrusu 1 Mayıs'ın gerçek anlamının ortaya çıkmasında bu hareket zarar mı verdi, fayda mı verdi zamanla ortaya çıkacaktır.

Nokta: Olaylar çıkabileceği söylenmiş ve toplantı bunun üzerine iptal edilmiş şeklinde bir söylenti de var...

İnönü: Hayır, hayır ben duymadım.

Nokta: Yani yetkili yerlerden size bu şekilde bir uyarı geldi mi?

İnönü: Hayır, hayır öyle bir şey yok.

Nokta: Sosyal demokrat parti olarak ele aldığımızda, Avrupa'daki birçok sosyal demokrat parti 1 Mayıs'ı kutluyor.

İnönü: İşte ben de onu anlatmaya çalışıyorum. Türkiye'de yanlış algılanıyor, biraz evvel Sayın Cumhurbaşkanı'nın konuşmasını getirdiler. Sayın Cumhurbaşkanı "1 Mayıs'ı sadece komünistler kutlar" diyor. Şimdi bu maalesef yanlış. Fakat Sayın Cumhurbaşkanı böyle söyleyince, tabii vatandaşlarımızın pek çoğu bu kanaate inanıyorlar. Zaten Sayın Cumhurbaşkanı'nın bunu söylemesi de vatandaşların pek çoğunun bu kanaatte olduğuna dayanıyor. Demek ki Türkiye'de böyle bir kanı var. Tabii bu kanı yanlış, bunu değiştirmek gerekir. Ama bu yavaş yavaş değişir ve uğraşarak değişir. Onun için şimdi bunu yaparken dikkat etmek gerekir. Benim demek istediğim o.

Aydın Güven Gürkan, İnönü'den kesin bir mesaj aldı.

Hasan Fehmi Güneş: "İnönü'nün katılmama kararının nedenini bilmiyorum."

lıkla bilinmeyişiydi. Gerçi İnönü, "Toplantının SHP hakkında yanlış izlenimler doğurmasından çekindiğini" söylemişti ama bu açıklama pek az kişiyi ikna etmişti. Kimileri "Toplantıda bir provokasyondan, olay çıkmasından korkuldu" diyordu. Ne var ki Moğoltay, bu kuşkulara "Arkadaşlarımızın hepsi bilinçlidir. Bu kavganın demokrasi kavgası olduğu bilincindedir. Kimse bu tür provokasyonlara meydan vermeyecekti. Çok ciddi bir toplantı olacaktı" yanıtını getiriyordu.

Tehdit mi? Başkentte, SHP kulislerinde dolaşan bir başka söylenti ise İnönü'nün "çark etmesine" yeni boyutlar getiriyordu. SHP'li bazı milletvekilleri "1 Mayıs komünistlerin bayramı. Eğer bu toplantı yapılırsa partiden istifa ederiz" tehdidinde bulunmuşlardı. Bu söylentiler arasında Feridun Şakir Öğünç, Abdullah Çakırefe gibi milletvekillerin adları dolaşıp duruyordu.

Fısıltılar gerçeği mi yansıtıyordu, yoksa maksatlı dedikodulardan mı ibaretti? Saptamak kolay değildi kuşkusuz. Ama bir şey açıktı: İnönü, kutlamayı uygun görmediği 1 Mayıs'ı "İşçi Bayramı" olarak görüyor ve bunu kamuoyuna

MKYK üyesi Cemal Seymen parti politikasını tartışmayı uygun bulmuyor

na düzenlenen ilk toplantıydı ve bunu başka isimlerle örtmedik. O toplantı, hâlâ süregelen '1 Mayıs korkusunu' ortadan kaldırmak açısından önemli bir görev yapmıştı."

"Tek adam..." Güneş, "Sayın İnönü'nün son anda toplantıya katılmamaya karar vermesinin nedenlerini bilemiyorum" diyordu. SHP'nin pek çok yöneticisini rahatsız eden de buydu işte. Ne katılma kararından haberleri olmuştu ne de akşinden. İnönü bir süredir yürüttüğü "tek başına hareket etme" politikasını 1 Mayıs toplantısında da uygulamıştı. Ancak tabanın sorularına, tepkilerine muhatap olanlar, uygulamanın tümüyle dışındaki örgüt yöneticileriydi. Partinin en üst düzey organının, MKYK'nın üyesi Cemal Seymen şunları söylüyordu: "SHP'nin emeğe dayalı bir kitle partisi olduğu ve çalışanların bayramlarına nasıl bakması gerektiği programında yazılıdır. Parti politikasından sorumlu bir kurulun üyesi olarak, partinin politikasını MKYK dışında saptamayı da, tartışmayı da kimse için uygun bulmuyorum."

Parti yöneticilerini en çok kaygılandıran, "iptal nedeni"nin açık-

"resmen" açıklıyordu. Bu açıklamanın ardından SHP Genel Merkezi'nde yeni bir perde açılıyordu. İnönü, Ankara'daki 21 MKYK üyesini odasında 5 çayına davet ediyordu. Toplantıda önce "günün öteki mühim meseleleri" konuşulacak, ardından sadede gelinecekti. Ve işte o andan itibaren de "hatırlar sorulmaya" başlanacaktı. Evet, tümü de "ilke olarak" 1 Mayıs'ın İşçi Bayramı olduğunda hemfikirdi. Kutlansa da iyi olurdu doğrusu... Ama... Yollar bu "ama" ile birlikte ayrılıyordu. "12'ler" olarak bilinen grup "Ne olursa olsun bu toplantı yapılmalıydı" görüşünü savunuyordu. Baykalcılar ise, toplantının "yapılamamasında" onları suçluyor, "Eğer iyi bir organizasyon olsaydı yapılırdı" diyordu. Organizasyondan kasıt, 1 Mayıs toplantısının SHP dışındaki "aşırı sola" kaptırılmasıydı. Baykalcılara göre, toplantı SHP'nin olma özelliğini yitirmişti ve bu nedenle İnönü'nün katılmama kararı yerindeydi. Ne var ki, bütün bu suçlamalar, sesler yükselmeden, cümlelerin arasına sıkıştırılmış imalarla ve "kibar" bir üslupla yapılıyordu. Ne de olsa 5 çayındaydılar ve köprüler atılıncaya kadar kozları olabildiğince saklamakta yarar vardı. İnönü'nün odasındaki toplantı sona erdiğinde MKYK üyeleri, ertelenmiş öfkeleriyle "mecburen ikna olmuş"lardı. 1 Mayıs konusu derinlemesine daha sonra da gündeme gelebilirdi!

"1 Mayıs'ı kutlatmayız." Bundan bir yıl önceydi. 1 Mayıs 1986 günü, o zamanın SHP Genel Başkanı Aydın Güven Gürkan, Meclis kürsüsünde "1 Mayıs emek bayramıdır" demiş ve ortalık bir anda karışıvermişti. O günün Meclis tutanaklarına ANAP'lıların şu sözleri geçmişti: "1 Mayıs'ı kutlamak isteyenlere Moskova yolu açıktır. 1 Mayıs'ı Türkiye'de kutlatmayız."

1 Mayıs 1987 günü ise SHP yöneticisi Mehmet Moğoltay **Nokta**'ya şöyle diyordu: "Toplantının iptali çok üzücü bir olay. Büyük bir olay. Bunu MKYK'ya götüreceğim."

1 Mayıs, geçen yıl Meclis'i karıştırmıştı. Anlaşılan bu kez SHP'yi karıştıracaktı. Ve belki de o gün ANAP milletvekili Barlas Doğu, bir yıl önce Meclis'te Gürkan'a attığı lafı hatırlayıp gülümseyecekti: "Beceremezsiniz,yapamazsınız"●

Referanduma referandum

Referandum demokrasinin dostu mu, düşmanı mı? Özal'ın önerisi yeni tartışmalar, yeni kamplaşmalar doğurdu.

"Referandum, doğrudan demokrasinin bir aracıdır. Elbette ki, bir zorunluluk sonucu doğmuş olan temsili demokrasiden daha ileri bir aşamadır."

"Referandum bir aldatmacadır. Bütün dünyada diktatörlerin başvurdukları bir silahtır. Çağdaş demokrasilerde temsili demokrasi uygulanır."

Geçtiğimiz hafta boyunca parlamentoyu karıştıran, basın ve kamuoyunun yakından izlediği referandum konusu, iki farklı kesimde, iki farklı platformda iki farklı tartışma yarattı:

Birinci, yani politik platformda yürüyen tartışmada, partiler Özal'ın somut formülü üzerine polemikler yürütüyor, birbirlerinin politik manevralarını açığa çıkarmaya çalışıyorlardı. Öte yandan olay, politik değerlendirmelerin ötesinde, siyaset teorisini, demokrasi anlayışını ilgilendiren ilkesel bir tartışmayı da aydınlar cephesinde gündeme getirmişti. Özal'ın hazırladığı yasa tasarısı bir yana bırakılacak olursa, aydınlarımız, Anayasa'nın "Meclis kararı artı referandum" formülü ile değişmesine prensip olarak ne diyorlardı? **Nokta**'nın, Türkiye'nin önde gelen 62 aydını arasında yaptığı soruşturma, Türk aydınının çoğunluğunun, referanduma "ilke olarak" karşı olduğunu ortaya koyuyordu. Görüşlerine başvurduğumuz kişilerden 21'i sorumuza "evet" derken, 28 aydın "hayır" diye cevaplamış, 13'ü ise konuyla ilgilenmedikleri ya da konunun uzmanı olmadıkları gerekçesiyle yanıtlamamışlardı.

Hacivat-Karagöz oyunu. "Temsili demokrasilerde referandum olmaz. Anket değildir referandum. 10 yılda, 15 yılda bir yapılır. Bence temsili demokrasilerde gerek de yoktur. Bugün yapılan ise Hacivat-Karagöz oyunudur." Prof. Aydın Aybay'ın bu sözleri, referanduma "hayır" diyen aydınlarımızın en temel itirazlarından birini de özetlemiş oluyordu. Aralarında Hıfzı Veldet Velidedeoğlu, Emil Galip Sandalcı, Uğur Alacakaptan, Konur Ertop, Rona Aybay, Beşir Ayvazoğlu, Toktamış Ateş, İlhami Soysal'ın da yer aldığı çok sayıda aydın, Meclis'in halkın temsilcisi olduğunu söyleyerek, Anayasa değiştirmenin Meclis'in görevi olarak kalmasını savunuyorlardı. Bu görüşü savunanlara göre, Atina demokrasisine dönüş çağımızda hem mümkün olmayan hem de tercih edilmeyen bir durumdu. Üstelik tarih, Hitler, Mussolini örneğinde olduğu gibi, referandumun diktatörler elinde halkın aleyhine kullanılan bir silaha dönüştüğünün örneklerine tanık olmuştu.

Bu ve benzeri görüşlere en ateşli itiraz ise Erol Toy'dan geliyordu. Referanduma karşı çıkmanın her şeyden önce halka güvenmeyen elitist bir tutumun yansıması olduğunu söyleyen Toy, şöyle diyordu: "Türkiye insanı, özellikle halk kesimi ve emekçiler demokrasinin hem uygulayıcısı hem de gerçek sahibi olma bilinciyle donatılmışlardır. Onlardan ancak, yaptığının doğru olduğuna inanmayanlarla, kendine güveni olmayanlar korkar. Ama halktan korkmak, demokrasiyi sadece üstyapının becereceği bir hayat biçimi haline getirmek demektir." Asaf Savaş Akad da, "evet" cevabının doğrudan siyasi felsefeye bağlı bir seçim olduğunu vurguluyor ve temsili demokrasi-doğrudan demokrasi tercihine ilişkin olarak şunları söylüyordu: "Bir tür iki dereceli seçim anlamına gelen temsili demokrasiye kıyasla bir referandumlar silsilesi halindeki

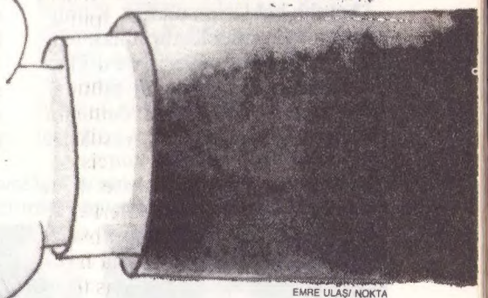

EMRE ULAŞI NOKTA

doğrudan demokrasiyi tercih eden bir siyasi felsefeye inanıyorum ve referandumdan yanayım."

"Taşları bağlıyorlar..." Referanduma karşı çıkanların öne sürdükleri gerekçelerin bir başka önemlisi ise, Türkiye gibi çeşitli kısıtlamaların, yasakların olduğu, kitle iletişim araçlarının tek yanlı koşullandırmalar yaratabileceği ülkelerde referandumun millet iradesini yansıtamayacağı şeklindeydi. Örneğin Baskın Oran,"Türkiye gibi her şeyin savunulamadığı ülkelerde referandumları taşların bağlanıp köpeklerin salınmasına" benzetiyor-

Kim, ne düşünüyor?

Anayasa'nın 175. maddesinin değiştirilmesiyle ilgili tartışmalar bir yana, temsili sistemlerde referandum kullanılmalı mı? "İlkesel olarak referandumdan yana mısınız, karşı mısınız?" sorusuna verilen cevaplar şöyle sıralanıyordu:

Evet diyenler

Asaf Savaş Akad, Taha Akyol, Erdoğan Alkin, Şahin Alpay, Murat Belge, İlhan Berk, Gülçin Çaylıgil, Muzaffer Erdost, Doğu Ergil, Nilüfer Göle, Ersin Gündoğan, Turgut Kazan, Emre Kongar, Niyazi Ökten, Sefa Mürsel, Sungur Savran, Hıfzı Topuz, Erol Toy, Aydın Yalçın, Süleyman Yalçın, Nevzat Yalçıntaş.

Hayır diyenler

Alper Aktan, Sina Akşin, Uğur Alacakaptan, Türker Alkan, Burhan Apaydın, Toktamış Ateş, Aydın Aybay, Rona Aybay, Beşir Ayvazoğlu, Korkut Boratav, Halit Çelenk, Konur Ertop, Cevat Geray, Hüsnü Göksel, Nusret Fişek, Alparslan Işıklı, Selim İleri, Kemal Kumkumoğlu, Baskın Oran, Emil Galip Sandalcı, İlhan Selçuk, Ömür Sezgin, İlhami Soysal, Mümtaz Soysal, Haluk Şahin, İlhan Tekeli, Tanık Zafer Tunaya, Hıfzı Veldet Velidedeoğlu.

Yanıt vermeyenler ***(İşi olduğu, konuyla ilgilenmediği ya da konunun uzmanı olmadığı gibi gerekçelerle görüş belirtmeyenler.)***

Adalet Ağaoğlu, Turgut Akıntürk, Enis Batur, Latif Çakıcı, Çelik Gülersoy, Selim İlkin, Onat Kutlar, Ömer Madra, Ahmet Oktay, İlber Ortaylı, Özer Ozankaya, Şirin Tekeli, Atıf Yılmaz.

du. Emil Galip Sandalcı, İlhan Selçuk, Selim İleri, Kemal Kumkumoğlu da itirazlarını bu noktada yoğunlaştırmışlardı. Referanduma karşı çıkanların öne sürdükleri diğer gerekçeler ise siyasi tansiyonu yükseltmesi, zor ve yorucu olması gibi noktalardı.

Azınlık haklarına dikkat. Kamuoyunun tek yanlı oluşturulması tehlikesi, "evet" diyenlerin de dikkati çektikleri bir noktaydı aslında. Ama onlar bunu, hayır demenin gerekçesi yapmıyorlar, yasaksız, özgür propagandaya dayanan bir referandum şartı koşuyorlardı. "Evet"çiler Özal'ın şu anda sunduğu tasarıda yer alan yüzde 60 katılım şartı, geçici 4. maddeyle birleştirilmesi, Cumhurbaşkanlığı vetosunun korunması ve kalıcı hale getirilmesi gibi birçok noktayı benimsemediklerini de özellikle belirtiyorlardı.

Emre Kongar ve Nilüfer Göle ise, "evet" derken, özellikle bir noktayı vurgulama gereği hissetmişlerdi: Referandum, çoğunluğun azınlık haklarını kısıtlaması için kullanılacak bir araç olmamalıydı.

Göle, "Çoğulcu toplumlarda, azınlık haklarının korunması, ancak anayasa ile mümkün olabilir. Bu nedenle, anayasalar referanduma sunulurken özellikle bizim gibi demokrasilerde çoğunluğun azınlık üzerinde egemenlik kurması tehlikesi gözardı edilmemeli ve önlenmelidir" diyor, Kongar da aynı uyarıyı şu sözlerle yapıyordu: "Yeni bir hak verilecek veya karar alınacaksa referanduma karşı değilim. Ama hiçbir azınlık hakkı referandumla yani çoğunluk kararıyla kaldırılamaz. O zaman o rejimin adı demokrasi değil, diktatörlük olur."

"Yaygınlaştırılsın!" "Evet"çilerden bir kısmı, bugün gündeme gelen referandum konusunu, Türkiye'de referandum yolunu açması bakımından da önemli görüyorlardı. Örneğin, sağın önemli isimlerinden Ersin Gündoğan, AET'ye girme kararının da referandumla alınması gerektiğini savunuyordu.

Gerçekten de Özal'ın politik bir manevra niteliği ağır basan referandum çıkışı, Türkiye'de konuyu en azından tartışma platformuna açmıştı. Batı'nın "Teknolojik devrimin Atina demokrasisine dönüşü mümkün kıldığı", "Gelecek yıllarda meclislerin kalkıp her konuda referanduma başvurulacağı" gibi konular konuştuğu, hatta özel televizyon şebekeleri ile bu konuda ufak denemelere giriştiği günümüzde, böyle bir tartışma geç bile kalmıştı●

Erol Toy, Baskın Oran, Aydın Aybay ve Asaf Savaş Akad (soldan). Referandum tartışılıyor: Doğrudan demokrasinin bir aracı mı, yoksa minik diktatörlüklerin meşhur aldatmacası mı?

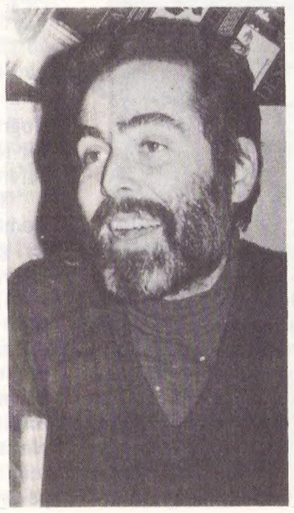

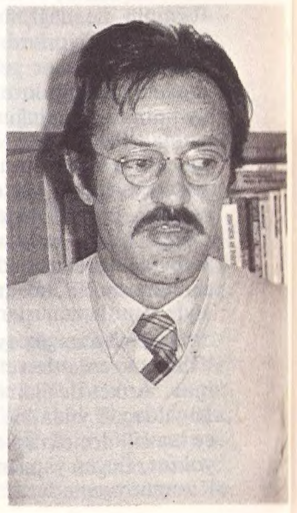

O mutlu günlerden, acıklı bir sona bir çırpıda gelindi. Ayşenur Çelik'in önceden tahmin edemediği tek şey, talihsiz kocasının kumar tutkusuydu.

ADALET / FERİDUN ÇELİK DOSYASI

Kibar hırsızın sonu

Yakışıklı, kültürlü, zeki ve örnek bir aile babası olan Feridun Çelik, tam 30 eve girip, yükte hafif, pahada ağır ne bulduysa toplamış bir soyguncuydu... Çelik'in ilginç yaşamı trajik bir şekilde noktalandı.

Fransızların ünlü "kibar hırsızı" Arsène Lupin, gündüzleri ve akşamları şık otomobiliyle çaydan baloya koşar, smokini, kolalı yakası ve gözündeki monokluyla kadınların kalbini çalar, tiyatrolarda, operalarda derin kültürü, ince davranışları ve soylu görünüşüyle Paris sosyetesinin gözdelerinden biri olduğunu herkese kabul ettirirdi... Ancak, geceyarısından sonra Lupin için başka bir hayat başlıyordu. Kibar hırsız, lüks malikânelerin damından, penceresinden dalıyor, yükte hafif, pahada ağır ne bulursa çuvalına dolduruyordu! Tablolar, biblolar, mücevherler kibar hırsızın özellikle toplamaya meraklı olduğunu değerli parçalardı...

Bizim de bir kibar hırsızımız olacaktı, eğer Feridun Çelik'in hareketli yaşamı otuz yaşında trajik bir şekilde noktalanmasaydı....

"Kültürlü ve zekiydi." Eşi Ayşenur Çelik, "O kadar iyi bir insandı ki, karıncayı bile incitmezdi... Beş yıllık evliydik, öylesine mutlu oldum ki... Benim kocam bambaşka bir insandı" diyor. Gerçekten de Feridun Çelik çevresinde, çok sevilen, kültürlü, akıllı bir genç adam olarak tanınıyordu. Küçük yaşta Almanya'ya gitmiş, orada üniversite birinci sınıfa kadar okumuş, Almanca, İngilizce ve Fransızca öğrenmişti. Bir hippi grubuna "takıldığı" için okulu bırakacak, 1979'da Türkiye'ye dönerek askere gidecekti. Eğlenceyi, gezmeyi çok seven, sık sık yurt dışı gezilerine çıkan, İspanya'yı, İtalya'yı, Fransa'yı gezmekten zevk alan Çelik, disiplinli yaşama uyum sağlayamıyordu. Sıkıldığı için üniversiteyi bırakan Çelik, bunaldıkça askerden de firar ediyor, böylece vatan hizmetini ancak dört yılda tamamlayabiliyordu...

Her şey, günün birinde Kapalıçarşı esnafından birkaç kişinin, kendilerine getirilen mücevherlerden şüphelenip Beykoz'da bir kuyumcuyu ihbar etmeleriyle, kuyumcunun da Feridun Çelik'in adını vermesiyle açığa çıkıyordu... Çelik, soymuş olduğu 30 kadar evi polise bir bir tarif ediyor, suçunu itiraf ediyordu...

"Bir akıntıya kapıldık gidiyoruz." Çelik'in kurbanlarından biri olan gazeteci-yazar Necati Zincirkıran, onu "Olağanüstü çevik, sırım gibi yakışıklı, doğru dürüst konuşan, fiziği ve kondisyonu çok güçlü biri" olarak hatırlıyor. Çelik, soyduğu evlere birkaç kat tırmanarak giren, sonra da cambaz gibi perendeler atarak aşağı inebilen bir hırsızdı. Bir güvenlik görevlisinin ifadesine göre, "girdiği evlerde hiçbir karışıklığa rastlanmıyor, çanta ya da kasa içindeki hakiki mücevherlerle imitasyonları anında ayırt edebiliyor ve seçerek alıyordu." Döviz, altın saat, gerdanlık, bilezik, yüzük, tahvil, hisse senedi ve bono Çelik'in rağbet ettiği "mallar"dı.

Ayşenur Çelik'in ifadesine göre Çelik nezaretteki görüşmelerinde, "Bana çok yükleniyorlar, yapmadığım şeyleri de itiraf ettirmek istiyorlar" demişti. Çelişkili yaşamı acı bir şekilde noktalanacak, 2. Şube nezaretinin penceresinden düşerek ölen kibar hırsızın sonu, polisin ifadesine göre "intihar", yakınlarına göre de "kuşkulu" sayılacaktı.

Necati Zincirkıran, polislerle birlikte evlerine tatbikata geldiklerinde, eşinin polislerin yanı sıra Çelik'e de kahve yapmasına engel olmuş, "yakışmaz, polislere ayıp olur" demişti. Şimdi bu yüzden üzüntü içinde... Çelik'in, "Sen Karadenizlisin, lisan bilen adamsın, neden bu yolu seçtin?" sorusuna vermiş olduğu "Abi, bir akıntıya kapıldık gidiyoruz işte" yanıtını da unutamıyor●

Kalemli ateş altında

Bakan Kalemli ANAP Kütahya Milletvekili Ahmet Ekici tarafından usulsüz işlere kalkışmakla suçlanıyor.

Kürsüdeki milletvekili sesini yükseltmiş, bir bakana veryansın ediyordu: "Sayın bakan makamını kullanarak usulsüz işlere kalkışmıştır. Dengesiz hareketleriyle çok kişinin tepkisini çekmektedir." Suçlamalar ilginçti. Ama daha da ilginç olan, suçlayan milletvekili ile suçlanan bakanın aynı partiye, ANAP'a mensup olmalarıydı.

Yukarıdaki sahne hayaliydi aslında, ancak olay gerçek. ANAP'ın Kütahya Milletvekili Ahmet Ekici gerçekten de Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Mustafa Kalemli'yi kürsüde en ağır biçimde suçlamaya hazırlanıyordu. Ne var ki, Kalemli'nin "ilginç icraatı" parti kapılarını aşıp **Nokta**'ya ulaşmış ve Ahmet Ekici salvo ateşi "erken" açmak durumunda kalmıştı: "Ben bunları kongrede konuşacaktım, ama erken konuşturdunuz."

Bir "icraat"ın, öyküsü... 1983'te Kütahya'nın Tavşanlı ilçesinde ANAP teşkilatı Mustafa Kalemli başkanlığında kurulurken, Lütfü Diner ikinci başkan olmuş, İsmail Pınar da muhasip üyeliğe getirilmişti. Uyumlu bir çalışma yürütülüyordu. Bir süre sonra Kalemli milletvekili adayı olarak, başkanlıktan ayrılacak, yerini Lütfü Diner'e bırakacaktı. Diner'in koltuğuna da Pınar oturacaktı.

Her şey uyumlu gibi görünüyordu ama İsmail Pınar'la Lütfü Diner'in "hizmet anlayışı" bir süre sonra çatışmaya başlamıştı. "Lütfü Diner'e karşı vatandaşın tepkisi vardı" diyordu Pınar: "Gelen vatandaşı dinlemiyor, alakadar olmuyor, herkesi kırıyordu. Vatandaş partiye gelmekten korkar hale gelmişti..." Bu tespit İlçe Başkanı Diner'e iletildiğinde, Pınar'ın derhal istifası istenecekti; bir kısım partili, İsmail Pınar'ın politikadan kopmasına izin vermeyecekler, Pınar'a, kongrede ikinci bir liste çıkarmayı kabul ettireceklerdi.

Kalemli'nin bıyıkları... Dananın kuyruğu, Pınar'ın çıkardığı ikinci liste ile kopmuştu. Bakan Mustafa Kalemli'nin çok yakın arkadaşlarına karşı bu tutumun hesabı verilmeliydi. Kalemli, kongreden bir gün önce Pınar'ı çağırıp ağzına geleni söyledi. Pınar, o günkü konuşmayı bir cümleyle ifade ediyordu: "Ettiği hakaretleri ömrüm boyunca unutamam."

Bakan Kalemli, hakaretlerle yetinmemişti: İlçe başkanı Lütfü Diner'in listesini desteklediğini, açık açık söylemişti. Pınar'ın kongre salonuna bir saat süreyle alınmamasını, konuşma yapmasına izin verilmemesini sağlamıştı. **Ama Kalemli'nin bütün çabasına rağmen, sandıktan yine de Pınar'ın listesi çıkmış ve İsmail Pınar Tavşanlı İlçe Başkanı seçilmişti.**

Mustafa Kalemli: Politik rakiplerinin maddi güçlerini zayıflatarak onları alt etme çabasına girmekle suçlanıyor.

ADEM ALTAN/NOKTA

İsmail Pınar'ın bu başarısı, Kalemli'yi iyice çileden çıkaracaktı. Çünkü Kalemli, Pınar'ın listesi kazanırsa, bıyıklarını keseceğine ilişkin, ANAP Artvin Milletvekili Nevzat Bıyıklı ile iddiaya girmişti.

Bunu ödetmezler miydi adama?.. Kalemli acısını çıkarmak için yol bulmakta fazla zorlanmayacaktı. Kendisine karşı direnen ilçe başkanı İsmail Pınar, yardımcısı Tahsin Alp ve Kütahya Milletvekili Ahmet Ekici'nin ortaklaşa kurdukları şirket, Sivas Divriği'de bir maden ocağı açıyordu. Kolaysa çalışmalarını sürdürsünlerdi bakalım...

Piyasaya çıkıp sipariş toplamanın heyecanı yaşanırken, ocak sahipleri beyinlerinden vurulmuşa döneceklerdi: Müfettişler gelmiş ve ocağı kapatmışlardı!... "Neden" sorusuna verilen yanıt çok çarpıcıydı: Milletvekili Ahmet Ekici, "Kelleniz isteniyor, istifa edecekmişsiniz" diyordu.

Balta ve taş. İsmail Pınar ve ortakları için durum vahim hale gelmişti. Ya bütün yatırımdan vazgeçilecek, bütün hayatları felç olacak, ya da ilçe yönetiminden istifa edip kurtulacaklardı. "Tamam istifa ediyoruz" dedikten sonra, Kalemli'nin Özel Kalem Müdürü Ünal Yener, elinde istifa mektubu örnekleriyle gelmişti.

İlginçlik zincirlemesi sürüyordu: Maden şirketinin ortaklarından milletvekili Ahmet Ekici, olayın tüm seyrini Başbakan Turgut Özal'a aktarınca, Kalemli yine bir şey becerememiş pozisyona düşecekti. Çünkü Başbakan, istifaların yürürlüğe konmamasını istemişti. Ayrıca, kapatılan ocak, 18 gün sonra yeniden açılacaktı.

Bu kadar inatlaşmanın ardından ne çıkmıştı? Koskoca bir hiç... Bütün husumetin merkezinde olan İsmail Pınar, "Kalemli ile paylaşamadığımız hiçbir şey yok aslında" diyordu.

Partililer kendisini seçmişlerse, bunda ne suçu olabilirdi?.. Bütün bu gelişmeler, başlangıçta düşündüğü "seviyeli politika yapmak" isteğini tersyüz etmişti. Politika bu ise eğer, kendisinin böylesi bir arenada rolü olamazdı. İsmail Pınar, yeniden aday olmayacaktı. Kimbilir, Mustafa Kalemli belki de çok istediği sonucu elde etmiş oluyordu.

Sevkuthan NEVSUHAN

"Meydan okuyorum"

Kütahya Milletvekili Ahmet Ekici, Tavşanlı ANAP İlçe Başkan ve Yardımcısı'nın istifalarının istenmesiyle ilgili olarak **Nokta**'*nın sorularını yanıtladı:*

Nokta: Sayın Kalemli, Tavşanlı İlçe Başkanı İsmail Pınar ve Yardımcısı'nı istifaya zorlamak için sizin de ortak olduğunuz maden ocağını kapattırmış. Olayı anlatabilir misiniz?

Ekici: Ocak yeni açılıyordu ve tamamiyle kendi gücümüzle çalıştırıyorduk. Hiçbir bankaya kredimiz de yok. Neyimiz var neyimiz yok yatırdık oraya. İsmail Pınar işi yürütüyordu. Daha yeni ürün alınmaya başlanmıştı ki ocak kapandı dediler. Pınar bana "Neden?" diye sordu. Bilmiyordum. Gittim Sayın Bakan ile bizzat görüştüm. Aynen şöyle dedi bana "İsmail Pınar ile Tahsin Alp istifa etmediği sürece ben bu ocağın açılmasında yardımcı olamam." Çağırdım, geldiler. Sayın Bakan'ın söylediklerini ilettiğimde inanmadılar. Telefonu yanlarında açtım, paralelden onlara dinlettim. Onlar dinlerken bakana "Bari biri istifa etsin" dedim... Bakan karşıdan "Hayır ikisi de istifa edecek" diyor. Peki dedik. İstifa edecekler. Ama istifa mektubu nasıl yazılacak bilmiyoruz, sen yazıver bize... "Olur" dedi Sayın Bakan. Ya kendisi ya da Ünal Yener yazdı, istifa dilekçelerinin müsveddelerini verdi. Ama dilekçeleri kendi almadı, Ünal Yener'i kendi makam otosuyla Pınar'ın Ankara'daki yazıhanesine gönderdi, Yener istifaları aldı ve aynı oto ile bizzat Kalemli'ye getirip verdi. Biz bunları tespit ettik. Ben bunları kongrede konuşacaktım ama erken konuşturdunuz.

Nokta: Daha sonra ANAP Kütahya İl Başkanı, Pınar'ı arayarak istifalarının işleme alınmadığını söylemiş ve bir süre sonra da ocak açılmış. Bu nasıl oldu?

Ekici: Sayın Başbakan'a anlattım durumu. "Ben Sayın Kalemli ile görüşürüm" dedi. Görüştü ki ocak açıldı, istifalar işleme sokulmadı. Ki ocak Sayın Başbakan'a rağmen geç açıldı, ben ona kızdım. Çünkü her şey ilk haftada olup bitti. Biz haksız kapatıldığı için feveran ettik. Eğer gerçekten kapatılmasını gerektirecek bir şey olsa idi, kabullenirdik. Öyle olsa bile normalde bir süre verilir, evraklarınızı tamamlayın diye. Hemen kapatılmaz. Bize onu da vermediler. Ki özel kalem müdürü tarafından da Kayseri'ye 4 kez telefon edilmiş "Kapanmadı mı daha?" diye. Biz öğrendik bunları. Bunlar üzücü şeyler. Ben Sayın Kalemli'ye meydan okuyorum. Sayın Başbakan serbest bıraksın, listeye giremez o. Dengesiz hareketleri var ve çok insanın tepkisini çekiyor. Bakanlığını kullanma hadisesidir bu. Kalemli, Tavşanlı'da kendi köyünden de oy alamamıştır, yine alamaz.

Nokta: Peki ocağı kapatmanın bir başka amacı olabilir mi?

Ekici: Biz üçümüz de maddi yönden zayıfladığımız taktirde Kalemli'ye karşı ne yapabiliriz ki... O her türlü seçim masrafını bakanlık parasıyla karşılıyor. Ama biz kendi maddi gücümüzle yapıyoruz bunu. Maddi gücümüz zayıflarsa eğer, yeniden seçilemeyiz diye düşünüyor.

Nokta: Bakanın İsmail Pınar ile kişisel sürtüşmesi olmuş. Peki sizinle de böyle bir sürtüşme söz konusu mu?

Ekici: İlk baştan beri var. Emet'ten Mustafa Uğur Ener ile ben seçimden önce seçim gezisi yapıyorduk. Sayın Kalemli o zaman hiç geziye çıkmadı. "Niye çıkmıyorsun, ikinci sıradasın, parti olayı var, parti ruhu var, kazanmamız lazım" dediğimizde ise "Ayaşlı var, beni sıkıştırıyor, ben çalışamam" diyordu. Ayaşlı, Doğru Yol Partisi'nden çok popüler bir insandı, vefat etti. Demirel ziyaretine gelmişti. Seçimlerden hemen önce yakasından tuttum. "Senin bu yaptığın kalleşlik, kazansak da kaybetsek de bu yolda gideceğiz. Senin hakkında söylentiler var niçin çıkıp cevaplamadın hiç?" dedim... Söylenti de şu..: Başhekimken Gediz'e depremden dolayı verilen bütün malzemeleri Tavşanlı'ya taşımış. "Vay efendim bizim malımızı taşıyana oy vermeyiz" diyor halk. ANAP'a oy vermiyor. Kendisi gelip kendisi hakkındaki suçlamalara cevap vermedi... Biz Ener'le cevaplamak zorunda kaldık. Dedik ki: "O memleketini sevmiş, götürmüş, biz de memleketimizi seviyoruz, getiririz." Kalemli ile sürtüşmemiz o zaman başladı, sürdü gitti.

Kardeşi İdris'in ölümünden sonra Irak KDP'nin liderliğini üstlenen Mesut Barzani

KÜRTLER / PKK YALNIZ KALDI

APO ile Barzani'nin yolları ayrıldı

Irak Kürdistan Demokrat Partisi Politbürosu PKK ile aralarında imzalanan "dayanışma protokolü"nü lağvettiklerini açıkladı.

Ortadoğu Kürt örgütleri arasında uzun bir geçmişe sahip olan Irak KDP'sinin belki de en kısa süren ittifakı Apo'nun liderliğini yaptığı PKK ile oldu.

1983 Temmuzu'nda dayanışma protokolü imzaladıkları PKK'yı uzun süredir eleştiren Irak KDP'sinin Politbürosu geçtiğimiz günlerde, yayınladıkları ayrılık metninde şunları söylüyordu: "Gerek ülkede ve gerekse yurtdışında yapılan terörist çalışmalar ve insanları tasfiye ederek ortadan kaldırma eylemleri ve bu eylemlere neden olan anlayışları insanlığa ve demokrasiye karşıdır ve Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine denk düşmemektedir."

Yaklaşık üç buçuk yıl süren PKK,I- KDP birlikteliği bu cümlelerle son buluyordu.

"İttifak'm tarihçesi." 1934 yılında kurulan Kürdistan Diriliş Örgütü, 1945 yılının sonbaharında yapılan bir toplantı ile Kürdistan Demokrat Partisi adını alıyordu.

"Apo" Abdullah Öcalan giderek yalnız kalıyor

İran'da kurulan bu partiye paralel olarak ise Irak'ta Molla Mustafa Barzani liderliğinde Irak Kürdistan Demokrat Partisi kuruluyordu. Daha sonra Barzani yıllarca süren savaşın sonucunda 1975 yılında yeniliyor ve Amerika'ya gidiyordu. Bu yenilgi üzerine yeniden başlayan örgütlenme çalışmaları diğer Kürt örgütleri ile işbirliği yapılması sonucunu da ortaya çıkarıyordu.

Bu nedenle I-KDP'nin önde gelenleri KUK, Özgürlük Yolu gibi örgütlere "birlik çağrısı"nda bulunuyordu. Fakat bu örgütler birleşmeye yanaşmıyorlardı. İşler bu aşamaya gelip dayanınca bu kez PKK'ya birleşme çağrısı yapılıyor ve PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan görüşmeyi kabul ediyordu. Birleşme konusunda yapılan çalışmalar semeresini veriyor ve 11 maddeden oluşan "I-KDP-PKK Dayanışma İlkeleri" Mesut Barzani ve Abdullah Öcalan tarafından Temmuz 1983'te imzalanıyordu.

Dayanışma ilkelerinin en başında "başta ABD emperyalizmi olmak üzere, emperyalizme karşı olmak, emperyalizmin bölgedeki plan ve komplolarına karşı mücadele etmek" maddesi yer alıyordu. Daha sonra, "bölgedeki diğer ilerici ve devrimci güçlerle işbirliği içerisinde olmak, bu konularda ittifaklar geliştirmek" konuları ilk 5 maddeyi oluştururken, 6. Madde'de "esas olarak Kürdistan halkının gücüne güvenmek" gerektiği vurgulanıyordu. Diğer maddelerden bazıları şöyleydi:

Madde 10. Karşılıklı olarak örgütlerin içişlerine müdahale etmemek, parti birliğini zedeleyici davranışlardan yana olmamak, partilerin ideolojik, politik ve örgütsel bağımsızlığına saygılı olmak.

Madde 11. Yukarıdaki anlayış ve ilkelerin pratik uygulamasında ortaya çıkacak hata ve yanlışlar karşısında her iki tarafın sorumluları birbirine uyarıda bulunmalı, eğer uyarı göz önüne alınmazsa o zaman her iki taraf çalışmasında serbest ve özgür olacaktır.

İşte bu 11. madde artık işleme konulmuştu. PKK için ilk kopuş değildi bu ve

ÜÇÜNCÜ SAYI ÇIKTI!

DÖNEMLİ YAYINCILIK

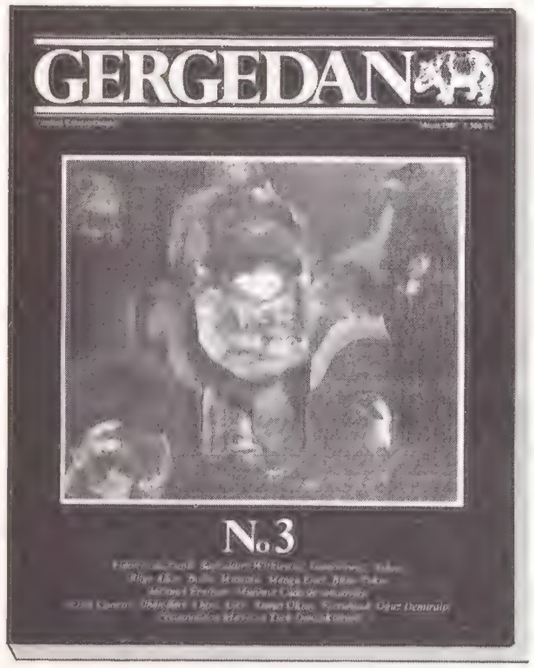

" Aydınların bir bölümü alaturka (ve folklor müziği) sevmemekle yüceltir kendini -bir kısmı da tersiyle- bir kısmı da ikisini de toleransla (!) karşılayarak ve özellikle halktan yana hissederek (!) Geniş görüşlülük "
Oğuz Atay/Günlük'ten

Polonya'da trajik başkaldırı
" Din'in işi bitmeli, Felsefe intihar etmeli, Sanat çökmelidir "

Gombrowicz:
" Sakıncalı konular evde kalmış kızları korkutabilir ancak, edebiyatçıyı değil "

Mahmut Cûda ile son söyleşi:
"Bir sanatçı günde üç dört saat çalışmazsa kunduracı bile olamaz... Bu öğretim değil ki! Bu hocaların niteliği orta yerde; bunların yetiştireceği ne olur!"

● Bilge Alkor'un resimleri ● Loti'nin Japonyası ● Pop'ta Yeni Bohemizm ● Belkıs Mustafa ● Biltin Toker: Sinemayı Kim Öldürdü? ● Ekrem Işın: Türk Deniz Kültürü ● Radi Fiş: Sovyetlerde Kültürel Glasnost

Abonelere armağan

1 FOTOBİYOGRAFİLER
Kendi alanlarında yol açanların fotoğraflarla hayat hikayeleri. Sadece abonelere, her ay ücretsiz. Bu ay BRECHT.

2 MODERN DÜNYA EDEBİYATI ANTOLOJİSİ
Enis Batur hazırladı. 800 sayfa
Abone olan herkese ücetsiz.

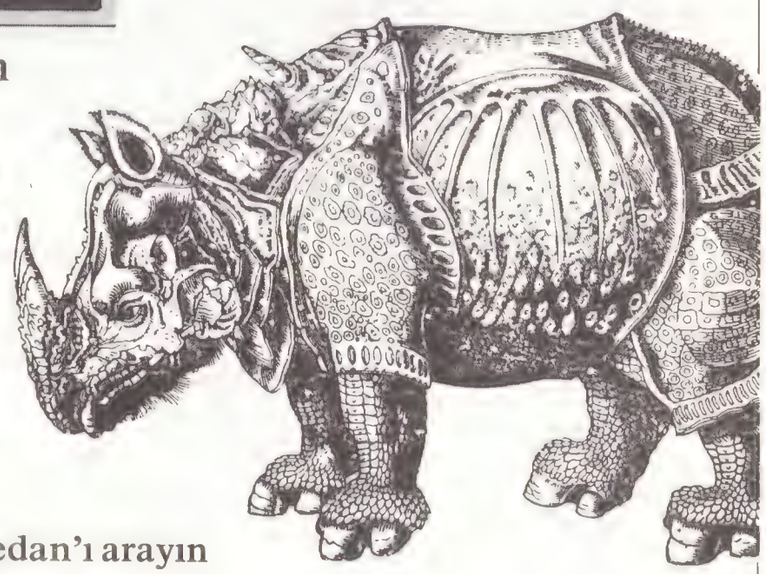

Abone olmak için Gergedan'ı arayın
DÖNEMLİ YAYINCILIK A.Ş. Büyükdere Cad. 57/1
Mecidiyeköy/İstanbul Tel: 173 13 09 - 167 36 19

GERGEDAN
YERYÜZÜ KÜLTÜRÜ DERGİSİ

Irak KDP'nin peşmergeleri Irak kuvvetleri ile bir çatışma sırasında

Ayrılık bildirisini açıklıyoruz

Geçtiğimiz hafta Irak KDP'si Politbürosu'nun yayınladığı ve PKK ile dayanışma protokolünün lağvedildiğini bildiren açıklamanın tam metni:

1- Protokolde belirtilen prensiplere göre, bölgedeki gelişmelerle stratejik, politik ve diğer mese lelerle ilgili olarak partimiz bil gilendirilmemiştir.
2- Pratiğe ilişkin taktikler ve ortak çalışmalarla ilgili partimizin komiteleri bilgilendirilmemiştir.
3- Partimizin politik çizgisine destek olunmamış, ülke dışında çalışmalarda yardım edilmemiştir.
4- Bir dizi sorun ortaya çıkarılmış, kurtarılmış bölgelerde yaratılan hadiselerle, özellikle sınırboylarındaki güçlere, onların sempatizanlarına, silahlı birliklere, özel olarak CUD (Ulusal Demokratik Cephe) güçlerine ve Iraklı güçlere karşı problem yaratılmıştır.
5- CUD'un en üst organının aldığı kararlara kulak asılmamış ve bu kararlar yerine getirilmemiştir.
6- Geçmişten, şimdiye kadar, partimizin önderliğine, partimizin siyasetine ve partimizin dostlarına karşı saldırgan bir tutum izledikleri açıktır.
7- Gerek ülkede ve gerekse yurt dışında yapılan terörist çalışmalar ve insanları tasfiye ederek ortadan kaldırma eylemleri ve bu eylemlere neden olan anlayışları, insanlığa ve demokrasiye karşıdır ve Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine denk düşmemektedir. Bütün alanlarda ve bütün seviyelerde, tüm parti örgütlerini ve devrimin kurumlarını alınan kararları tatbik etmeye çağırıyoruz.

Irak Kürdistan Demokrat Partisi Politbüro

çok fazla destekçinin kalmadığı anlaşılıyordu.

PKK çevresinde ittifak kurduğu bütün güçler tarafından yalnızlığa doğru itilirken, Irak KDP'si yeni birliktelikler için yeni arayışlara yöneliyordu. Bu yönelişin sonuçlarından birisinin Talabani liderliğindeki Kürdistan Yurtseverler Birliği (Yekitiya Niştımana Kürdistan YNK) ile ittifak olduğu söyleniyordu.

Bunun yanı sıra sürdürülen çalışmalardan birisi de İran'da mücadele eden İran Kürdistan Demokrat Partisi lideri Kasımlo'nun da bu birliktelik içerisinde yer almasıydı. Fakat Kasımlo ile Barzani arasındaki anlaşmazlığın oldukça büyük olması nedeni ile bu birliktelik bir türlü sağlanamıyordu. Sonuçta bunun da bir yolu bulundu. Üç lider biraraya gelip bir anlaşma imzalamadılar ama, Talabani ile Kasımlo birlikte hareket etme kararı aldılar. Böylece ortada Talabani, kenarlarda ise Barzani ve Kasımlo'nun bulunduğu bir 'dolaylı birliktelik' sağlanıyordu. Bundan sonraki gelişmeler ise 'bilinmezlik' olarak ortada duruyordu.

Hıdır GÖKTAŞ

● Denizciler geliyor! '87 yaz giysilerinde bahriyeli modası ● Ali Koçman,Cem Mansur, Gencay Gürün, Meriç Sümen,Haldun Güvan, Murathan Mungan, Balkan Naci İslimyeli, Emine Uşaklıgil ve Françoise Sagan,.. İstanbul'da portreler● "Türkiye'de gerçek film yapımcısı yok" Röportaj: Ömer Kavur ● Hangi tür takı kime yakışır? Renk uzmanı Sedef Betil'in görüşleri ● Üzeyir Garih-İshak Alaton, Osman Çarmıklı -Mehmet Berker, Sermin Çapa-Şule Çavuşoğlu, Ayşe Kulin-Sara Koral... iş ortakları ● Sanat/ Röportaj: Amerika'lı mücevher dizayneri Stephan Adler ● Dekorasyon:Modacı Ayşegül Uzunova'nın evi ● Orhan Boran, Suna Kıraç, Aydın Gün, Feyyaz Tokar ve Hale Arpacıoğlu en son ne okudular, ne izlediler, ne dinlediler? ● İçimden Geldikçe/ Semih Günver ● Bale/Jak Deleon ● Sergiler ve resim piyasası/Sezer Tansuğ ● Öykü/Aziz Nesin ● İşte Bunlar Çok Moda ● İstanbul Rehberi

Avukatlar, sanık oldu

Müflis Bilecik Seramik Fabrikası'nın iflas işlemlerini yürüten 5'i avukat 6 iflas memuru hakkında görevlerini kötüye kullandıkları iddiasıyla dava açıldı. "Sanık"ların, fabrikayı gerçek değerinin yarı fiyatına sattıkları ileri sürülüyor.

Yıllardır savunma makamında yer alıp, yüzlerce sanığın savunmasını üstlenen 5 tecrübeli avukat, 22 Mayıs 1987 günü bu kez kendileri sanık sandalyesinde oturacaklar. Haklarındaki suçlama ise, oldukça ağır: İflas işlemlerini yürüttükleri bir fabrikayı, gerçek bedelinin milyarlarca lira altında satıp görevlerini kötüye kullanmak...

İstanbul 6. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılanacak olan avukatlar Necati Yağlı, Semra Omağ, Ayhan Akartuna, Kamil Becerikli ve Daniş Esendal ile iflas memurlarından Mustafa Fazıl Peker'in 3 yıla kadar hapisle cezalandırılmaları isteniyor.

Hangisi doğru? 1980 yılında Türkiye'nin en büyük seramik tesislerinden biri olarak faaliyete geçen, 600 işçinin çalıştığı Bilecik Seramik Fabrikası, içine düştüğü ödeme güçlüğü nedeniyle 1982 yılında iflas etmişti. Fabrikanın satılıp, alacaklılara paralarının ödenmesi için şirket merkezi olan İstanbul'da iflas masası kurulmuş, masanın ilk işi de alacak miktarını bir liste ile saptamak olmuştu. 5 avukatın yargıç karşısına çıkmasına yol açan gelişmeler de, bundan sonra başlayacaktı...

Alacaklı bankalar, bankerler ve tüccarlardan oluşan masada ilk fırtına, bu listenin saptanması sırasında kopmuştu. Bazı alacaklılar, en büyük alacaklı durumunda olan Türkiye Sınai Kalkınma Bankası ile Türkiye İş Bankası'nın alacaklarını "şişirdiklerini" iddia ediyorlar ve "Fabrikaya kullandırmadıkları kredileri kullanılmışçasına, daha önce tahsil ettikleri alacaklarını almamışçasına alacak listesine kaydettiler" diyorlardı. Bu alacaklıların şikâyeti üzerine yapılan bilirkişi incelemesi de bu iddiaları doğrulamıştı. Bilirkişi raporuna göre, Sınai Kalkınma Bankası'nın gerçek alacağı 605 milyon olduğu halde listeye 927 milyon olarak kaydedilmiş, İş Bankası'nın 94 milyon lira olan alacağı ise 130 milyon lira olarak belirtilmişti.

Herkes gider Mersin'e, Bilser gider tersine. İflas masasında kavgalara yol açan ikinci konu da, fabrikaya çeşitli tarihlerde farklı değerler biçilmesiydi. Bilirkişi raporlarına göre fabrikanın değeri 1984'te 5,5 milyar, 1985'te 7,5 milyar, 4 ay sonra ise 5 milyar 180 milyon liraydı! Yıllık enflasyon artışının yüzde 40'lara vardığı, değer artışlarından dolayı "arsa zenginleri"nin türediği bir dönemde bir yılda 2 milyar değer kazanan fabrika 4 ayda 2 milyar lira değer yitiriyordu. Bu inanılmaz "mucize"nin ardından da, fabrika Elginkan Holding'e bağlı Serel Seramik Şirketi'ne 3 milyar liraya satılıyordu. 2 milyarlık bu "düşüş", savcı tarafından da dikkate alınıyor ve iddianamede şöyle deniyordu: "Ortada değer indirilmesini gerektiren bir sebep yokken ve bir taraftan enflasyon, arsa ve inşaat malzemelerindeki yükselmeler ortadayken düşük bir değer tespit etmek suretiyle satış yapılması, bazı alacaklıların haklarının kaybolmasına yol açmaktadır..." İflas masası üyelerini şikâyet eden alacaklılar, ayrıca "Üyeler bizim çıkarlarımızı hiçe sayarak, sadece kendi avukatı oldukları Sınai Kalkınma ve İş Bankası'nın çıkarlarını kolluyorlar" diyorlardı.

"Açıktan para" iddiası. Satış, kayıtlara göre 3 milyar liraya yapılmıştı ama, alıcı Elginkan Holding'in bir açıklamasına yer veren Dünya gazetesi, fabrikanın 4 milyar liraya satıldığını yazmıştı. Adının açıklanmasını istemeyen bir alacaklı, bu durumu şöyle yorumluyordu: "Türkiye Sınai Kalkınma Bankası iflas masasında ağırlık sahibi olarak fabrikanın bedelinin düşürülmesini ve ucuza satılmasını sağladı. 'Acaba gerçekte satış 4 milyara yapıldı da, resmen gözükmeyen 1 milyar banka tarafından açıktan mı alındı?' sorusu aklımıza geliyor..."

Bu arada Sınai Kalkınma Bankası'nın Serel Seramik'le satıştan 11 gün önce bir protokol yaptığı ve Bilser'i satın alması için şirkete 4 milyar lira kredi sağladığı ortaya çıkıyordu...

Taraflar ne diyor? Sınai Kalkınma Bankası'nın Hukuk Müdürü olan iflas masası üyesi Av. Necati Yağlı, açıktan para alma iddiası konusunda, "Bu mümkün değil... Bir anonim şirket açıktan 10 lira dahi alamaz. Aksi halde bunu muhasebesinde nasıl gösterir?" diye soruyordu. Yağlı, "düşük bedel" konusunda da şu ilginç örneği veriyordu: "Bir zamanlar mürekkep hokkası kullanıyorduk. Sonra dolmakalem icat oldu, şimdi ise tükenmez kalem kullanıyoruz. Fabrikanın makineleri de bunun gibi, demode oldu. Tesisler de çürümeye başlamıştı. Bu bakımdan bedel düşük değildir..." Fabrikayı satın alan Elginkan Holding Seramik Grubu Koordinatörü Yılmaz Güngör ise, "Fabrikayı 3 milyara aldık. Bir o kadara da yakın masraf yaptık tesisi onarmak için. Şimdi olsa almazdık fabrikayı. Açıktan para verilmesi ise söz konusu değildir" diyordu.

Adının açıklanmasını istemeyen fabrikanın eski sahiplerinden biri, "Fabrika gerçek değerine satılsa idi, tüm alacaklıların paraları ödendiği gibi, bize de bir miktar kalacaktı. Oysa şimdi beş kuruş bile almamız mümkün değil. Bu fabrikayı 300 esnaf ortaklığımızla, dişimizden tırnağımızdan artırdıklarımızla kurduk, şimdi ise hepsi uçtu gitti" derken, suçlanan diğer iflas masası üyeleri de "İşlemlerimiz kanuna uygundur. 5 kere satışa çıkmasına rağmen alıcı bulamayan fabrikayı satmak bile bir başarıdır. Tüm alacaklıların yararına oldu bu satış" diyerek kendilerini savunuyorlardı.

Taraflar iddia ve savunmalarını sürdüredursun, iddiaların doğru olup olmadığı yargılama sonucu belli olacak.

Mehmet YALÇIN

3 yıla kadar hapisleri istenen iflas masası üyesi avukatlar (soldan) Necati Yağlı, Semra Omağ, Ayhan Akartuna

1986'da 3 milyar liraya satılan Türkiye'nin en büyük seramik fabrikalarından Bilser

MENKUL KIYMETLER REHBER SAYFASI

Yüksek kazanç yine İktisat'ta

İktisat Bankası Menkul Değerler Merkezi ve şubelerinde satışa sunulan özel sektör tahvilleri yüksek kazanç sağlamaya devam ediyor.

Ayrıca, Hazine Bonosu, Devlet Tahvili, Hisse Senedi veya Gelir Ortaklığı Senedi almak için **Menkul Değerler Merkezi**'ni ve **İktisat** şubelerini arayabilirsiniz.

İKTİSAT MENKUL DEĞERLER MERKEZİ

İktisat Menkul Değerler Merkezi
Esentepe: Büyükdere Caddesi 116 Esentepe/İstanbul Telefon: 172 7000 166 2731
Osmanbey: Halaskargazi Caddesi 280 Osmanbey Telefon: 146 0410

ESBANK
MENKUL KIYMETLER MERKEZİ

- Hazine bonosu ve devlet tahvili alım-satımında yüksek verimi,
- Portföy danışmanlığı hizmetini,
- Borsa işlemlerinde en uygun şartları,
- Her hafta devlet ihalelerine katılma imkânını, tüm şubeleri düzeyinde sunuyor.

Adres: Büyükdere Cad. Alba İş Hanı 67/71 Kat 5
Mecidiyeköy/İstanbul
Telefon: 172 16 01 - 172 51 42 - 172 50 69
Telex: 27170 esgttr.

BİR DİLEKÇE

Günlerin bugün getirdiği

Tam 10 bin 300 imzalı "Ekmek ve Hak Dilekçesi", Cumhurbaşkanlığı, TBMM Başkanlığı, Başbakanlık ve Meclis'te grubu bulunan partilerin liderlerine verildi. TBMM, dilekçeyi komisyona havale edecek.

Dilekçeyi hazırlayan kurul, Prof. Fehmi Yavuz başkanlığında Aziz Nesin, Mahmut Tali Öngören, Sadun Aren, Halit Çelenk, Nezahat Gündoğmuş, Nevzat Helvacı, Akın Birdal ve Prof. Veli Lök gibi isimlerden oluşuyor. Dilekçede, 24 Ocak Kararları'nın emekçi sınıf ve katmanların gelirini azami ölçüde aşağı çekmeye yönelik bir IMF modeli olduğu, ülkede ücretlerin yanı sıra örgütlenme özgürlüğünün de kısıtlandığı, dışa bağımlı ekonomide bilim ve teknoloji gelişiminin durduğu öne sürülerek, halkın kendi bilinci ve gücüyle bu engelleri aşacağı görüşüne yer verildi.

MAHMUT ÖVÜR/ NOKTA

Prof. Yavuz 10 bin aydının sözcüsü oldu

BİR PORTRE

Engin Cansızoğlu

Zonguldak Milletvekili Cansızoğlu, üniversitelerdeki türban yasağını protesto amacıyla eyleme geçti! "Bütün kadınlar türban giymeli, erkekler de kravatı atmalı" diye feryat eden Cansızoğlu, kravatını pantolon kemerine takarak yeni bir protesto biçimini de ortaya attı... Kafasını kızdırırlarsa kravatını "başka yerine de" takabileceğini belirten ANAP milletvekili, böylece Meclis içtüzüğünü de çiğnememiş oluyor!

GÜNAYDIN

Bu arada hazretin dini bütün görünüşünün ardında, memleketi Zonguldak'ta bir kumar salonu işlettiği de ileri sürüldü... Cansızoğlu'nun milletvekili seçilmeden önceleri içki ve kumara düşkünlüğüyle tanındığı, çeşitli kavga olayları nedeniyle sık sık karakolluk olduğu da iddia edildi.

Cansızoğlu 36 yaşında, evli ve üç çocuk babası. Ticaretle uğraşıyor. Lise mezunu. Meclis kürsüsünde, Atatürk devrimlerine bağlı kalacağına şerefi ve namusu üzerine yemin etmişti.

BİR "KABAK TADI"

Ört ki ölem

Özal iktidarı, ekonomi alanında da hızla "seçim sath-ı mailine" girmiş görünüyor... Enflasyon, ayda yüzde 13,9 artışla son altı yılın en yüksek düzeyine ulaşmış durumda. Hazine Müsteşarlığı da enflasyonla mücadele alanında önemli bir adım atarak bundan böyle enflasyon rakamlarını açıklamamaya karar verdi! Önümüzdeki aylarda Türk Lirası kurunun daha da düşürülmesi ve bu arada banka faiz oranlarının sabit tutulması bekleniyor. Dış borçlar da 7 trilyon lirayla milli gelirde yüzde 53 oranında pay alıyor...

Sath-ı mailde

HAFTANIN İNCİLERİ

"Beni politikaya bulaştırmayın."
Semra Özal

"Osmanlı daha laikti."
Korkut Özal

"Radyasyona razıyız, yeter ki Özal gitsin."
DYP miting sloganı

"Siyasi parti başkanı olsaydım ANAP'lı olurdum."
Serdar Ömürgören
Nurettin Ersin İlkokulu 5. Sınıf Öğrencisi

KISA... KISA...

● **PKK militanları, Hakkâri'nin** Şemdinli ilçesi yakınlarında bir devriye birliğimizi pusuya düşürdü. Bir binbaşı, iki üsteğmen ve on er şehit düştü. PKK'nın öldürdüğü güvenlik görevlisi sayısı böylece 170'e çıktı...

● **Barış Derneği davası sonuçlandı.** 12 sanığa, dört yıl ile altı ay arasında değişen hapis cezaları verildi. Mahmut Dikerdem ile Reha İsvan en ağır cezaları alanlardan... Birçok sanık da "fazladan yatmış" oldu.

• **Şair Nevzat Çelik, cezaevi yönetiminin** isteklerini kabul etmesi üzerine 22 gün sürdürdüğü açlık grevinden vazgeçti.

BİR FOTOĞRAF

HÜSEYİN ŞENTÜRK/ NOKTA

Muhteşem Süleyman, muhteşem Trabzon gezisinde Karadenizlileri hop oturtup hop kaldırdı. Binlerce kişinin katıldığı gövde gösterisinde Demirel ülkeyi altı ay içinde düze çıkarmayı, enflasyonu da on beş ay içinde yüzde 5 düzeyine indirmeyi vaat etti... Gözlemciler, Demirel'in bölgede ilk kez bu kadar coşkuyla ilgi gördüğünü, karşılayıcılar arasında bol miktarda da sosyal demokrata rastlandığını belirttiler. Bu arada ANAP'ın Özal'ı karşılama gösterisine nazire olarak kalabalık arasında deve kılığına girmiş bir de vatandaş dolaştırıldı...

BASINDAN YORUMLAR

Dün, dündü...

Bu iş nereye varacak, diye, Tanrı biliyor, merakla bekliyorduk. Çünkü, Sayın Süleyman Demirel'i tanıyan herkes gibi biz de "Nasıl olsa kendisinin hiçbir günahı, kabahati, suçu yoktur. Yoktur, ama ortada 1980 öncesinden kalma 7 bin küsur kişilik maktul listesi bulunduğuna göre, bu cinayetlerin faturasını birine yükleyecektir" diyorduk.

Nitekim önceki gün Trabzonlulara hitap ederken:

"...Bize güvenmeye devam edin. Altı ay içinde memleketi rayına oturturuz. Bunu geçmişte gördünüz. Bir tek 'kan döküldü' diyebilirler. Onun da sebebi başkaydı. Bizim işimiz değildi o. Onu devlet önleyecekti" demiş. (27. Nisan. 1987 Tercüman)

İnsanın aklına hemen "hangi devlet?" sorusu geliyor. Yani Demirel'in başbakanlık yaptığı ve "yönetmekle ilgili bütün sorumlulukları yüklendiği" Türkiye Cumhuriyeti Devleti değil de başka bir devlet mi? (...)

Oysa kendisinin muhalefette olduğu dönemlerde, işbaşında bulunan hükümeti her cinayetten sorumlu tutmakta, "Eğer bu cinayetleri önleyemeyecekse bu hükümet ne için var?" demekteydi.

EMRE ULAŞ/ NOKTA

Yukarıda işaret ettiğimiz gibi Demirel, bu konuyla ilgili düşüncelerini giderek daha açık ifade etti ve 12 Mart 1987 günü Hürriyet'te yayınlanan bir mülakatında "...Burada çok önemli bir konuyu söylemek istiyorum: 6 bin kişi 1980 öncesinde hayatını kaybetmiştir, terörden, 1500 kişi daha sonra kaybetmiştir. Yani toplam 7500 kişi. Devlet, millete bu 7500 kişilik terörün hesabını vermelidir" dedi.

Demirel daha o sözleriyle, 1980 öncesine ilişkin terörün gerçek sorumlusunun hükümetlerin dışında bir yerde aranması gerektiğini ifade etmekteydi. Nitekim önceki gün de Trabzon'da "Bizim işimiz değildi o" diyecek kadar ileri gitti.

Sayın Demirel acaba cevap verir mi, "Sizin işiniz değildi de, kimin işiydi?"

Oktay Ekşi, 28 Nisan, Hürriyet

Quo Vadis?

Başbakan'la Cumhurbaşkanı, üçte ikiden daha düşük bir çoğunlukla Anayasa değiştirmek ve Cumhurbaşkanı'nın takdirini araya sokmaksızın zorunlu halkoylamasına başvurmak formülünde uzlaşmış olabilirler. Hatta, bu uzlaşmanın içinde, genel seçimlerden sonra şimdiki Cumhurbaşkanı'nı bir de halk oylarıyla bir dönem daha seçtirtmek düşüncesi de yer almış olabilir.

Ama, Başbakan da, Cumhurbaşkanı da bilmelidirler ki, bu uzlaşmayla, sonraları çok kötü amaçlar için kullanılabilecek tehlikeli bir yöntemi, halkoylaması yöntemini Türk Anayasa hukukuna zorunlu bir unsur olarak sokmaktadırlar.

Bu, bizim Anayasa hukuku geleneğimizde olmayan bir yoldur ve ancak iki olağanüstü dönemde, seçime dayalı olmayan meclislerce yapılmış anayasaların ardından kural dışı bir çare olarak kullanılmıştır.

Hatta, vacip olmuştur.

Yoksa, kişisel ikballer uğruna oynanan oyun, yeniden kökleştirilmeye çalışılan parlamenter sistemin başını yiyecektir.

Mümtaz Soysal, 29 Nisan, Milliyet

Sakıp Sabancı ikinci kitabını da yazdı:

Para Başarının Mükafatıdır

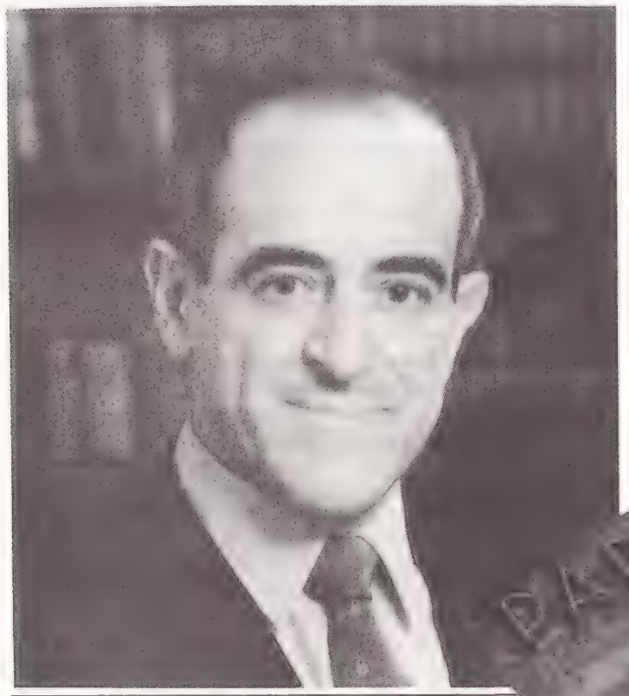

"Para kazanmanın reçetesi olur mu?" Ünlü iş adamı, yaşamını anlattığı ilk kitabı "İşte Hayatım"dan sonra, bu kez de, 40 yıllık çalışma hayatı boyunca uyguladığı ve başarısına katkıda bulunan inanç ve ilkeleri kaleme aldı.

YENİ ÇIKTI

Bütün Kitapçılarda

Kitabın geliri, Darülaceze'ye bağışlanmıştır.

Kitabın her sayfasında tanınmış karikatürist Mıstık'ın çizgileri yer almaktadır.

Dağıtım: BARIŞ DAĞITIM

Yakışan ve kumaşıyla, dikimiyle zamana dayanan ***"Elbiselere de Âşık Olunur"...*** *En sevdiğiniz emektar ceketiniz hangisi? Etiketinde* **Bayform** *mu yazıyor?*

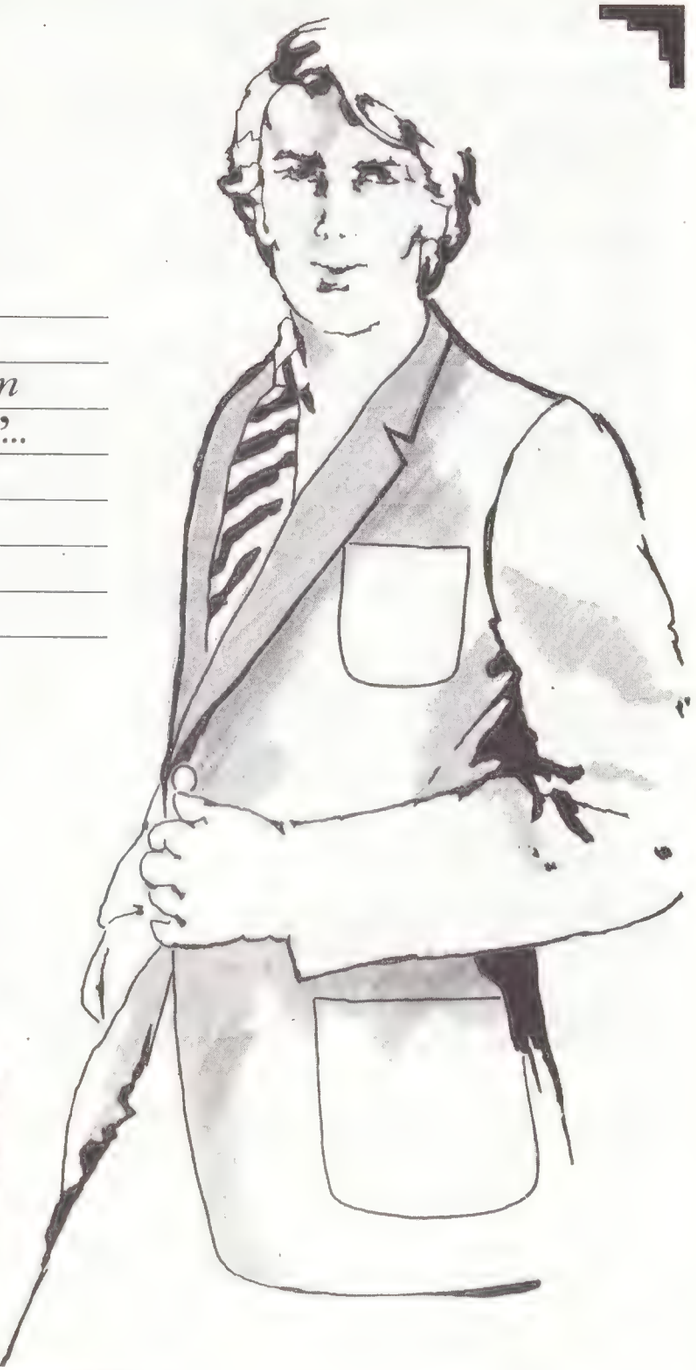

BAYFORM

"ELBİSELERE DE AŞIK OLUNUR"

İstanbul'da Merter Moda Merkezi'nde ve Türkiye'nin seçkin mağazalarında...

BAYFORM Konfeksiyon San. ve Tic. A.Ş. Merter Moda Merkezi (Keresteciler Sitesi), Merter-İstabul Tel: 575 16 64 - 556 31 12
(Merter'in tam ortasından geçen caddede, 200 metre yukarıda sağda, Bayform sizi karşılar.)
Toptan: Dere Sok. Hanımeli Apt. 3/3, Osmanbey İstanbul Tel: 147 64 43 141 03 78

Ülkedeki iç savaş, sivil halktan yüzlerce kişinin ölümüne neden oldu

SRİ LANKA / BİR VAHŞET ADASI

Efsaneler ülkesi ateşler içinde...

Nisan ayı içinde Sri Lanka'da meydana gelen kanlı olaylar 1948'de kazanılan bağımsızlıkla birlikte gelen sorunlara dayanıyor. Adada yaşayan 3 milyon Tamil, özerk bir devlet kurmaktan başka bir çözüm görmüyor

Eski bir Hindu efsanesi, kötülüklere karşı savaşan tanrı Rama'nın karısının, Seylan'ın kötülük tanrısı tarafından kaçırılıp şimdiki Sri Lanka'nın başkenti Colombo'da zindana atıldığını anlatır. Efsaneye göre, Budist Sinhallerle Hindu Tamiller arasındaki savaş da bu eski zamanlara kadar uzanır.

Etnik bölünme nedeniyle dört yıldır kanlı olaylara sahne olan bu efsaneler adası, özellikle son haftalarda tam bir "ölüm tarlası"na dönüşüyordu. Art arda meydana gelen olaylarda, 400'ü aşkın insan hayatını kaybediyor ve yüzlercesi de yaralanıyordu. Gerek hükümet kuvvetleri, gerek Tamil gerillaları asker, sivil, kadın, çocuk ayrımı yapmaksızın karşılarına çıkanı yok ediyor ve Sri Lanka kısa sürede acımasız katliamlara sahne olan bir vahşet ülkesi haline geliyordu.

Tamiller geri plana düşüyor. Efsaneler bir yana, 17 milyonluk Sri Lanka'da çoğunluğu oluşturan Sinhallerle, nüfusun yüzde 18'ini meydana getiren Tamiller arasındaki çatışmanın kökeni 1948'lere dayanıyordu. Yüzyıllar boyunca Portekiz ve Hollanda sömürgesi olarak yaşayan Seylan, bugünkü adıyla Sri Lanka daha sonra İngiliz kolonistlerinin eline geçiyor ve 1948'de bağımsızlığına kavuşuyordu. Ancak, asırlar sonra gelen bu bağımsızlık, beraberinde, yıllar sonra kanlı bir iç savaşa yol açacak bir çelişkiyi de getirecekti.

Çoğunluğu oluşturan Sinhaller, bağımsızlıkla birlikte, İngilizlere bağlı Raca'lığın devamcıları olarak yönetimi devralmışlardı. Oysa o güne kadar koloninin önde gelen seçkinleri hep Tamiller arasından çıkıyordu. İngiliz sömürgeciler, kendi medeniyetlerine daha yatkın buldukları bu azınlığın iyi eğitim görmesine özen göstermişler, onları iş hayatı, hukuk gibi alanlarda ön plana çıkarmışlardı. Ancak, bağımsızlıktan sonra Tamiller bir anda kendilerini siyaset sahnesinin ve yönetimin dışında bulacaklardı. Sinhallerin İngilizlere tepki olarak geliştirdikleri ayrımcı politikalar da Tamiller arasında huzursuzluğu iyice körüklüyordu. Sinhal dili resmi dil olarak ilan edildikten sonra, Tamiller üniversitelerden, ordudan, resmi dairelerden sökülüp atılmışlar ve giderek iş hayatından da silinmişlerdi. Cumhurbaşkanı W.R.D. Bandaranaike ve onun öldürülmesinden sonra işbaşına gelen eşi Bayan Sirimavo Bandaranaike'nin başbakanlıkları döneminde, Tamillerin ayrımcılığın sona erdirilmesi yolundaki girişimleri ve federasyon istekleri sonuçsuz kalıyordu. 1977'de seçimleri kazanarak başbakan olan Jayewardene, bir süre sonra ülkede başkanlık sistemine geçiyor ve tüm güçleri kendisinde topluyordu. Bundan sonra Tamiller üzerindeki baskılar daha da yoğunlaşacaktı. Bu koşullar altında Tamiller her türlü uzlaşmayı reddederek, Sri Lanka'nın kuzey ve doğu bölgelerinde özerk bir devlet kurmak için silahlı mücadeleyi başlatıyordu.

Başkan Jayewardene, kaypak politikası, ülkede iç savaşı sertleştiriyor

1983'te Sri Lanka'da yeni ve kanlı bir sayfa açılıyordu. Tamillerin çoğunlukta olduğu kuzey bölgesinde ve özellikle Jaffna kentinde üslenen gerillalar ile hükümet kuvvetleri arasında birbirini izleyen ve katliam boyutlarına varan çatışmalar yaşanıyordu. Bunun yanı sıra, Tamiller arasında da birliktelik sağlanabilmiş değildi. Hükümete karşı silahlı mücadele veren beş Tamil örgütü kendi aralarında zaman zaman iktidar için savaşmaktan geri kalmıyordu. Bunların içinde en güçlü ve disiplinli örgüt olan Tamil Eelam Kurtuluş Kaplanları, hükümet kuvvetlerinden arındırdıkları kuzey bölgesinde, devlet içinde devlet haline gelmişlerdi. Söz konusu örgüt halktan vergi topluyor, kendi mahkemelerini yürütüyor ve posta servisi işletiyordu.

Savaş mı barış mı? 1983'te 125 bin Tamilin atalarının vatanı, Hindistan'a göç ederek, Tamil Nadu Eyaleti'ne yerleşmesi ve gerillaların başkent Madras'ta karargâh kurmaları üzerine, Hindistan da kendini bu etnik çatışmanın içinde buluyor ve iç savaşın sona ermesi için gayret göstermeye başlıyordu. Ancak bu ülkenin arabuluculuğu, Tamillerin özerk bir devletin kurulmasının dışında hiçbir çözüme yanaşmaması ve Başkan Jayewardene'nin devamlı tutum değiştirmesi karşısında sonuçsuz kalacaktı. 19 Aralık 1987'de Hintli iki bakan ile Sri Lanka başkanı tarafından Tamillere sunulmak üzere hazırlanan bir öneri paketine göre, ülkenin doğusunda bir eyalet oluşturulması ve sınırlı düzeyde özerklik verilmesi öngörülüyordu. Ancak bir süre sonra Jayewardene, aşırı milliyetçi Sinhallerden gelen tepkiler üzerine tutumunu gevşetiyor ve paketi askıya alıyordu.

Nisan ayı içinde meydana gelen kanlı olaylar, Sri Lanka için yeni bir dönüm noktası oluşturacağa benziyordu. Uluslararası gözlemcilerin bir kısmı, Tamil gerillalarının yarattığı vahşetin artık kendi kitlesi içinde de tepki yarattığı, bunun da onları 19 Aralık önerileri çizgisine çekmeye zorlayacağını ve böylece ülkede bir barış döneminin başlayabileceğini öngörürken, bir kısmı da, Tamillerin son saldırılarının, iki tarafın artık burada yaşamasının her zamankinden daha zor olduğunu gösterdiğini söylüyordu. Hükümetin de Tamilleri ezmekten başka çare olmadığını kanıtlamak için büyük bir katliama girişme olasılığı da gözönünden çıkartılmamalıydı. Kısaca, efsaneler adasında, Tanrı Rama'nın gazabının nasıl sonuçlanacağı şimdilik pek kimse kestiremiyordu ●

Tamil gerillaları hayli zorlu bir askeri eğitime tabi tutuluyorlar

Nesilhan Yargıcı koleksiyonu aşağıdaki "dukkan dukkan"larda:
Nişantaşı Kuyulubostan sok. No: 6 **Osmanbey** Valentino Rumeli Cad. No: 90 **Bağdat Caddesi** Zeynep Bostancı, Çınardibi, Biçener çarşısı 337/5 **Meralı** Atatürk Cad. No: 23 Çamlıbel **Bursa** Altıparmak Cad. Karadağ Pasajı No: 35
İzmir Mustafabey Cad. No: 14/A Alsancak **Ankara** Atatürk Bulvarı No: 237/18 Kavaklıdere **Adana** Gazipaşa Bulvarı Valı Yolu No: 8 **Antalya** Cumhuriyet Cad. No: 80/5 Paris 32, Av. Gen. Le Clerc 7501

ABD/BAŞKANLIK SEÇİMLERİ

Şahinler tür değiştirdi

ABD'yi, başkanlık seçimlerine 20 ay kala bir seçim heyecanı sararken, ülkede yıllardan beri görece ılımlı ve silahlanma karşıtı bir politika izlemiş olan Demokratlar, bu kez, sürekli olarak silahlanmanın gerekliliğinden ve süperler arası güçler dengesini lehlerine çevirmekten söz ediyorlar.

Otoritelere göre, son 50 yılın en canlı seçimleri olacaktı... Ülke tarihinde, 20 yıldan beri ilk kez, halen görevde bulunan başkanın aday olmayacağı bir seçim döneminin yaşanacak olması, işin önemini daha da artırıyordu... ABD'de başkanlık seçimine 20 ay kala, hem Demokratlar'dan hem de Cumhuriyetçiler'den toplam 15 aday adayı, başkan adayı olabilmek için milyonlarca dolar akıtmışlar, her biri küçük bir karnavalı andıran kampanyalarına başlamışlardı.Ama 1988 seçimlerinin en önemli yanı, hiç şüphesiz, Cumhuriyetçilere göre hayli ılımlı olan, yıllardan beri silahlanma harcamalarının azaltılmasını savunan Demokratlar'ın, bu seçim öncesinde birden şahin kesilmeleriydi.

Üst üste iki ağır seçim yenilgisi yaşayan Demokratlar, bu yenilgilerinin başlıca nedeni olarak, Amerikan seçmenine "güçlü bir Amerika" imajı verememelerini görüyorlardı. Reagan, "Sovyetler'den her açıdan üstün, dünyaya hükmeden Amerika" mitosunu oluşturmakta son derece başarılı olmuş ve uzun yıllardan beri ilk kez, başkanlık koltuğuna iki seçim dönemi üst üste oturmayı başarmıştı. Bugün ise, ABD yasalarına göre, Ronald Reagan'ın üçüncü bir kez başkanlığa adaylığını koymasının mümkün olmaması ve Cumhuriyetçi kurmayların hemen hemen hepsinin adının "Irangate" skandalına bulaşması Demokratlar'ın şansını hayli artırıyordu. Şimdi, Demokratlar, bu gelişmelerin ışığında yeni bir seçim stratejisi geliştirmişlerdi. Seçim boyunca, Cumhuriyetçiler'den aldıkları "güçlü Amerika" sloganını biraz değiştirerek işleyecekler, böylece, iktidarın yıpratıcılığından uzak kalmış olan kadrolarıyla seçimi kazanabileceklerdi.

Başkanlık yarışında yeni bir kovboy: Gary Hart. Yeni stratejinin baş mimarı ve uygulayıcısı Demokratlar'ın en güçlü aday adayı Gary Hart idi. 1984 seçim dönemi sırasında ABD'nin Orta Amerika politikasını ağır bir dille eleştiren, silahlanma harcamalarının azaltılması gerekliliğinden sık sık bahsetmesiyle üne kavuşan Hart, bugün, 3 yıl önce söylediklerinin tam tersini savunuyordu.Demokratlar'ın güçlü adayı bir süre önce kaleme aldığı ve kapağı Amerikan bayrağı motifleriyle süslü kitabında, vatandaşlarının milliyetçilik duygularına hayli sıkça hitap ediyor, bir yerinde de "Reagan döneminde yapılan askeri harcamalar, Sovyetler Birliği'nin dünya güçler dengesindeki üstünlüğünü değiştirmemiş, sarf edilen milyarlarca dolar, ABD'nin

Reagan ile Bush'un Irangate öncesinde, içtikleri su ayrı gitmiyordu

Gary Hart ve Amerikan bayrağı... Yeni tür Amerikan milliyetçiliğinin iki sembolü

Milyonlar bu kitapları okuyor

Siz

Din adına öğrenmek istediğiniz bilgilerin, inanç konusunda akla gelen şüphelerin akılcı, mantıkî ve tatmin edici açıklamalarını Risale-i Nur'larda bulabilirsiniz.

Risale-i Nur Külliyatı, asırların birikimi ile küllenmiş İslâm düşüncesini aslına sadık kalarak yorumlayan eserlerin adıdır.

Taassup ve inkâr arasında bocalayan bir cemiyette İslâm inancına dinamizm kazandıran Risale-i Nur Külliyatını tanımak istemisiniz

Ayrıntılı bilgi için katalog isteyiniz.

SÖZLER YAYINEVİ
Babıali Cad. 29/2 Cağaloğlu-İST.
Tel: 527 76 07

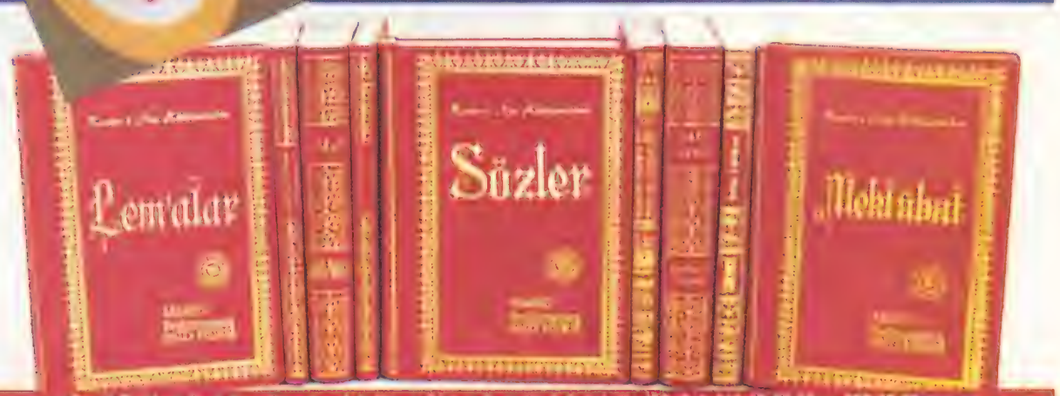

Genel Dağıtım: Yeni Asya Yayınları A.Ş. Kazım Gürkan Cad. No:6 Cağaloğlu-İST. Tel: 512 49 88-89 — 520 70 72
Tele Kitap servisimiz hizmetinizde. Bir telefon kâfi: İSTANBUL: 512 49 88 - 528 35 76 ANKARA: 324 48 37 İZMİR: 13 43 09

CİLTLİ KİTAPLAR

KİTABIN ADI	FİATI TL
Asâ-yı Mûsa	2700.—
İşâratü'l İ'caz	2700.—
İman ve Küfür Muvazeneleri İ.H	1800.—
Lem'alar	4000.—
Mektubat	4000.—
Mesnevî-i Nuriye	2700.—
Muhakemât	1500.—
Sözler	4500.—
Şualar	4500.—
Sikke-i Tasdik-ı Gaybî	2700.—
Tarihçe-i Hayat	4500.—

KROMELÜKS KAPAKLI KİTAPLAR

Ayetü'l-Kübra	800.—
Beyanat ve Tenvirler	600.—
Divan-ı Harb-i Örfi	400.—
El-Hüccetü'z-Zehra	600.—
Gençlik Rehberi (3.Renkli)	900.—
İ. Hamur	1500.—
Hakikat Nurları	600.—
Hanımlar Rehberi	600.—
Hastalar Risalesi	400.—
Haşir Risalesi	600.—
Hizmet Rehberi	900.—
Hutbe-i Şâmiye	600.—
İman Hakikatleri	600.—
Küçük Sözler	450.—
Miftahü'l-İman	500.—
Meyve Risalesi	600.—
Münazarat	450.—
Nur Âleminin Anahtarı	400
Nurun İlk Kapısı	800.—
Otuzüç Pencere	450.—
Ramazan, İktisat, Şükür Ris	450.—
Sünnet-i Seniyye Risalesi	900.—
Sünuhat	500.—
Tabiat Risalesi	300.—
Uhuvvet Risalesi	300.—
Yirmiüçüncü Söz	400.—
Zühretü'n-Nur	800.—
Küçük Tarihçe (E.Edip)	1000.—

Yeni ve daha gelişmiş silahlar üretilmesi Demokratların seçim propagandasında önemli yer tutuyor

üstünlüğü ele geçirmesi için yararlı olmamıştır'' diyerek Cumhuriyetçiler'i silahlanma yarışında geri kalmakla suçlamaktan ve kendi silahlanma politikalarının daha farklı olacağını ima etmekten geri kalmıyordu. Reagan'ı eleştirmek konusunda, partinin bastırdığı, ''Değişen Amerika'da Yeni Seçenekler'' adlı kitap çok daha ileri gitmişti. Kitabı hazırlayan partinin 1980'lerin sonundaki politikasını belirlemekle görevli kurul, Başkan Reagan'ı, ABD ordusunu, muhtemel bir savaşa karşı yeterince hazırlamamakla suçluyordu.

Demokratlar'ın seçimi kazanmaları durumunda, muhtemelen Savunma Bakanlığı'na getirilecek olan Wisconsin senatörü Aspin de, bu göreve getirilmesi durumunda nasıl bir tavır takınacağını daha şimdiden belirlemişti. Aspin, Demokratlar'ın bugüne kadar, sürekli olarak yeni savunma stratejilerine karşı çıktıklarını, bu yüzden adlarının ''bay hayır''a çıktığını, eğer Beyaz Saray'a yerleşmeyi düşünüyorlarsa, silahlanma konusunda ''evet'' demeyi öğrenmeleri gerektiğini söylüyordu.

''McCarthy dili'' geri dönüyor. Demokratlar'ın ''güçlü Amerika'' düşü, beraberinde, buna uygun terminolojiyi getirmekte gecikmemişti. Demokratlar, Sovyetler Birliği'ni, soğuk savaş yıllarının bilinen üslubuyla eleştiriyorlardı. Geleceğin dışişleri bakanı gözüyle bakılan, partinin dış ilişkilerinden sorumlu milletvekillerinden Stephen Solarz, Sovyet yayılmacılığının ve tiranlığının Afganistan dağlarında, Asya'da, Sovyet hapishaneleri ve çalışma kamplarında, Polonya sokaklarında tam bir karabasan haline geldiğini, Sovyetler Birliği'nin dünyadaki özgürlüğe ve barışa karşı en büyük tehditi oluşturduğunu söyleyerek, iktidara geldikleri takdirde, iki süper güç arasında bir yumuşamanın söz konusu olmayacağını bütün dünyaya gösteriyordu. Solarz, diğer taraftan da, ülkesinin nükleer caydırıcılık kapasitesini yükseltmeye çalışacağını ve Reagan yönetiminin sürekli eleştirilere hedef olan ''Yıldız Savaşları'' projesinin sürdürüleceğini açıklamaktan geri kalmıyordu.

Demokratlar, Beyaz Saray'ın yeni şahinleri olmaya soyunurken, güçlü Amerika görüşünden hiçbir zaman taviz vermeyen Cumhuriyetçiler, Irangate skandalına adı karışmamış adaylar bulmak telaşına düşmüşlerdi. Cumhuriyetçiler'in en önemli başkanlık aday adaylarından biri, Reagan'ın yakın dostlarından, aşırı muhafazakâr ve koyu dinci Nevada senatörü Paul Laxalt idi. Adı hiçbir skandala karışmamıştı. Üstelik, Filipinli diktatör Marcos'un düşüşünden bir süre önce, Reagan tarafından görevli olarak ülkeye gönderilmiş ve gerek oradaki incelemeleri gerekse de ABD'ye döndüğünde Başkan'a sunduğu raporla, ABD'nin Marcos'a bakış açısının değişmesinde katkıda bulunarak büyük bir iş başarmıştı.Daha da önemlisi kampanyada gerekli olacak 3 ila 5 milyon dolarlık küçük serveti toplayacak kadar çevresi de vardı. Kısaca Laxalt, adaylık için biçilmiş kaftandı.Cumhuriyetçiler'in diğer güçlü adayı öteden beri Reagan'ın halefi olarak görülen George Bush ise, adının Irangate skandalına karışmasına rağmen çeşitli siyasi manevralarla fazla batmadan kendini kurtarmasını bilmişti. Ama gene de, Cumhuriyetçiler'in, Bush'a karşı, adı kirli hiçbir işe karışmamış olan Laxalt'ı desteklemeleri bekleniyordu.

Cumhuriyetçi ve Demokrat aday adayları, seçim propagandalarını güçlü Amerika üzerine kurarken, kampanyadan en çok zarar gören, herhalde, iki süper güç arasında son aylarda iyice yumuşamaya başlayan siyasi hava olacaktı ●

Ateş altında gazeteci olmak...

Lübnan'da yaşam, sadece sokaklarda çarpışan milisler ve gerillalar için tehlikeli değil. Bu ülkenin gazetecileri de kelle koltukta çalışıyorlar...

Kaldırımların üzerinde satış yapan Beyrut'taki gazete satıcıları, diğer ülkelerdeki meslektaşlarından farklı görünüyorlar

Gerillalar, savaşmadıkları sırada, L'Orient-Le Jour gazetesini büyük zevkle okuyorlar

Bir varmış bir yokmuş, bir zamanlar kumarhanelerin, lüks otel ve gece kulüplerinin zengin Batılı ve Doğulularla kaynadığı bir Lübnan varmış... Başkenti Beyrut, işadamlarının paralarını özellikle yatırmak istedikleri bir sürü bankayla doluymuş. Bu nedenle bu küçük ülkeye "Ortadoğu'nun Isviçresi" denirmiş. O zamanlar diktatör, şeyh ya da kral olsun istediği herkesi eleştirebilen, Arap dünyasının aynası olan özgür mü özgür bir de basın varmış. Gel zaman, git zaman o korkunç 1975 gelmiş ve Lübnan bombaların her an patladığı onlarca kişinin her gün yaşamını yitirdiği bir savaş ülkesi olmuş ve gökten elma yerine kurşunlar düşmeye başlamış...

Bir zamanlar Doğu ile Batı arasındaki açık pencere görevini yerine getiren Lübnan'ın yakın geçmişi bugün ancak masalsı sözcüklerle anımsatılabiliyor. Peki, ya bir zamanların özgür Lübnan basını hâlâ eskiden olduğu gibi mi? Gazeteciler hangi zorluklarla çalışabiliyor? Tüm bu karışıklığın ortasında bu ülkenin gazeteleri nasıl basılıyor?

Evli evine... Bir zamanlar Batı Beyrut'ta bulunan "L'Orient-Le Jour" gazetesi, toplam 35 gazetecisinden 17'si gün aşırı tutuklanmaya başlayınca Hıristiyanların yaşadığı Doğu Beyrut'a taşınmak zorunda kalmıştı. Üstelik tutuklanmalar yazılan yazılardan veya düşünce "suç"larından değil, yalnızca bu gazetecilerin "haç işareti altında" doğmalarından kaynaklanıyordu. Gazetenin yöneticisi Issa Goraieb, "Laik bir gazetenin yaşamı, Müslümanların daha koyu Müslüman, Hıristiyanların daha koyu Hıristiyan olduğu bir ülkede çok güç" diyerek ne İsa'ya ne de Musa'ya yaranabildiklerine dikkat-

Çamaşır suyu gözü olan Rowenta, leğenlere çiçek ektiriyor. Sabahat'la Ayten'cik ne yapacak şimdi?..

Ah Sabahat, Vay Ayten'cik...

Komşulara Rowenta geleli beri, Sabahat'la Ayten'cik düşüncelere daldılar... Çünkü Rowenta geliştirilmiş otomatik çamaşır makinesidir. **Deterjan kabini dört gözlüdür.** Dördüncü göze çamaşır suyu konur ve leğende çamaşırı çamaşır suyuna basmaya gerek kalmaz...

Rowenta alan hanımlar, leğenlerine çiçek ektiler. Şimdi Sabahat'la Ayten'cik, komşulardaki bu değişik saksılara da çok özeniyorlar... Ne yapsınlar?

- Sessiz ve sarsıntısız çalışır
- Enerjiden, zamandan deterjandan ve sudan tasarruf etmeniz için Sıcak ve soğuk su kabul edecek çağdaş bir sistemle donatılmıştır.
- Son derece kolaylık ve tasarruf sağlayan, 18 ayrı program imkânı vardır Az kirli, çok kirli, yünlü, sentetik, v.s. akla gelen her çeşit çamaşırı özenle yıkar durular
- Dış etkenlere dayanıklı, uzun ömürlü, özel dizaynlı paslanmaz çelik kazanına 5 kg. kuru çamaşır alır
- Rowenta, Geliştirilmiş Otomatik Çamaşır Makinesi'nin bütün Türkiye'de yaygın servis ağı vardır

Dört Gözlü Deterjan Kabini
Ön yıkama ve temel yıkama için deterjan, yumuşatıcı ve çamaşır suyu konmaya elverişli biçimde, dört gözlü olarak hazırlanmıştır. Seçilen programa göre, en uygun zaman ve miktarı otomatik olarak ayarlar

"geliştirilmiş otomatik çamaşır makinesi"

Üretim * Elektropak A.Ş.
Türkiye Genel Dağıtımı * İleri Elektrik, İhracat Ticaret A.Ş.
Bankalar Cad. Şark Han No: 50 Kat: 2, Karaköy - İstanbul
Tel.: 143 81 60 (4 hat)
Ankara: 19 65 03 - 19 28 86, İzmir: 25 75 15 - 25 75 18, Adana: 309 13 / 14 *

* Bir Cankurtaran Holding kuruluşudur

Beyrut'ta yıllardır süren iç savaş, kentteki yaşamı tam anlamıyla felce uğratıyor.

leri çekiyordu. "L'Orient-Le Jour", 1976'da Filistinlilere ait bir haber bültenini yayınladığında birçok Hıristiyan okurdan ateş püsküren mektuplar alıyor ve gazete yaşamında ilk kez 15 gün kapatılıyordu. Gerekçe ise "halkı savaşa özendirmek"ti...

"Aşktan da ölünür..." Geçen 16 Şubat'ta Hıristiyan milislerle Şii Müslümanlar arasında çıkan kanlı çatışmanın ucu doğal olarak "L'Orient-Le Jour"a da dokunuyor, tam baskıya geçileceği sırada gazeteciler işlerini güçlerini bırakıp savaşa katılmak zorunda kalıyorlardı. Bu arada işçilerin hiçbiri gazetenin semtine bile yaklaşamıyor, dağıtım kamyonları "mecburi istirahat"e çekiliyorlardı... Ancak 2 gün sonra yeniden basılabilen gazetenin büyük puntolarla dizilmiş manşetiyse okuyanları hayrete düşürüyordu: "Beyrut'ta Aşktan da Ölünür..." Haberde, karısına ihanet eden bir kocanın suçluluk duygusu içinde önce karısını öldürüp ardından intihar etmesi konu ediliyordu. Kanlı çatışmaların hemen akabinde böyle bir haberin manşete çıkarılma nedenini Goraieb, Lübnan'ın da aslında diğer ülkelerden farklı olmadığını, trajik olmasına rağmen böylesi bir aşk öyküsünün normal yaşamın devam ettiğini halka göstermek olarak açıklıyordu.

Lübnanlı gazetecinin seyir defteri. Hemen her gazetede olduğu gibi, "L'Orient-Le Jour'da da sabah saat 9'da bütün bölümlerde hummalı bir faaliyet başlıyor, daktilo tıkırtılarına, iki satır arasında birbirlerine dostça sataşan meslektaşların sesleri karışıyordu. Ancak, kısa bir süre sonra, ekibin günlük olağan sıkıntısı başlayacaktı. Telefonlar genellikle kesik olduğundan, ülkenin güneyinden haber almak hemen hemen imkânsızdı. Bu gibi durumlarda birazcık "masraflı" ama kaçınılmaz olan yöntem hemen uygulanmaya konuyordu. Güneyde haberi gazeteye geçecek olan muhabir, ilk bulduğu taksiye atlayıp, kendisini belli bir noktada bekleyen ikinci muhabire yazılı haberi ulaştırıyor, haberin kaynağıyla gazete binası arasındaki mesafenin uzunluğuna göre, elden ele haber ulaştıran taksili muhabir sayısı da artıyordu. Tabii, bu arada çatışma nedeniyle taksi bulamayan ya da bir kurşuna hedef olan çilekeş muhabirleri de unutmamak gerekirdi.

Al haberini, ver haberimi. Öğleden sonra ise gazete artık zamana karşı yarışıyordu. Şehrin "öteki yaka"sından yine taksili bir gazeteci "Müze" denilen geçide gelerek meslektaşıyla mektup takası yapıyor, böylece Doğu'daki haberler Batı'ya, Batı'dakiler de Doğu'ya geçmiş oluyordu. Baskının bitmesiyle Lübnanlı gazetecilerin sorunları yine de bitmiş değildi. Bu sefer de dağıtım kamyonlarının askeri hatları aşıp yerlerine ulaşıp ulaşmadıklarını saptamak için herkesin gözü kulağı yollarda kalıyordu: Ya kamyonlar bir yere takılıp kalır da nice emekle kotarılan haberler okuyucuya ulaştırılamazsa? Ya kamyonlara bir bomba isabet eder ve şoför veya ona eşlik eden bir gazeteci arkadaş daha vurulursa? Son 2 yılda tam 12 arkadaşları bu biçimde yaşamlarını kaybetmemiş miydi?

"Garp cephesinde yeni bir şey yok." Kentin Batı yakasında basılan "An Nahar" gazetesi de aynı sorunlar, aynı gerilimler içinde yayım yaşamını sürdürüyordu. Onlar için de taksiler haberleşmenin ayrılmaz bir parçasıydı, onlar da haber peşindeyken vuruluyor ve ölüyorlardı. Yani Beyrut'un Müslüman kesiminde de pek "yeni bir şey yoktu..." Her 2 gazete de mali bakımdan oldukça "içerde"ydi. Havaalanlarının çok sık kapatılması da bu gazetelere ekonomik olarak ağır darbeler indirmişti. "An Nahar"ın editörü Hairal Khairallah, kendisine genç gazetecilere ne gibi öğütler verebileceği sorulduğunda, "Risklerinden dolayı değil ama zor iş, ancak her Lübnanlı bu mesleği seve seve yapabilir" diyor ve sözlerini şöyle bağlıyordu: "Filipinli bir odacının 150 dolar aldığı Lübnan'da biz ayda 250 dolar kazanıyoruz. Tüm bu şartlara rağmen bir genç insan yine de gazeteci olacağım diye tutturuyorsa, ona yalnızca gel derim. Çünkü bizim de taze kuvvete gereksinimimiz var..." ●

PAN AM'DAN DAHA FAZLASINI BEKLİYORSUNUZ. HAKLISINIZ.

Günümüzde hâlâ birkaç isim kaldı, kendisinden en iyiyi vermesi beklenen. İşte bunlardan biridir Pan Am. Ve Pan Am bu isimden beklenen vermekten yanadır.

Günümüzde havayolu şirketleri fiyatlarını yüksek perdeden ilan edip, hizmete gelince sözü üstü kapalı geçiştirirken, Pan Am, müşterilerine ucuz fiyatlarının yanı sıra süratli, özenli, güvenilir hizmet sunmakta kararlıdır.

Yeni rezervasyon sistemimiz sayesinde bilet işlemleri büyük hız kazanıyor, havaalanında uzun kuyruklar oluşmuyor.

Bakım personelimiz şimdi Coach, Clipper ve First Class kabinlerini yeniden dekore ediyor, döşemeleri, halıları yeniliyor, herşeyi tek tek temizleyip, cilalayıp parlatıyor.

Mühendislerimiz daha geniş raflar, yeni ışıklandırma düzenleri, yeni elektronik kulaklıklar, yeni video cihazları takıyorlar.

Ve siz rahatça koltuğunuza yerleştiğinizde bizler de uçağınızı piste çıkarıp, sizi gideceğiniz yere tam zamanında ulaştırmak için daha gayretle çalışıyoruz. Bugün Pan Am bütün havayolları içinde en dakik iniş - kalkış performansı gösteren şirkettir.

Usta aşçılarımız yepyeni, leziz menüler hazırladılar sizin için. Bu yıl Pan Am'ın yolcu başına tahsis ettiği yiyecek harcaması öteki Amerikan havayolu şirketlerinden kat kat fazla.

Bugünden itibaren Pan Am'dan daha da fazlasını bekleyebilirsiniz. Çünkü biz kendimizden çok şey bekliyoruz.

PAN AM'DA DAHA FAZLASINI BULACAKSINIZ.

Batı'da Çernobil'in yıldönümünde yapılan gösteriler sırasında polis tazyikli su kullanmaktan kaçınmadı

BİR FELAKETİN ARDINDAN

Çernobil: Bir daha asla!

26 Nisan 1986'da Kiev üzerinden yükselen bir bulut, herkesten habersiz birçok ülke üzerinde gezinmeye başlıyor, her gittiği yere felaket götürüyordu. İlk uyanan İsveç olmuştu. Sovyet yetkilileri ise ancak birkaç gün sonra Çernobil nükleer enerji santralindeki kazayı dünyaya duyuracaktı.

Geçtiğimiz hafta içinde bu felaketin yıldönümü birçok ülkede "kutlanıyordu." Avrupa'nın çeşitli kentlerinde, çevreci gruplar, nükleer enerjiye karşı yürüyüş ve gösteriler düzenledi. "Bir daha asla Çernobil" yazılı pankartlar taşıyan göstericiler bazı ülkelerde polis müdahalesiyle karşılaştı, birçok kişi de gözaltına alındı. Yüz bin kişilik bir kitle eylemine dönüşen İngiltere'deki gösterinin yanı sıra en ilginç protesto, şüphesiz Moskova'da gerçekleşiyordu: Kremlin yakınlarında gösteri düzenleyen yasadışı bir grup, nükleer santrallerde güvenliğin artırılması için imza toplayacaktı.

JAMAİKA

Marley'ın mirası ortalığı karıştırdı

Jamaikalı ünlü reggae şarkıcısı Bob Marley'in mirası, ölümünden tam 6 yıl sonra büyük bir skandala konu oldu. Vasiyet bırakmadan ölen ünlü sanatçının 30 milyon dolarlık serveti ile 3 şirketinin mülkiyetinin yasalara göre, 8 evliliğinden olan 11 çocuğuna kalması gerekirken, bütün bu mal varlığının Marley'in son eşi Rita'ya ait olduğunun açıklanması ülkede ortalığı birden karıştırdı.

Bob Marley, ölümünden yıllar sonra büyük bir skandala neden oldu

Rita, Marley'in ailesinin işe el koymasından sonra, şarkıcının menajerinin sahte belgeler düzenleyerek, bütün mirasın kendisine kalmış gibi gösterdiğini kabul ederken, Jamaikalıların ünlü şarkıcıya ve eşine olan aşırı bağlılıklarını bilen adli yetkililer, ülkede karışıklıklar çıkabileceği korkusuyla Rita'yı mahkemeye vermeye cesaret edemiyorlar.

SSCB

Kapitalistler Moskova'ya gitmiyor

Sovyet Lideri Gorbaçov, "açıklık" politikasıyla bütün dünyada sempati topladı, kendisine Batı basınından ve aydınlardan övgüler yağdı ama kapitalist işadamlarını bir türlü ikna edemedi. Fransız Le Nouvel Observateur dergisinin haberine göre Kremlin, yabancı kuruluşların ülkede yatırım yapmalarına izin vermesine karşın, yabancı girişimcilerden bugüne kadar herhangi bir talep gelmedi. Girişimcilerin başlıca korkusu, KGB'nin, firmalarının telefonlarını dinleyerek, Sovyet firmaları lehine "haksız rekabet" koşulları yaratması.

Muhafazakâr Thatcher'ı bile ikna eden Gorbaçov, kapitalist girişimcileri ülkeye sokmayı başaramadı

PORTRE

KURT WALDHEIM

Seçimleri atlattı, ABD'ye takıldı

"Nazi miydi, değil miydi?" tartışmalarının ardından, Avusturya Cumhurbaşkanı Kurt Waldheim'in "sıradan vatandaş" olarak ABD'ye girmesi yasaklandı.

Birinci sınıf bir diplomat olarak tanınıyordu. Diplomasi dalında öğrenim görmüş, çeşitli uluslararası konferanslarda yer almış, ülkesinde dışişleri bakanlığı yapmış, Birleşmiş Milletler Sekreterliği gibi dünyada "benim" diyen diplomatın ulaşacağı bir mevkie gelmişti. BM'deki görevi sırasında,

Kıbrıs anlaşmazlığı konusunda Türk ve Yunan heyetleri arasında arabuluculuk yapmıştı.

1986 yılında Avusturya Cumhurbaşkanlığı'na adaylığını koyduktan sonra, mazisi ile ilgili skandallar ortaya çıkmış ve İkinci Dünya Savaşı'nda Yugoslavya'da katliam yapan Nazi askeri birliğinin hareket subayı olduğu iddia edilmiş, bu iddialara rağmen seçimi kazanan Waldheim o dönemdeki görevinin sadece tercümanlık olduğunu söylemişti.

Yasaklanma kararından sonra, ABD Adalet Bakanı Edwin Meese, Waldheim'in savaş zamanı işlediği suçlara ilişkin kanıtlar bulunduğunu söylerken, Avusturya hükümeti, Cumhurbaşkanının haksız suçlamalara karşı korunacağını ifade ediyordu.

Hollywood'un "geçkince" starlarının, müzik eşliğinde cimnastik öğretmeleri, son yılların modası haline geldi. Jane Fonda'nın bütün dünyaya tanıttığı aerobik'in modasının geçmeye başladığı bugünlerde, bu kez, Raquel Welch "yumuşak cimnastik" adını verdiği yöntemiyle ilgileri toplamaya başladı. İlerleyen yaşına rağmen, güzel fiziğinden hiçbir şey kaybetmeyen ünlü sinema oyuncusu, yoga ve klasik cimnastik karışımı figürleriyle, günde 15 dakikalık bir çalışma sonucunda nasıl genç ve bakımlı kalındığının sırlarını veriyor.

KISA... KISA...

- **Cezayir'de toplanan Filistin Ulusal** Konseyi'nin, Mısırla ilişkilerin sınırlandırılması kararının ardından, Hüsnü Mübarek misilleme olarak ülkedeki FKÖ bürolarını kapattı.

- **İsrail Televizyonu, Hafız Esad'a** bir süre önce iki suikast düzenlendiğini ve bununla ilgili olarak birçok muhalifin tutuklandığını öne sürdü.

- **İran'ın nüfusu, savaşta verdiği** ağır kayıplara rağmen yüzde 4 artış gösterdi ve ülke, dünyanın nüfusu en hızlı artan ülkelerinden biri oldu. Ülkenin nüfusunun 5 yıl sonra 60 milyona ulaşacağı tahmin ediliyor.

CAN SANI NOKTA

İthal kömür karşısında rağbet görmeyen yerli kömürün faturası yine işçiye kesiliyor

KÖMÜR / İŞVEREN İMDAT İSTİYOR

"İşçilerim benimm canlarımmmm..."

Ankara Belediyesi'nden sonra, çimento sanayiinin de ırkçı Güney Afrika'dan kömür ithaline girişmesi kömür ocaklarını kapanma tehlikesiyle karşı karşıya bıraktı.

Lütfü Çallı dokunsan ağlayacaktı. İşçilerin içler acısı halini anlata anlata bitiremiyor ve somut rakamlar seriyordu orta yere. "... işçilerin önce zorunlu, sonra ücretsiz izne çıkarılması ve sonra da tamamen işsiz kalmaları söz konusu. Şu an Gediz'de bir işletmede bin civarında işçi zorunlu yıllık izne çıkarılmış durumda. Eğer acil önlem alınmazsa yalnızca Gediz'de 3500 işçi her an işsiz kalabilir."

Bu sözlerin sahibi Lütfü Çallı, ne bir işçi sendikası yetkilisiydi ne de işçisever bir sosyal demokrat parti sözcüsüydü. Kendisi bizzat bir işverendi. Hem de Maden İşverenleri Sendikası Genel Sekreteri idi. Fakat üslup çok güzeldi doğrusu. "İşçileri işten atarız" demiyordu Çallı, "İşçiler işsiz kalma tehlikesiyle karşı karşıya" diyor ve ekliyordu; "Onun için işkolumuzdaki tüm işçi sendikalarını işbirliğine davet ediyorum."

"Yaktın bizi ithalat". Aslında durum çok açıktı. Ortada ne işçiseverlik, ne vatan, ne de millet vardı. Sadece "Özel ekonomik" bir durum söz konusuydu. Ankara Belediyesi, hem de Güney Afrika'nın ırkçılarından, hem de tonu 55 dolara kömürü alıp, Ankara milletine hava kirliliğine karşı yaktırır da, şekerciler, çimentocular ondan geri mi kalırdı? Üstelik çimentocular her ne hikmetse aynı kömürün tonunu 30-33 dolara maledivorlardı. Kıyamet de buradan kopuyordu. Çünkü Ankara Belediyesi hadi toplam 500 bin ton taşkömürü ithal ediyordu ama sadece Çimento Sanayi'nin ithalatı 1,5 milyon tonu buluyordu. Bunlar daha önce linyit kullanıyordu ve 1,5 milyon ton Güney Afrika taşkömürü kalori bakımından 3 milyon ton tunçbilek linyitine eşitti. Özel sektörün elindeki yıllık kömür üretim stoku da zaten 2,5 milyon ton civarındaydı. İşte feryat figanın nedeni tam da buydu.

Şimdi ellerindeki kömürü çimento ve şeker sanayiine satamayan özel kömür ocakları sahipleri tehdide başlamışlardı: "Edirne Enez, Uzunköprü, Balıkesir, Çanakkale

Buyaz, Odak Tatil Köyü'nde devre-mülk edinin... tatilinizi Bodrum'da kendi evinizde geçirin. ...Heryaz!

Bodrum Turgutreis'te, o güzelim Bodrum evlerinden oluşan, benzersiz bir tatil beldesi doğuyor: Odak Tatil Köyü! Bir an önce, bu beldede siz de güneş kollektöründen buzdolabına kadar, dayalı, döşeli bir devre-mülk edinin.

NEDİR DEVRE-MÜLK?

Devre-mülk satın almak, akılcı bir yatırımdır. Devre-mülk satın almak, demek; mülk satın almak demektir. Bir yazlık konutun, yılın belirli dönemleri için (15'er günlük dönemler halinde) mülkiyetine tapuyla ve süresiz olarak sahip olmak demektir.

Bir başka deyişle, bir mevsimlik tatil parasıyla, bir daha hiç para ödemeden, kendi evinde her yıl tatil yapmak imkânına kavuşmak demektir.

ÖDEME KOŞULLARI ÇOK HESAPLI !

Odak Tatil Köyü'nde mevsime ve dönemlere göre değişen çok çeşitli ve uygun fiyat seçenekleri * var... Taksitli satışlar 18 ay vadeyle yapılıyor. Aylık taksitler 50.000 lira ile130.000 lira arasında değişiyor.

Dilerseniz, buyurun Tatil köyümüzü gezin... dilerseniz büromuza uğrayın, videoda izleyin... Evinizi seçin. Kendi evinizde, seçkin komşular arasında, günlerin en güzelini geçirin Bodrum'da...

Bu yaz ve her yaz!

* VADELİ SATIŞ FİYATLARI (ÖDEME ŞEKLİ: % 25 PEŞİN, KALANI 18 AY TAKSİTLE)

DÖNEM NO	DÖNEM TARİHİ LTD	DÖNEM FİYATI (TL.)	DÖNEM NO	DÖNEM TARİHİ LTD	DÖNEM FİYATI (TL.)
1	6 NİSAN - 20 NİSAN	1.750.000	8	23 TEMMUZ - 6 AĞUSTOS	3.100.000
2	21 NİSAN - 5 MAYIS	1.450.000	9	8 AĞUSTOS - 22 AĞUSTOS	3.100.000
3	6 MAYIS - 20 MAYIS	1.600.000	10	24 AĞUSTOS - 7 EYLÜL	2.900.000
4	21 MAYIS - 4 HAZİRAN	2.200.000	11	9 EYLÜL - 23 EYLÜL	2.500.000
5	5 HAZİRAN - 19 HAZİRAN	2.700.000	12	24 EYLÜL - 8 EKİM	2.000.000
6	21 HAZİRAN - 5 TEMMUZ	3.100.000	13	9 EKİM - 23 EKİM	1.650.000
7	7 TEMMUZ - 21 TEMMUZ	3.100.000	14	24 EKİM - 7 KASIM	1.500.000

TAMAMI PEŞİN ÖDEMELERDE, BU FİYATLAR ÜZERİNDEN % 30 İNDİRİM YAPILIR

ODAK
İNŞAAT ve TURİZM YATIRIMLARI TİCARET A.Ş.

Büyükdere Caddesi 26, Gün Apt.Kat 4 Mecidiyeköy-İstanbul Tel: 172 18 37 - 172 08 97 - 585 70 30 (3 hat) Teleks: 23660 tr Tatil Köyü, Tel: (9-6142) 1310 Bodrum

Nal. Reklamcılık A.Ş.

VE GEMİ GİDİYOR • *E LA NAVE VA* • Federico Fellini • 50x70 guaş, akrilik, airbrush çalışması

▶ M A R I N E L I N E

YARGICI

KAHİRE'NİN MOR GÜLÜ • *PURPLE ROSE OF CAIRO* • Woody Allen • 50x70 guaş, akrilik, airbrush çalışması

S O F T L I N E

YARGICI

Türkpetrol

Castrol

Türkpetrol
Castrol
RALLİ EKİBİ
ALİ BACIOĞLU METİN ÇEKER

Çan, Konya Ermenek, Erzincan Refahiye ve Sivas'taki Divriği maden ocakları kapanma tehlikesiyle karşı karşıyadır.''

İşveren sendikası sekreteri Lütfü Çallı, Güney Afrika'dan kömür ithal eden bazı firmaların sahtekârlık yaptığını da ileri sürüyordu. Çallı'ya göre, aslında hükümet ton başına 10 dolar fon koyarak yerli üretimi korumak istemişti, ama bazı açıkgözler taşkömürü yerine linyit ithal ediyormuş gibi gösterip bu fonu ödemiyorlardı ve kömürün tonunu 20 bin liraya kadar maledebiliyorlardı. Halbuki Türkiye'de yerli üretimin tonu 25 bin liradan aşağı değildi. Dolayısıyla bu fiyata kömürü kimse almıyordu. İlkel yöntemlerle çalışan ocak sahipleri ise, uzun süredir yeni yatırımlar yapmadıkları için maliyeti düşürmek konusunda işçilerinden fedakârlık istemekten başka çıkar yol görmüyorlardı. Hani ''böyle işverenlere böyle sendikacı'' dedirtecek türden vatan evladı insanlar da vardı tabii. Türkiye Maden İşçileri Sendikası Genel Başkanı Mustafa Orhan'ın şu sözleri de onun neredeyse işçilerden çok özel sektöre acıdığını gösteriyordu: ''İthal kömürü ilk kez Ankara'nın hava kirliliği için gündeme getirmişlerdi. Sonra çimento sanayii için de gündeme geldi. Tabii bu ithal olayından memleketteki linyit üretimi zarar görüyor. Esasta dışardan satın alınan kömür ve onlara ödenen para havaya atılmış para gibi oluyor. Ankara Belediyesi'nin kömür getirmesi, bizim Tunçbilek'te senede 6 milyon ton kömür üretim bölgesinden sadece işçiler değil nakliyeciler de büyük zarar gördü. Ankara'ya kömür taşıyamayınca adamlar sefil perişan oldu. Çoğu arabalarının

ADEM ALTAN/NOKTA

Gediz'de kömürüne alıcı bulamayan ocaklardan biri

borçlarını bile ödeyemez duruma düştü. Arkasından çimento fabrikaları için de ithal edilmeye başlayınca diğer kömür şirketleri de etkilenmeye başladı.''

Evet, Maden-İş İşçi Sendikası'yla Maden-İş İşveren Sendikası, görüldüğü kadarıyla birbirlerinin haklarını savunmak için yarış ediyorlardı. İşverenlerin yapacağı bir şey olmadığına göre, olsa olsa işçilerden fedakârlık istenecekti. Yani ''aman grev yapmasınlardı, aman bir tatsızlık çıkarmasınlardı''. Kuzu kuzu ''izne çıksınlar'' sonra da kapı önüne konduklarında ''n'aapalım ithalat politikası bizim de vatan evladı olarak böyle bir fedakârlık yapmamızı gerektiriyor'' desinlerdi. İşveren Sendikası sekreteri Lüftü Çallı için bir sendikayı ikna etmek yetmezdi. Onun için Türk-İş'le de işi bağlamak lazımdı. Şöyle diyordu Çallı; ''Sayın Şevket Yılmaz'la görüştüm. Çok olumlu bir yaklaşım içinde gördüm kendisini. Konuyla ilgili bir bildiri yayınlaya-

İşveren Çallı: ''3500 işçi her an işsiz kalabilir''

CENGİZ KUŞÇUOĞLU/ NOKTA

Sendikacı Orhan: ''İthal kömürden şirketler büyük zarar gördü''

CENGİZ KUŞÇUOĞLU/ NOKTA

caklardı. Ama gerçekleşmedi. Muhtemelen şu zor durumda olduğunu ifade ettiğimiz işletmelerdeki işçiler için nasıl zam talep ederiz şeklinde bir görüş hakim oldu kendilerinde.''

Son umut AET'de. Aslında bu özel maden ocağı sahibi işverenleri kurtaracak güç Türk-İş'te de kalmamıştı ama gene de ne varsa işçilerde vardı. Çünkü bu kez Uluslararası Maden İşçileri Sendikası Güney Afrika'dan yapılan kömür ithalatını ''boykot'' çağrısında bulunuyordu. Hem de AET Dışişleri Bakanları Toplantısı'na. Ama bu sendika, boykot çağrısını ''Güney Afrika'daki ırkçı politika nedeniyle'' yapıyordu. Boykotun amacı Güney Afrika'da ırk ayrımına ilişkin yasaların lağvedilmesi için rejimi zorlamaktı. İşte şimdi bu ocak sahibi işverenlerin son umudu AET Dışişleri Bakanları Toplantısı'nın sonuçları olmuştu. Daha bu toplantıda alınan kararlar Ankara'ya ulaşmamıştı, ama olsundu. İşverenler şimdi, Uluslararası Maden İşçileri Sendikası'na alkış tutuyor ve herhalde şöyle diyorlardı, ''Aferiiiin. İşte böyle siz işçiler olarak, her türlü ırk ve kömür ayrımcılığına karşı çıkıın. Sayın Özal da sizi duysuun. Ve kapısını çaldığımız AET'ye göstersin kiii, biz demokrat ve insan ve işçi haklarına saygılı bir ülkeyiz. Yani Güney Afrika'dan kömür almamak için, böyle ırkçı bir ülkeden kömür almamak için, AET kararı beklemeyiz.''

Cengiz KUŞÇUOĞLU

SABAH FARKI...

Eğer Sabah okuyorsanız bunu sizden iyi kimse bilemez. Çünkü yüzbinlerce kişi, sizin gibi - özel haberleri, tutarlı ekonomisi, ses getiren politikası, renkli magazini, keyifli ekleri ve modern teknolojinin ürünü temiz baskısı ile - farklı olduğu için Sabah okuyor.

Eğer siz okumuyorsanız hemen bir Sabah alın "**Sabah Farkı**"nı görün. Yüzbinlerin niçin Sabah okuduğuna kendiniz karar verin. **SABAH**

"Herkes okumalı"

İKİ NOKTANIN AZİZLİĞİ

Ülkemizin gerçek anlamda ilk halkla ilişkiler uzmanı olduğu söylenen Betul Mardin geçtiğimiz günlerde bir halkla ilişkiler seminerinde açıkladı: "Eski eşim Haldun Dormen'den iki nokta nedeniyle ayrıldım." İtirafların en heyecan verici yerinde kesileceğini sanan konuklar biraz hayal kırıklığına uğradılarsa da, Mardin sanıları boşa çıkararak şu meşum iki noktayı açıklamaya girişti. Meğerse Betul Hanım, Dormen'le evli olduğu sıralar eşinin tiyatro çalışmalarına katkıda bulunurmuş. Fakat Betul Mardin'in kişiliğine ve emeğine yeterli önemi vermediğini iddia ettiği kocası Dormen, dağıtılan tiyatro programlarında Betul Hanım'ın ismine yer vermezmiş. Sonuçta Mardin yapılan haksızlığa daha fazla dayanamayarak resti çekmiş. Dormen de programlara "Betül Mardin" yazdırarak yaptığı saygısızlığı tamir etmeye çalışmış. Çalışmış çalışmasına da sizin de hemen fark edilebileceğiniz kocaman bir hata yaparak başaramamış.

FERHAN ERTEM / NOKTA

Betul Mardin eski kocası Dormen'den iki nokta nedeniyle ayrıldığını söylüyor.

Hatayı bulabildiniz mi? Meğerse Mardin'in ismi gerçekte "Betul"muş ama Haldun Bey iki nokta koyarak "Betül" yazıvermiş.

BURHAN "ERKİL"

İzmir'den kulağa gelen fısıltılardan biri de Büyükşehir Belediye Başkanı Burhan Özfatura ile Karşıyaka Belediye Başkanı Nevzat Çobanoğlu'nun sık sık fikir ayrılıkları yaşadıkları. Geçtiğimiz haftalarda bunlara bir yenisi eklendi. Türk Kadınını Güçlendirme Vakfı bu kez İzmir'den 91 imam nikâhlı çifti,düzenlenen törenle resmi evlenme cüzdanlarına kavuşturdu. "Onlar ermiş muradına" demeden geçelim öykünün başkanları ilgilendiren bölümüne... Sıradaki ilk nikâhları kıyan Çobanoğlu orada bulunanlara dönerek "Türkler köken itibarıyla anaerkildir. Osmanlılarla birlikte kadın ikinci plana itildi ve ataerkil aile düzeni yerleşti. Bu yüzden evlenme cüzdanlarını kadınlara veriyorum" şeklinde bir konuşma yaptı. Hemen ardından da evlenme cüzdanlarını yeni evli hanımlara uzattı. Nikâh kıyma sırası Özfatura'ya geldi. Kadınlara saygısı olduğunu sürekli yineleyen Burhan Bey'se Nevzat Bey'i tekzip edercesine üstelik hiçbir açıklama yapmadan cüzdanları erkeklerin eline tutuşturuverdi. İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı'nın bu tavrı pek şaşkınlığa yol açmadı doğrusu. Burhan Özfatura'nın fazlasıyla "ataerkil" olduğunu bilmeyen kalmamıştı ki...

Burhan Özfatura

HATIRAT-I HAKKO

Vitali Hakko,Vakko'nun 25. yıl yemeğinde kuruluşunun eski defterlerini karıştırmaya kaptırdı kendini. Vakko'nun profesyonel anlamda ilk defilelerini yad ederken de,birtakım bellek kırıntılarını döktü ortaya. Efendim o zamanlar, gelecek defilelerde görmek istediklerini yazmaları amacıyla izleyicilere formlar dağıtılırmış. İzleyicilerden çoğu manken Zozo'yu görmek isterlermiş. Bu isteğin mümkünü yokmuş, çünkü Zozo evlenmiş ve mesleği bırakmışmış. Diğer bir çoğunluk isteği fiyatların ucuzlamasıymış.Tabii Vakko'nun kalite ve fiyat politikası gereği bu istek de gerçekleştirilemezmiş. Yine bazı izleyiciler kırmızı, yeşil gibi kendi tercih renklerini doldururlarmış formlara. İşte Hakko en çok modadan anladıklarını zannedip defilelere gelen,sonra da yılın renklerini hiç hesaba katmayan bu gruba kızarmış. Vitali Hakko'nun eski defterlerinden bugünün ünlü isimleri de fırlıyor arada bir. Örneğin manken ajansı yöneticisi Başak Gürsoy ve Şamdan yöneticilerinden Ahmet Çapa. Gürsoy o zamanki defilelerin aranan mankeniyken,Çapa da diskjokeymiş. Bir başka sürpriz isim Oğuz Aral. Bugünün Gırgır dergisi yönetmeni Aral anlaşılan yönetmenlik ruhunu eskilerde edinmiş. Çünkü zamanın Vakko defilelerinin de yönetmeniymiş.

YARIM HİMAYE

İdil Biret şu sıralar Ankara Palas Devlet Konukevi'nde Dışişleri Mensupları Eşleri Dayanışma Derneği'nce düzenlenen bir konser verdi. Biret'in her zamanki gibi muhteşem olduğunu söylemeye gerek yok. Dışişleri Mensupları Eşleri Dayanışma Derneği'nin ve Devlet Konukevi yöneticilerinin organizasyonu da kusursuzdu. Aksayan tek noktaysa, milyonlarca lira harcanarak restore edilen Ankara Palas Devlet Konukevi'nin anlaşılamayan bir nedenle havalandırma sistemine sahip olmayışıydı. Gecenin sıradan dedikoduları burada bitiyor. Sıradanlık dışı olansa şu: Devlet sanatçısı İdil Biret himaye altında... Hem de Dışişleri Bakanı Vahit Halefoğlu ve eşinin himayelerinde. "Her iddianın bir kanıtı olmalıdır." kuralına uyarak belgeleyelim: "Dışişleri Bakanı ve Bayan Vahit Halefoğlu'nun himayelerinde Dışişleri Mensupları Eşleri Dayanışma Derneği, Piyanist İdil Biret'in Ankara Palas Devlet Konukevi'nde vereceği piyano resitalinde..." Okuduğunuz konserin davetiyesi. Davetiyenin belirttiğinin aksine Halefoğlu himayecilikten sınıfta kaldı. Neden mi? Konsere elli dakikalık bir gecikmeyle gelerek, böylece de bir himayecinin göstermesi gereken ilginin tümünü göstermeyerek!

ADEM ALTAN/ NOKTA

Devlet sanatçısı İdil Biret Ankara'daki çok başarılı konserinde

VİKİNG GÖZLÜ DALAN

İstanbul'un Kartal'dan Bakırköy'e kadar uzanan iki yakasını büyük bir hızla birbirine bağlayacak olan on adet deniz otobüsünden tamamlanan ikisini teslim almak için eşiyle birlikte Norveç'in Bergen kentine giden İstanbul Anakent Belediye Başkanı Dalan gerçekten sıcak bir konukseverlikle karşılanmış ve ağırlanmıştı. Ayseli Dalan'ın şampanya şişelerini gemilerin burnunda kırmasıyla noktalanan teslim seremonisinden sonra Dalan çifti "ev sahipliğini" üstlenerek Türk ve Norveçli konuklara fiyortların yeşili ve mavisi içinde eşsiz bir gezi yaptırmıştı çiçeği burnunda deniz otobüsüyle. Gezi sonrasında bu kez Norveçliler ev sahipliğini üstlenecek, Dalan çifti ve Türk konuklar onurlarına yemek vereceklerdi. Yemekte lokmalarla birlikte konukların boğazına birbiri ardına dizilen konuşmacılardan sonuncusu olan Norveç Devlet Bakanı Türk-Norveç dostluğuna getirdiği sözlerini şu cümlelerle bağlıyordu: "Norveç ve Türkiye arasında bu vesile ile önemli bir gelişme gösteren dostane ilişkilerin temeli benden önceki konuşmacıların da sık sık değindiği gibi bin yıl önce İstanbul'a gelen Viking gemileriyle atılmıştı. Dedelerimiz ilk kez o zaman ilişkiye geçmişlerdi İstanbullularla. Sayın Dalan sizinle çok iyi bir diyalog içine girebilmemizi dedelerimizin bu tarihi ziyaretine borçluyuz belki de. Çünkü sizin gözleriniz de tıpkı bizlerin gözleri gibi masmavi..."

Norveç folklorundan örneklerle birlikte son derece renkli geçen teslim töreninden sonra Dalan çifti,ev sahipliğini üstlenip konukları fiyortlarda gezdirdi

KORHAN ATAY/ NOKTA

Mesela!

Güneş gazetesi kültür servisi, geçen hafta içinde sanatçılar ile Kültür bakanları arasındaki ilişki düzeyini saptamak amacıyla bir soruşturma düzenleyerek çeşitli sanatçıların görüşlerine başvurdu. Attila İlhan'ın yanıtıysa şöyle:

"Bugüne kadar hiçbir kültür bakanı ile görüşmedim.Aklı başında bir Türk aydınının kültür bakanından ve bütün kültür bakanlarından asıl isteyeceği şey, iki yüzyıldan beri bir türlü içinden çıkamadığımız 'Batılı komprador kültür' - 'Selçuklu Osmanlı ümmet kültürü' çatışmasından ulusal bir kültür sentezi yapılarak kurtulmamızı sağlamaktır. Çünkü ne Batı taklidi komprador bir kültür bugünkü kültür ihtiyaçlarımıza cevap verebilir, ne de şimdi bazılarının Türklerin İslam sentezi adı altında piyasaya sürdükleri Osmanlı ümmet kültürü..."

Ankaralı kadınların porno günü

Erkekçe Türkiye'deki porno olayını inceledi

- Yeşilçam'ın porno filmleri kaset yapılıp el altından dağıtılıyor.
- Dışarıdan gelen kasetler koleksiyoncuların piyasasında 100 bin liraya kadar alıcı buluyor.
- Porno kasetler resmi dairelerde rüşvet diye kullanılıyor.
- Yıllarca Ajda Pekkan diye yutturulan porno yıldızı kim?
- Ahu Tuğba'nın babası ve Nükhet Duru ile ilgili dehşet verici ifşaatı...
- Demirel ANAP'ı Dinar Belediye Bandosu'na benzetti.
- Darağacının gölgesinde 116 kişi.
- Sibel Can mı? Burçin Orhon mu?
- Ayşegül Aldinç zirveye yürüyor.

Çağdaş insanın dergisi

ERKEKÇE

ERKEKÇE her şeyi yazmaz
Ama yazdığı her şeyi okutur.

POLİTİKACILAR VE SEKS

İktidarla gelen seksapel

Kadınlar arasında yapılan çeşitli araştırmalar, politik iktidarın büyük bir cinsel çekicilik yarattığını ortaya koyuyor. Normal koşullarda kadınların ilgisine pek mazhar olamayacak erkekler bile, politik yıldızlarının parlamasıyla birlikte kadınların gözdesi oluyorlar.

Kavanoz dipli dünya... Sevimli görünüşü, 1.60'lar düzeyinde yer alan boyu, Doktor DeBakey'in bütün gayretlerine rağmen 90'larda dolaşan kilosuyla Başbakan Turgut Özal, ülkemizin 100 ünlü kadını tarafından 1985 yılında "Türkiye'nin en seksi erkeklerinden biri seçilmişti"... Aradan bir yıl geçiyor, enflasyon artıyor, ekonomi darboğaza girmek durumuna geliyor, ama yargı değişmiyordu: Başbakan Özal, 1986'nın da en seksi erkeklerinden biriydi!

Fırtınalı yaşamını hazin bir sonla noktalayan Başbakan Menderes; Aydın ilimizin bu çok kibar, çok ince, çok uygar çocuğu, "hilal kaşlı", hakkında 1950'lerde CHP fanatiklerinin olmadık dedikodular çıkardığı Adnan Bey; Ankara'ya çiçeği burnunda bir milletvekili olarak geldiği 1930'larda değil de, çok partili muhalefetin önderi olduğu yıllarda, hele iktidara oturduğunda yalnız politikanın değil, kadın çevrelerinin de yıldızı olmuştu...

Yılların kurdu Kasım Gülek, babaların kızlarını vermek için kuyruğa girdikleri, "almayınca düşman kesildikleri" günleri gülerek anımsıyordu. Gülek, ilerlemiş yaşına rağmen, "bir panter gibiydi"...

Bayan Margaret Trudeau, Kanada Başbakanı'nı bırakıp şarkıcı Mick Jagger'a kaçtıktan sonra basına verdiği bir demeçte, "Kocamla yalnızca Başbakan olduğu için evlendim" demekten çekinmiyordu...

Dünya çapında gerçekleştirilen bir ankette, "kadınların en çok yatmak istedikleri" kişi olarak bir politikacı, sert ve çatık kaşlı Albay Muammer Kaddafi bir numaraya geçip oturuyordu...

Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne doğu illerimizden seçilerek gelen birçok milletvekili, Ankaralı kadınların kendilerine gösterdikleri büyük ilgiden hayli şaşkınlığa düştüklerini saklamıyorlardı...

★ ★ ★

Bütün bunlar neyin göstergesiydi? Kadınların bu tercihleri tek tek, "münferit" olgulardan mı ibaretti, yoksa genel bir eğilimin tipik göstergeleri mi sayılmalıydı? Ya da, soru bir başka şekilde sorulursa, siyasi iktidarın iplerini ellerinde tutmak, erkeklere başka güçler yanı sıra cinsel çekicilik de mi sağlıyordu?

Kaba gözlemler, iktidar sahibi olmakla "seksapeli olmak" arasında doğrudan bir ilişkinin varlığına işaret ediyordu. İlk göze çarpan, kadınların, kocaları politikaya atıldıktan sonra onlara duydukları ilginin artmasıydı. Kadınlar ayrıca, genellikle çok sert ve kesin tepki gösterdikleri bir konu olan "aldatılma" olgusuna, kocalarının politikacı olmaları durumunda daha yumuşak bakıyor, hatta bunu sineye çekiyor, fazla ses çıkarmıyorlardı.

Politik güç sahibi olmanın cinsel çekicilik sağladığı konusunda diğer bir önemli kanıt da, sınırsız güce sahip totaliter politikacıların, güçleri nispeten sınırlı denilebilecek ve iktidardan her an serbest seçimle, halk oyuyla uzaklaşabilecek konumda olan demokratik ülke politikacılarına nazaran çok daha çekici bulunmalarıydı.

Politikacı Özal mı, futbolcu Uğur mu? Türkiye'de ve Dünya'da çeşitli gözlemlerle kanıtlanan bu olgu, **Nokta**'nın 250 kadın arasında yaptığı küçük çaplı ankette de hemen ortaya çıkıyordu. Ankete katılan 250 kadından 137'si çalışan, 113'ü de ev kadınıydı. Alt, orta ve üst sosyokültürel gruplara ayrılan kadınlara iki soru soruldu. Sorulardan birinde kadınlardan, işadamı, politikacı, sanatçı, bilim adamı ve asker olarak belirlenen beş meslek grubundan birini sevgili ya da eş olarak seçmeleri istendi. Öbür bütün faktörler sabit kalacak, yalnızca meslekler değişecekti. Alınan sonuçlar ilginçti: Alt sosyokültürel grupta yer alan kadınlardan büyük çoğunluğu (yüzde 70) politikacıları tercih ederken, bu oran sosyokültürel düzey yükseldikçe düşüyordu. Çıkan sonuçlara göre, politikacıları tercih eden kadınlar orta grupta yüzde 54'e, üst grupta ise yüzde 36'ya düşüyordu. Orta gruptaki kadınlar 2. tercihlerini işadamı ya da askerlerden yana yapıyorlar, üst gruptakilerde ise bilim adamı ve sanatçılar birinci sıraya otururken politikacılar 2. sıraya düşüyordu.

Ankete katılan kadınlara sorulan ikinci soru ise aynen şöyleydi: "Sizce hangisi daha seksi; Turgut Özal mı, Uğur Tütüneker mi?" Çıkan sonuçlar bir kez daha politik erk sahibi olmanın sağladığı seksapeli doğrular biçimindeydi. Aralarında

FOTOĞRAFI: EROL ATAR

çok sayıda genç kadının da bulunduğu 250 kişilik kadın grubu, büyük çoğunluğuysa genç, yakışıklı ve ünlü futbolcu Uğur'u değil Başbakan Turgut Özal'ı daha çekici bulmuştu.

Kurt politikacı Kasım Gülek, yıllar yılı kız babaları için ideal damat adayı olmuştu

Kadınlar güce mi tapıyor? Peki, neydi bu sonucu doğuran? Kadın cinsel psikolojisindeki hangi özellik, onları daha güçlü olan, bir başka deyişle ''yöneten'' erkeklere çekiyordu? Kadın cinsel psikolojisi hakkında yapılan çeşitli araştırmalar, bu sonucu sağlayan kadın özelliğini ''güce tapma'' olarak tanımlıyorlardı. ''Başlıca nitelikleri boyun eğişleridir,'' diyordu Simone de Beauvoir kadınların bu özelliklerini anlatırken. Beauvoir'in verdiği örnek de oldukça çarpıcıydı: ''Pompei'de küller altında kalan heykelleşmiş insanlar çıkarıldığında, erkeklerin birtakım başkaldırı gösterilerinde bulundukları, göğe yumruk salladıkları ya da kaçmakta oldukları, kadınlarınsa iki büklüm olup yere kapandıkları görülmüştür. ''Beauvoir'a göre, kadınların en tahammül edemedikleri şeylerden biri de erkek güçsüzlüğüydü. ''Tapmadınız mı, ayağınızın altına alıp çiğnemeniz gerekir onu,'' diyordu Beauvoir. ''Sevdalı kadın, sevdiği erkeğin alnına oturttuğu krallık tacı adına, her türlü zayıflığı yasaklar ona.''

Kadınların ''güce tapma'' ve güçlü olanda cinsel çekicilik bulma özelliklerini en iyi ortaya koyan şey ise hiç kuşkusuz Mussolini ve Hitler'e gösterdikleri tarife sığmaz yakınlıktı. İtalyan kadın yazar Macciochi'nin aktardığına göre, Nazi kadınlar, Hitler kendilerine seslenirken zevkten altlarını ıslatmaktaydılar. Aynı dönemin öteki diktatörü Mussolini de Hitler'den aşağı kalmayan bir ilgiye mazhar olmuştu. Gene Macciochi'nin aktardığına göre, İtalyan kadınlarının Mussolini'ye hitap biçimlerinden biri MMM [Mussolini-Mâle (erkek)-Mari (koca)] idi. Hiç de yakışıklı olmayan göbekli diktatör, iktidarda kaldığı dönem boyunca bütün İtalyan kadınlarının kocası olmuştu. ''Öyle ki,'' diyordu Macciochi, ''Faşist kadınlar, kendilerini doğurtanın o mu olduğunu bile sormaya başlamışlardı kendilerine.''

Aynı kadın özelliğinin kitlesel bir biçimde ortaya çıkışının başka bir örneği de 1970'li yılların hemen başında Şili'de ortaya çıkmıştı. Allende'nin devrildiği günlerdeki ''tencere gösterileri''ni hatırlatan Mattelart'a göre, kadınların sola karşı çıkmalarının bir nedeni de soldaki erkekleri ''tabansız ve zayıf'' olarak görmeleriydi. Şilili kadınlar, kendilerine ''eşit ve demokratça'' davranan soldaki erkeklerin tutumunu böyle yorumlamıştı.

Türkiye: Eskiden ve şimdi. Siyasi güç sahibi politikacılar dünyanın her yerinde olduğu gibi hiç kuşkusuz Türkiye'de de bu kozlarını her zaman kullanmışlar, her dönemde aralarından bir ya da birkaç ünlü isim çıkarmışlardı. İşte Recep Zühtü: Atatürk'ün yakın çalışma arkadaşlarından,ünlü çapkınlarımızdan. Metresini vurup öldürdü ama ''teşriî masuniyet''ten paçayı kurtardı. İşte Kâzım Özalp: İnönü döneminin Meclis başkanlarından. O da ünlü bir çapkın. Kadınlara ne kadar yakın olduğunu Suat Hayri Ürgüplü'ye kanıtlamak için, iç çamaşırı giymediğini iddia ettiği bir kadının eteklerini bir balo sırasında fora edip küçük bir skandal yaratmakla ünlü. Şükrü Saraçoğlu: Eski başbakanlardan. Skandalı yok. Saman altından su yürütenlerden.

Fikri Sağlar: ''Cazibem arttı mı bilmiyorum. Ama mesela gelen mektuplarda hem artış, hem de içerikte değişim gözlüyorum. Örneğin, 'Sizinle telefonda 3 dakika görüşmek istiyorum. Çok mutlu olacağım' diyenler var.''

ADEM ALTAN/NOKTA

Özellikle çeşitli ülkelerin büyükelçilerinde çalışan yabancı kâtibelere düşkünlüğüyle ünlü.

Eskiden daha mı kolaydı? Tek parti dönemi geçmiş, çok partili yeni bir hayata başlamıştık. Ülkede birçok şey değişmişti ama, cins-i latifin politikacıseverliğinde herhangi bir farklılık yoktu. Güçlükler de artmamıştı pek. Türk politikacılarının ''haramlarına yakın olmak'' konusundaki güçlükleri çok daha sonra 1960'larda büyümeye başlayacaktı. Şimdiki saman altından su yürütmeler, herkeslerden bucak bucak kaçmalar, politikacılarımızın daha sonra geliştirmek zorunda kaldıkları taktiklerdi. DP döneminde işler o kadar kolaydı ki, örneğin Nimet Arzık'ın deyişiyle, ''Yirmi beş senedir sevmediğiyle yaşayan, yirmi beş senedir sevdiğiyle evlenemeyen'' Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu sevdiğini görmek için üç günde bir Paris'e taşınıyor, sevgilisinin çağrılmadığı davetlere o da gitmiyor, ev sahipleri ziyafet sırasında onları mümkün olduğu kadar baş başa bırakıyorlardı.

İşin ilginç yanı, herkesin gözünün üstünde olduğu bir dışişleri bakanının böyle yaşadığı bilindiği halde kimse,''ne oluyoruz'' bile demiyordu. DP döneminde politikacıların bu pervasızlığı öyle noktalara vardı ki, bir ara, yurt dışından dönen yüksek mevkilerdeki politik kişilerin daha uçaktan inerken kendisini meydanda karşılayanlara elleriyle dört, beş, altı işaretleri yaptıkları görüldü. Bu sayılar, bir tek yolculukta yaşanılan aşk maceralarının sayısını gösteriyordu. Nimet Arzık'ın deyişiyle, ''meşru eşlerin sığıntı pozisyonunda olduğu bir dönemdi'' bu.

DP döneminin, politikada olduğu gibi aşk maceralarında da en büyük ismi hiç kuşkusuz Adnan Menderes'ti. Ayhan Aydan'la aşkı dillere destan olan Menderes, bunun dışında yaşadığı küçük küçük maceralarla da ünlüydü. Kadınlar, Menderes'e, seçme şansının çok olduğunu o kadar bariz bir şekilde hissettiriyorlardı ki, o da kendinde eleme hakkı görüyor, hatta bazen de kabaca yapıyordu bunu. Bu şekilde bozum olan kadınlardan biri de Ankara'daki Fransız sefiresiydi. Başbakanın çok iyi yüzdüğünü ve Florya kıyılarında bir kadını boğulmaktan kurtardığını bilen sefire, Boğaz'da uzun uzun boğulma talimleri yaptıktan sonra kararını verdi: Bir fırsatını bulup Florya'da ''boğulacak'', sonra da kurtarmaya gelecek olan Menderes'in kollarına bırakacaktı kendini. Ne var ki bu fırsatı yakalayamadan unutamayacağı bir azar işitti Menderes'ten. Bir davet sırasında Başbakan'ın yakınlarında dolaşırken yedi zılgıtı: ''Madame va-t'en, laisse-moi tranquille'' (Git işine, beni rahat bırak). Menderes, kadını başından savdıktan sonra, hemen yanıbaşında bulunan Ali Naci Karacan'a dönüp ekledi: ''Şellâfe, benden başkasını bulamamış mı?''

''Aşkı sever bu millet.'' ''Adnan Menderes zamparaydı. Amaa bu millet seviyordu bunu. Yassıada'-

''Erkek adam hovardalık yapar''

Eski milletvekili ve bakan İsmet Sezgin **Nokta***'nın sorularını yanıtladı.*

Nokta: Uzun yıllar politika ile uğraştınız. Yakışıklı bir milletvekili olarak tanınıyordunuz. Politikacı kimliğinizle kadınların ilgisini daha çok çektiğinizi söyleyebilir misiniz?

Sezgin: Ben belediye reisliğinden bu yana insanlardan büyük ilgi gördüm. Sevgi gördüm. Tabii şimdi kadınlardan özellikle ilgi görüp görmediğimi soruyorsunuz. Kadınlardan da ilgi gördüm. Yani 80 yaşındaki kadından tutun da, 10 yaşındaki kız çocuğuna kadar beni sevmişlerdir.

Nokta: Sizin parlamenterlik döneminizde yaşanmış bir-iki olay vardı. Hasan Fehmi Güneş olayında siz muhalefetteydiniz.

Sezgin: O olayı ben talihsiz bir olay olarak gördüm.

Nokta: Ama o zaman olayı politik malzeme olarak kullanmıştınız.

Sezgin: Efendim, yani, tabii... Politika öyle şeydir ki, kullanılacak malzeme daha önce tespit edilmez. O günün şartlarının gerektirdiği şey yapılabiliyor.

Nokta: Sizin iktidarınız döneminde de Devlet Bakanı Muhammet Kelleci benzer bir suçlama ile karşı karşıya kalmıştı.

Sezgin: Muhammet Kelleci'nin meselesinde, birtakım, yani kendilerinin inisiyatifinde olmayan birtakım dış etkenlerin olduğuna inanıyorum.

Nokta: Siz o sırada hükümette maliye bakanıydınız. Bu hadise hükümetinizi ne tür sıkıntılara soktu?

Sezgin: Çok üzüldük yani... Erkek adam hovardalık yapar. Ama yani böyle din işleri ile görevli devlet bakanı arkadaşımıza yakıştırılan bu muameleyi garipsedik. Onu garipsedik yani. Bunda birtakım dış etkenlerin etkisi olduğuna inandık.

Nokta'nın anketine katılan 250 kadından çoğu, genç yakışıklı ve ünlü futbolcu Uğur Tütüneker'i değil, Başbakan Özal'ı daha çekici buldu

olmuş, DP dönemi sona ermişti. Yaşanan ara dönemde sabık başbakanın bazı ilişkileri basına oldukça renkli malzemeler oluşturmuş, ''bebek ve köpek davaları'' birbirini izlemişti. Bu, belki de basının özellikle 70'li yıllarda çok seveceği ''büyüklerin cinsel hikâyelerini farş etme'' tutumunun ilk işaretiydi. Ama daha 70'li yıllar gelmemişti ve politikacılar çapkınlıklarını ortaya dökmede fazlaca korkacak bir şey görmüyorlardı.

1961 yılındaki seçimlerde Adalet Parti'nin adaylarından biri de İhsan Sabri Çağlayangil'di. Rakipleri seçim dönemi boyunca yapılan propagandalarda Çağlayangil'in kadınlara olan düşkünlüklerini ballandıra ballandıra anlatmışlar, vali olarak araba lastiği tahsisatını düzenlediği yıllarda yanında bir kadınla gelene iki lastik fazla verdiği iddiasını atmışlardı ortaya. AP'nin son mitinginde kürsüye çıkan Çağlayangil, iddianın doğru olup olmadığını soran rakiplerine başka bir soruyla karşılık verdi: ''İddia elhak doğrudur. Ama iddia sahibi de ben valiyken kerimeleriyle gelip lastik ricasında bulunmuş, ben de kendisine hakikaten iki lastik fazla vermiştim. Ne yani, şimdi bu arkadaşımız yanında refikalarıyla geldi diye mi iki lastik fazla aldılar? Rica ediyorum, lütfen açıklasınlar.''

O yıllarda Batı. ''Bu, tarihin en ahlaksız istifasıdır.''

İngiliz gazeteleri, ''Harbiye Bakanı'' Profumo'nun 20 Haziran'daki istifasını sözleşmiş gibi bu ve benzeri başlıklarla halka duyurduğunda, yıl 1963'tü. Profumo, bir tele-kızla olan beraberliğini aylar boyunca gizlemiş, sonunda da ''Hükümeti, parlamentoyu, seçmenlerini ve ailemi aldattım'' diyerek istifa etmişti. Halk, Profumo'ya öyle büyük bir tepki gösterdi ki, sonunda İngiliz Kraliçesi bile ''azarlamak için'' onu Saray'a çağırdı. Yıl, 1963'tü. Yani Türkiye'de bir dışişleri bakanının davetlere karısıyla değil, sevgilisiyle gittiği yılların üzerinden 7-8 yıl, bir milletvekili adayının çapkınlıklarının prim yaptığı yılların üzerinden 2 yıl geçmişti.

İngiltere'deki ''Viktoryen'' tutuculuğunun izlerini yansıtır gibi görünen halk tepkisi aslında tekil bir olay değildi. Tam tersine, cinsel özgürlük alanında atılan bütün adımlara rağmen, Batı bütün politikacı skandallarını kesinlikle mahkûm ediyor, skandallara karışanlar mutlaka istifa etmek zorunda kalıyorlardı. Türkiye, tipik erkek toplumu özellikleriyle çapkın politikacılarını bağışlayabiliyor, yıkayınca ''elinin kirinden'' arındığını kabul ediyordu. Oysa Batı toplumu hem çok daha eşitlikçi, hem de etkili bir şekilde aileyi korumak istediği için politikacıların bu tür ilişkilerine karşı çok daha hoşgörüsüzdü.

Zorluklar... zorluklar... Türk politikacısının aşk bahçesinde bolca gül vardı ama, dikenler de eksik değildi. Özellikle 70'li yıllarda basının olaya el atması, işleri zorlaştıran en önemli etkendi. Geçtiğimiz günlerde Cüneyt Canver'in başına gelen bir olay, politikacıların basın karşısında ne kadar dikkatli olmada kıyamet koptu. Yok operacı kadınla yatmış, yok köpek davası, yok bebek davası. Sevilmiyor zannediyorlar ama, değil. Hayır, bu millet sever. Aşkı sever bu millet. Kadınlar için de sever, erkekler için de sever.''

DP dönemindeki aşk maceralarına halkın tepki göstermemesini Can Yücel de işte böyle açıklıyordu. Bu milletin aşkı ''kadınlar için de sevdiği'' iddiasına katılan da olabilirdi, katılmayan da ama, İhsan Sabri Çağlayangil'in 1961'de yaşadığı bir olay, 'Bu erkek milleti'nin aşkı erkekler için gerçekten de sevdiğini pek güzel ortaya koyuyordu.

Balayının son yılları. 27 Mayıs

Allah kimseyi kadınlara 'zararlı' olmaktan çıkarmasın

Adalet Partisi'nin eski senatörlerinden İhsan Sabri Çağlayangil, politikacılar ve kadınlar konusunda Nokta*'nın sorularını yanıtladı.*

Nokta: Kadınlar konusunda şöhret sahibi parlamenterlerimizden birisiniz. Bu şöhret haklı mı sizce?

Çağlayangil: Politikacıyı herkes kıskanır. Yolsuzluk yapıyor diyemezseniz, beceriksiz diyemezseniz elinizde tek bir silah kalıyor, çapkın dersiniz. Benim de kâzip bir şöhretim var. Bana göre kâzip, başkalarına göre haklı. Ben cemiyet hayatını seviyorum. Hiçbir erkek gözünü helali ile açıp helali ile kapamaz. Her insanın bir kaçamağı var ama, yüzüne gözüne bulaştırmamak lazım. Saman altından su yürütenler var, ben öyle değilim, gizliden bir şey yapılmasından yana değilim. Çapkınlık yüz karası değil artık. Şimdi bunları rahat konuşuyoruz, çünkü artık çapkın demek mümkün değil bana. Allah kimseyi kadınlara ''zararlı'' olmaktan çıkarmasın.

Nokta: Basının politikacı aşkları konusundaki tutumunu nasıl karşılıyorsunuz? Sizin basınla problemleriniz oldu mu?

Çağlayangil: Bir gün BM'de oturuyordum. Bir telgraf geldi.

Uzun hikâye. Bugün çıkan falanca gazetenin hakkınızda çıkan yazısından geçilmiştir. Yazıda diyor ki, bu İhsan Sabri Çağlayangil bir aşağılık meşrutiyet çapkınıdır, eski güzellik kraliçelerinden falan hanımla Paris'te her yurt çıkışında filan otelde buluşur, bunu bilmeyen yok. Bunu yapan bir Türk dışişleri bakanıdır, hakkı yok bunun böyle şeyler yapmaya. Bahsettikleri otele hiç gitmedim, bahsettikleri hanımı hiç tanımam. Neticede, işe yeni başlamış bön bir muhabirin bir arkadaş şakasına muhatap olduğu öğrenildi. Arkadaşları, bununla eğlenmek istemişler, demişler ki, elimizde bir haber var ama, bizim patron Çağlayangil'in arkadaşı, yazamıyoruz, istersen sen yaz.

Ben bu konuda basından arkadaşlara şunu söylemek isterim: Tarif edin ama tahkir etmeyin, yazın ama saptırmayın.

Nokta: Politikacılar, sırf mesleklerinden ötürü herkesten daha dikkatli olmalı diye bir inanç var. Siz de katılıyor musunuz buna?

Çağlayangil: Basının aradığı, yem, ünü aşkın politikacıdır. Rahat olayım diyorsanız eğer, politikayı seçmeyin. Seçilince de o işin gereklerini yerine getirin. Bir lokantada oturuyorsunuz, kendi kendinizle ya da ailenizle, televizyon ekranına çıkmış gibisinizdir. Ayağınızı şöyle veya böyle uzatmanız, göbeğinizi şişirmeniz veya şişirmemeniz, artistin göbeğine para koymanız veya koymamanız, her şey hesaplı olmalı. Bir üslubu olmalı. Ben gazetecinin görevini yapmasına karşı çıkmıyorum. Ama ayağınız sürtüyorsa bitti, politikacılığı meslek olarak seçtiyseniz, onun icaplarına uymalısınız.

Nazi kadınlar, Hitler'in konuşmasını dinlerken zevkten altlarını ıslatıyorlardı

sı gerektiğini ortaya koyan tipik bir örnekti: ''Adana'daydım. Geç vakitlerde otele dönerken muhabir arkadaşlardan biri, beni bir yere davet etti. Cüneyt abi, içerde arkadaşlarla müzik dinliyoruz, biraz gelsene, dedi. Girdiğimde bunun bir tuzak olduğunu anladım. Muhabir arkadaş, beni kadınların olduğu bir masaya çekip fotoğrafımı çekmek istiyordu. Ben hemen boş bir masaya yönelerek atlattım durumu. Bir an için o masaya otursam resmimi çekecek ve hiçbir günahım yokken Canver ertesi gün yazılacak, o aferin alacak.''

Canver'in yaşadığı olay, belki de politikacıların aşk hayatlarındaki, bir kısım basının üslubuyla, ''pislik ve rezaletler''e toplumun neden daha fazla tepki gösterdiğini de açıklıyordu. Belki de şimdiki kamuoyu başta basın olmak üzere çe-

şitli etkin kesimler tarafından yaratılmış bir şeydi. Bu yorumu savunanlara göre, örneğin Süleymancılar, her partinin içinde bulunan çeşitli hizipler ve hatta MİT bile 1970'den sonraki yıllarda çok sayıda politikacıya "kadın tuzakları" kurarak onların politik kariyerlerine ağır darbeler indirmişlerdi. Bu kişilere göre, örneğin AP döneminde din işlerinden sorumlu Devlet Bakanı Muhammet Kelleci'nin başına gelen "kadın olayı" bir "Süleymancı tezgâhı"ydı ve üstelik bu olay Süleymancıların ne ilk, ne de son oyunuydu. Sadi Koçaş da anılarında, MİT'in, 12 Mart döneminde "Başbakanlığa oynayan" bir politikacıyı Berlin Oteli'nde basıp fotoğraflayarak nasıl etkinliğini ortadan kaldırdığını anlatıyordu. Bu politikacının kim olduğu ise belli değildi. Koçaş, eğer isterse, ancak "devlete" anlatabilirdi bunu.

Nokta'nın konuştuğu bütün politikacılar, ve bu arada başları şu ya da bu şekilde ağrıyan ANAP milletvekilleri Mustafa Uğur Ener, Rıza Tekin ve Şaban Küçükoğlu da yıpratılmak istenen politikacıları dile düşürmede en etkili araç olarak "kadın ilişkileri"nin kullanıldığı noktasında birleşiyorlardı.

Cinselliksiz, pir-ü pak politikacılar. Nokta muhabiri: "Efendim, sayın ..... ile Cinsellik ve Politika başlıklı kapağımız için bir söyleşi yapmak istiyoruz. Acaba..."

"Çok önemli politikacı"nın özel kalem müdürü: "Lütfen sayın (.....)'yı bu tür konulara bulaştırmayın. Rica ediyorum."

Nokta muhabirleri, önemli politikacılarla "cinsellik" konusunda görüşmek istediklerinde, birkaçı hariç genellikle bu tür cevaplarla karşılaştılar. Konuşanlar da "helallerinden başka" kimseye gözucuyla bile bakmadıkları konusunda yemin billah ediyor, ANAP milletvekili Rıza Tekin'in dediği gibi, "Evden işe, işten eve" gidiyorlardı. ANAP'ın liberal milletvekillerinden Adnan Kahveci bile, bir hafta sonu gazetesinin kendisine yöneltiği "Bekârlık yıllarınızda Amerika'da hiç bayan arkadaşınız oldu mu?" biçimindeki bir soruyu susarak karşılıyor, gazetenin muhabiri ısrar edince de, "Bu konuyu atlayalım" diyordu.

Ayhan Aydan'la aşkı dillere destan olan Menderes, politik yıldızının parladığı dönemde tüm kadınların gözdesiydi

Cüneyt Canver: "Konuşurken bayanlarla göz göze gelmekten bile kaçınıyorum."

Aradan geçen 30 yılda çok şeyler değişmişti. Davetlere sevgilileriyle giden politikacı tipi gitmiş, yerine, başka ve daha tehlikeli suçlamalarla karşılaşmayacaklarını bilseler, "helalleriyle" bile kardeş kardeş yaşadıklarını söyleyecek yeni bir politikacı tipi gelmişti. Şimdi sahnede, önündeki oryantal dansözü izlemediğini göstermek için, "yüzüne taktığı son derece ciddi ifadeyle sigarasından sık nefesler çekerek pencereden Ankara'nın gece görünümünü inceleyen" Ali Topuz'lar "Binlerce insanın karşısında konuşurken orada bulunan bayanlarla göz göze bile gelmekten kaçınan" Cüneyt Canver'ler; gazeteciler dansözü seyrederken fotoğraflarını çekmesinler diye, önünde etten bir duvar oluşturan Hüsamettin Cindoruk'lar vardı. Partinin daha üstündeki şahsiyetleri dansözlerin gazabından korumak için kendini feda edenler dahi vardı. "Zaman zaman kadınları üzerimize sürdüklerini gördüm" diye anlatıyordu eski CHP'li Mehmet Yüceler, "Böyle bir olay biraz değişik biçimde başıma geldi; CHP ile ilgili bir toplantıda, İnönü'nün dansözle birlikte fotoğrafının çekilmesini önlemek için kalkıp oynadım."

Bu tür cinselliksiz, pür-i pak politikacı tipinin belki de en iyi tanımını ANAP'ın renkli politikacısı Şaban Küçükoğlu yapıyordu: "Bence politikacı her türlü davranışıyla önder olmalı. Her türlü. Sade şey, seks bakımından değil."

Şaban Küçükoğlu'nun, politikacıların eğlence yerlerine gidip dansöz seyretmeleri konusunda da ilginç fikirleri vardı: "Bana göre milletvekilleri eğlence yerlerine gitmeli. Yalnız oradan bir şeyler çıkartmalı. Topluma faydalı olmalı."

Ama... Politikacılar kendilerini "iyi aile babası" olarak tanıtmaktan hoşlanıyorlardı ama, gerçek durumun böyle olmadığı da birçok kişinin malumuydu. Hatta bu işin piyasasının bile oluştuğu, Ankara'nın ünlü Gölbaşı otellerinin bir fonksiyonunun da milletvekillerine kadın sağlamak olduğu Ankara'da sık sık dolaşan söylentiler arasındaydı.

Ankara'da, milletvekillerinin "gönül işleriyle" daha yakından ilgili olan bir karı-koca ise, Gölbaşı otelleri olayının gerçeğin sadece küçük bir kısmını yansıttığını savunuyordu. Bu karı-kocaya göre, Gölbaşı otelleri, "Son derece düzeysiz, politikaya bir devre için atılmış, bir daha seçilme şansı olmayan kültürsüz milletvekilleri için geçerli"ydi. "Gerçek politikacılar" ise öyle "bir iki dansöz, bir iki sonuncu sınıf şarkıcı uğruna meslek yaşamını tehlikeye atmaz"dı. "Gerçek politikacılar yalnız ve yalnız gerçek sanatçılarla haşır neşir" oluyordu. Çeşitli özel davetlerde, yemeklerde yalnız hanımlar, yalnız politikacılarla yan yana oturtuluyor, gerisi hanım ve politikacının hünerine kalıyordu. Bu işin hileleri bile vardı. Bazı kurt magazin muhabirlerinden korkulduğu için onlara toplantıların olacağı gün tam aksi istihbarat veriliyor, bu bilgi de çok gizli imiş gibi aktarılıyordu. "Kurt muhabir" başka yerlerde dolaşırken de "sanatçı hanımla politikacı bey" rahat rahat konuşuyor, samimiyeti ilerletiyorlardı.

İngiliz Bakan Profumo bir telekız olan Christina Keller ile ilişkisinin ortaya çıkması nedeniyle aylarca dünyanın gündeminde kalmış ve sonunda istifa etmişti

"Sanatçıların gönül işleriyle yakından ilgili" bu karı-kocaya göre milletvekillerinin gönül trafiği Ankara'da yaşayan ünlü bir bayan sanatçı tarafından yürütülüyordu ve politikacıların özel hayatı bu hanımdan sorulurdu.

Nereye kadar? Kadınların "İktidar sahibi, güçlü, yöneten" erkeklerden hoşlanması, kuşkusuz en çok politikacıların işine geliyordu. Ne var ki, son yıllarda bu saltanatın ebedi olmayacağını gösteren işaretler de görülmeye başlanmıştı.

Kadınları politikacılardan uzaklaştıran etkenlerin başında hiç kuşkusuz onların bilinçlerindeki değişmeler geliyordu. Bir yüzyıldan fazla bir süredir sürdürülen kadın özgürlüğü hareketi en çok kadınlardaki "güce tapma" eğiliminin doğalarından geldiği efsanesine saldırmış ve bu efsanede önemli gedikler açmıştı. Feministler, "En iyi erkek erksiz erkektir" sloganıyla, "yöneten, güçlü" erkeklerden hoşlanmadıklarını yıllar önce ilan etmişlerdi. Kadınların sosyo-kültürel düzeyleri yükseldikçe, politikacılarda cinsel çekicilik bulma eğilimlerinin gerilediğini gösteren **Nokta** anketi de politikacıların aşk bahçesindeki güllerin giderek azalmakta olduğunu kanıtlayan başka bir göstergeydi.

Nihayet, teknoloji ve bilimin dünya çapında yaptığı atak sonucu politikanın, toplumların hayatında oynadığı rolün azalması ve gerçek iktidarın politikacıların elinden başka ellere kaymakta olması da kadınları onlardan uzaklaştıran başka bir etkendi.

Eğilim artık Türkiye'de de bir ölçüde ortaya çıkmıştı: Politikacılar dün olduğu gibi bugün de kadınların gözdesiydi ama, yarın durumlarının ne olacağı pek belli değildi●

AHMET KÖKÇÜNOKTA

İzmir Yeşiller Grubu, Dalyan'a giderek, bölgede incelemeler yaptı. Kaplumbağaların kurtarılmasını sağlamak amacıyla 3 gün süreyle protesto eyleminde bulunan grupla birlikte "Doğadaki Soykırıma Hayır" biçiminde pankart astılar.

YAŞAM/ YEŞİLLER PARTİ KURUYOR

Politikada yeşil faktörü

Türkiye'nin ilk çevreci siyasi partisi kuruluyor. 2 Mayıs'ta İzmir'de yapılan büyük toplantıyla kuruluş çalışmaları başladı.

Alacakaranlık yerini çoktan ılık bir körfez gecesine bırakmıştı. Kordon boyunda sakin bir lokantanın ortalık yerindeki grubun gittikçe artan gürültüsü ve özellikle konuştukları konular, tüm müşterilerin dikkatini çekiyordu. Soykan'ın "Nasıl oldu da böyle duygusuz-tepkisiz bir toplum haline geldik, anlayamıyorum" sorusu kargaşayı başlatmıştı. Her kafadan bir ses çıkıyordu: "Daha ne olsun işte, bir saattir konuşuyoruz", "Zırt-pırt telefonunu kesen PTT'ye ne yapıyorsun?", "Deniz mavi olurdu değil mi, bizim körfez kahverengi...", "Adamlar Yellow Stone parkını yüz yıl önce koruma altına almışlar, bizim Karaburun'da orman kalmadı", "Ya Göksu Santralı, kampumbağalar, radyasyon, kuduz..." Derken cılız bir ses duyuldu: "Galiba artık dayanamayacağım, Alsancak'ta yıkılacak ilk tarihi binaya kendimi zincirleyeceğim." Sanki bir işaretmişçesine herkes sustu. Yavaş yavaş toparlandılar, arkalarında şaşkın ve suskun, bir lokanta dolusu müşteri bırakıp çıktılar, evlerine dağıldılar.

Geçip giden bir yılın ardından, o akşamı tatlı bir rüya gibi anlatan Nil Gün "Aldatmayalım birbirimizi" diyordu. "Sırf bizimki mi? Şimdiye kadar hangi parti, biraz da bir meyhane köşesinde kurulmamıştır."

Hayret ki yeşil hayret. Binlerce, hoş ve boş meyhane muhabbetinin aksine, o akşam İzmir'de yaşanan diyalog bir meyve verdi. Hem de yeşil bir meyve. Her biri 30-35 yaşlarındaki avukatlar, doktorlar, mimarlar, mühendisler, öğretim görevlilerinden oluşan "o akşamki" arkadaş çevresi geçtiğimiz bir yıl içinde düzenli olarak her hafta sonu toplandı. Sorunlar tartışıldı, yasalar incelendi, alternatif projeler görüşüldü. Ve tek bir çözüm bulundu: Bir Yeşil Parti.

2 Mayıs Cumartesi günü yapılan ilk büyük toplantının ardından partileşme çalışmalarına yasal olarak başlayacak çevreci hareketin İstanbul grubunun sözcüğünü üstlenen Nil Gün "Neden yeşil" sorusuna hiç akla gelmeyecek bir cevap bulmuştu: "Renk tayfının tam ortasında yer alan yeşil, sıcak ve soğuk renklerin dengesini oluşturur. İnsana denge, dayanma gücü ve huzur veren bir renktir yeşil. Bu tanımı politik alana tercüme edelim: Doğanın dengesini sağlayarak uzun ve huzur dolu bir yaşam. İşte Yeşiller!"

Hem bu parti, o bildik "parti"lerden olmayacaktı. Sanat Tarihi hocası Sabah Ergen, "Türkiye'de garip sorumsuzluklar yaşanır. Mesela bir çukur açılır, açık kaldığı üç ay boyunca içine üç çocuk düşer ve ölür! Sonra biri dama çıkar 'kapatın o çukuru yoksa atlarım ha!'der ve mesele hallolur. Artık damlara çıkılmadan da bir şeyler yapılabilsin istiyorum ben. Ama sanıyorum ki sosyal demokrat partilerin bu 'küçük' işlerle uğraşmaya vakitleri yok. Zaten bu 'küçük' işler yüzünden artık Türkiye'de insanların siyasete pek sempatiyle baktıklarını da sanmıyorum. Yıprandı. Sevimsizleşti siyaset" diyordu.

İzmirli Yeşiller Grubu, bir parti önerisiyle harekete geçmeden önce pek çok insana ve çevreye yolladığı anket formunda tek bir noktayı vurgulamıştı: "İktidara gelmeden de doğal ve gündelik çevremizi güzelleştirebilecek, yaşanabilir kılacak pek çok faaliyet içinde bulunabilir, mevcut iktidarları da bu yönde etkileyebiliriz."

Başbakanlık mı? Teşekkürler almayalım. Halen koordinasyon görevlerini üstlenmiş olan Melih Ergen "yerleşik değer yargılarına karşı çıksak dahi, gelen anket cevapları üç büyük ilimizde örgütlenmeye yetecek bir ilginin var olduğunu gösteriyor" diyordu. Büyük bir oy patlaması beklemiyorlardı. Ama zaten onların da "üç vakte kadar Cumhurbaşkanı bile çıkarırız" gibi bir iddiaları da yoktu. Partileşme kararına uzun tartışmalarla varmışlardı, TV oyunculuğu yapan arkadaşları Haluk Bilginer uzun müddet karşı çıkmıştı: "Türkiye'de öncelikle karınlarını doyurma mücadelesi veren insanlar yaşıyor. İlle de parti kurmak gerekmiyordu. Dikkat edilmezse snop ve fantezi bir hareket olarak doğup ölebilir. Kötümser olmak istemiyorum, ama çözüm bekleyen o kadar çok sorun var ki, siyasi bir partinin ancak torunlarım zamanında gerekli olabileceğini düşünüyorum" diyordu. Grup üyelerinin bu düşünceye tek bir ağızdan verdikleri cevap ise şuydu: "İnsanlar ekmek peşinde, ama teneffüs edecekleri hava olmazsa bin bir güçlükle elde ettikleri ekmek bir işe yaramayacak."

Aslında Radikal Parti örneğinde olduğu gibi, İzmirli çevrecileri de partileşmeye iten neden, başka hiçbir çatı altında "siyasi" sanılabilecek faaliyetlerde bulunamamalarıydı. Onlar da bir dernek, bir vakıf, ya da bir kooperatif içinde çalışmayı tercih edebilirlerdi. Ama kurulacak partinin avantajları o kadar çoktu ki! Gazeteci Tayyar Şafak'ın Büyük Vatan Partisi deneyimi unutulmayacak bir ders olmuştu. İzmirli çevrecilerden, dış ticaretle uğraşan Vedat Özyavuzgil, özellikle yerel yönetim mercilerini harekete geçirmek ve kamuoyunu hızla etkileyerek spontane müdahaleleri gerçekleştirebilmek için bir parti kurulmakta geç bile kalındığını düşünüyordu.

Bu Yeşiller de ne isterler? Fransız ekolojistleri gibi köy yaşamını özleyen muhafazakâr bir çerçeve, ya da İngiliz çevrecileri gibi tamamen protesto eylemlerine yönelik silahsızlanma odaklı bir mücadeleden yana değillerdi. Tıpkı Almanya'da kurulup tüm Avrupa'ya yayılmış **Die Grünen** (yani "Yeşiller") gibi, parlamentoya da girmeye çalışacak, yerel yönetimlerde de ip cambazlığı yapacak, bir yandan da kendi özgün faaliyetlerini yürütecek bir yapılanmadan yanaydılar. Öyleki, örneğin grup, feminist çevrelere karşı temkinli bir tutum benimsemekle birlikte kadın hakları-

Acaba Türkiye'nin Petra Kelly'si Nil Gün mü olacak?

AHMET KÖKÇÜNOKTA

AHMET KÖKÇÜNOKTA

Sabah Ergen: "Geniş katılım sağlanmalı."

Melih Ergen: "'88 seçimlerine bayrağı açıp katılacağız"

AHMET KÖKÇÜNOKTA

AHMET KÖKÇÜNOKTA

Tosuner: "Teknoloji karşısında alınacak tavır önemli".

nın kesinlikle göz önünde tutulmasından yanaydı. Melih Ergen bu doğrultuda "varlığıyla kadın haklarını sembolize edecek bir kadın başkan" seçmeye karar verdiklerini açıklıyordu. Erken seçim olmazsa, ilk seçimlere de girebileceklerini umuyorlardı.

Geleneksel politikacılardan farklı olarak, üyelerinin artık tahammül edemediği kişisel şikâyetlerinin toplamıyla oluşacak uğraş alanı da oldukça zengin olacaktı. Örneğin emekli öğretmen Özcan Cangal için en büyük rahatsızlık gürültüydü. Geceleri kulaklarına bastırdığı iki yastıkla, havasız bir sandık odasına kendini kilitlemekten kurtulmak istiyordu. Mimar Levent Gedizoğlu ise, o korkunç kâbusundan, çocuklarının, abuk-sabuk şehirleşme nedeniyle çatı katlarına yapılmış suni bahçelerde oynamak zorunda kalacağı günlerden korkuyordu. Sanayici Ahmet Tosuner ise radyasyon nedeniyle ağız tadıyla bir şey yiyemediğinden şikâyetçiydi ve artık her gün bir yenisiyle karşılaştığı radyoaktif yalanlar silsilesinden iyice usanmıştı.

Böylece uzayıp giden tahammül fersa liste, sonunda İzmirli bir çevreci grubu parti kurmaya dek sürüklemişti. Ama en azından diğer iki büyük şehirde işler ne olacaktı? Kamuoyunu etkileyebilecek, hükümeti bazı kararlar almaya zorlayabilecek bir baskı grubu en azından bu üç merkezde güçlü bir faaliyet sergileyebilecek güce sahip olmalıydı.

Bozkırda açan bir siyah lale! Bu ne büyük bir tesadüftü. Tam onlar, o ünlü gece, sandalyelerinden kalkarlarken, işte, tam da o günlerde Ankara'da da "Bir çevreci partisi kursak mı, ne yapsak?" diye düşünen bir başka grup vardı. "Beton ve memur yığınından arta kalan" Ankara'yı biraz daha yaşanılır kılmak için proje üstüne proje üretiyorlardı. Bir bisiklet kullanım kampanyası açmayı düşünmüşlerdi. Zaten çoğu mimardı, her evin arka bahçesini yeniden düzenleyecek, yeşillendirecek tasarımlar hazırlamışlardı. Çernobil faciasına karşı ilk sistematik tepkiyi onlar üretmişlerdi. Tüm dünyayı geniş bir çöplüğe döndürecek PET şişeleri için bir önlem almaya çalışıyorlardı. Eski Başbakanlık Çevre Müsteşarı Rafet Erim'in eşi Aydan Erim'in yöneticiliğini yaptığı **Teknokrat** isimli dergi, bu uğraşlar arasında geçtiğimiz yıl yayın hayatına başlamış ve yoğun ilgi görmüştü. Ama asıl önemlisi, yazımından basımına kendi hazırladıkları "Çevre Yaprağı" isimli grup içi yayın organıydı. Aydan Erim, aylar önce, tek geçerli formülasyonun bir parti kurmak olduğunu düşündüklerini söylüyordu. Ama iki grup arasındaki ilk haberleşme ancak geçtiğimiz günlerde, Yeşil bir Parti'nin ilk çivilerinin çakılmaya başlandığı günlerde kurulabilmişti. Çevre Duyarlığı Yayma Grubu'ndan Yüksek Mimar Akın Atauz, kendisinin kişisel olarak parti fikrini olumlu bulduğunu belirtiyordu. Ancak henüz grup olarak konuşup tartışmamışlardı.

Radikal Yeşiller . Ithaka adıyla, alternatif hareketi; ve ardından komün deneyimini İstanbul'da duyuran grubun da katılımıyla, güçlü bir çevreci kanada sahip olan Radikal Parti ise İzmirli çevreciler arasında büyük tartışmalara neden olmuştu. Ama çoğunluğun kararı, çok genç ve tecrübesiz olan daha çok "eşcinsel partisi imajı yaratan Radikal Parti'nin yeni kurulacak partiye yarardan çok zarar getireceği" doğrultusundaydı. Ama aralarında, şimdiye dek nükleer silahlanma ve enerji aleyhtarı çalışmalar yapmış, doğal çevrenin tahribini engellemek için uğraşmış pek çok insan vardı. Bu çevrecilerle kesinlikle ilişki kurmak istiyorlardı.

Aslında bir iktisatçı olan Melih Erdem partileşmenin ardından tüzel kişilik taşıyan tüm çevreci dernek, vakıf vb. ile ilişki kuracaklarını söylüyordu. İlk akla gelenlerden biri, nükleer bir savaşın sonuçlarını ilk planda göğüslemeye çalışacak insanların kurduğu bir dernekti. Nükleer Savaşı Önlemek İçin Hekimler Derneği. Geçtiğimiz günlerde kurulan bu derneğin yönetim kurulu üyelerinden Bakırköy Akıl Hastanesi Doktoru Ali Babaoğlu bu partinin kurulmasının çok sevindirici ve Türkiye'nin acil ihtiyaçlarına cevap verebilecek bir gelişme olduğunu söylüyordu.

Savaş Emek: "Aydın potansiyel harekete geçirilmeli"

AHMET KÖKÇÜ/NOKTA

Her ülke kendi çöplüğünü temizlemek zorunda. Partinin kurucu üyelerinden biri olması beklenen Orman Mühendisi Savaş Emek, "Türkiye'de 12 Eylül'ün ardından bu konularda duyarlı bir aydın kitlesi oluştu. Bunun örneği Gökova'dır." diyordu. Nil Gün ise, bu tür bir çevre hareketine en kolay kanalize olabilecek üniversite gençliğinden çok, yetişkinler arasında desteğe ihtiyaç duyduklarını söylüyordu. "Büyük insanlar" ise, "sorumluluk duygusu taşıyan çocuklar, coşkusunu kaybetmemiş yetişkinler"di. Bu "yetişkin"lere duyduğu ihtiyacı ve güveni şu cümlelerle açıklıyordu Nil Gün: "Bir kimlik arayışı ya da ait olma duygusu içinde davranmayan, eylem günü meydanlara, toplantı günü küçük bir odaya aynı sorumluluk duygusuyla koşacak ve belki de ara sıra "Yupiee" diye bağırabilecek insanlar lazım bize. Bakın bundan yüzyıl önce bir Kızılderili reisi, yaşadıkları toprakları boşaltmalarını isteyen ABD Başkanı'na yazdığı mektubu şu sözlerle bitirmişti: "Bir gün bakacaksınız gökteki kartallar, dağları örten ormanlar yok olmuş, yabani atlar ehlileştirilmiş ve her yer insanoğlunun kokusuyla dolmuş! İşte o gün insanoğlu için yaşamın sonu ve varlığını devam ettirebilme mücadelesinin ilk günü olacak!" Zamanın Başkan'ı bu sözlere "Vahşiye bak sen" demiş, gülüp geçmiştir. Ama artık medeniyetle vahşilik arasındaki sınır çok muğlak. İşte bu muğlaklığı hissedenler, düşünenler, tartışanlar bizimle aynı yolu paylaşıyorlar. Ve her gün sayımız artıyor." ●

DÖNEMLİ DY YAYINCILIK

Mayıs'ta Şehir, Şehir'de Mayıs...

ŞEHİR'i düzenli okumak için abone olun.

DÖNEMLİ YAYINCILIK A.Ş.
Büyükdere Caddesi 57/1 Mecidiyeköy
İstanbul Tel: 173 13 09 - 167 36 19

YENİ SAYI ÇIKTI!

Bu sayıda: ● Trajik Bir Mimar: Frank Lloyd Wright ● İlhan Berk - Balıkpazarı ● Sadun Boro ile Söyleşi ● Şehir Çizgileri: Latif Demirci ● Asaf Savaş Akat: Şehir Düşünceleri ● Su, Uygarlık ve Kent ● N.Başgelen - Ahşap Mimari ● Banine - Beyaz Rusların Gece Klüpleri (1924, İstanbul) ● İlber Ortaylı: Buda ve Peşte ● Ingeborg Bachmann, Günter Grass, Nedim Gürsel: Berlin, İkiye Bölünmüş Kent. ● F.L.Wright: Öldürücü Kentler

DOSYA
2000 YILINDA İSTANBUL
Bedrettin Dalan, Ufuk Güldemir, Sadık Özben, Latif Demirci, Biltin Toker

Önümüzdeki Aylarda: ● Dosya: Tepeden Tırnağa Hamamlar ● Stefanos Yerasimos ve Semavi Eyice ile Söyleşiler ● Şehir Çizgileri: Mengü Ertel ● Niemeyer'in Brasilia'sı ● James Joyce ve Dublin ● Abdullah Cevdet: İstanbul Köpekleri ● İstanbul by Night

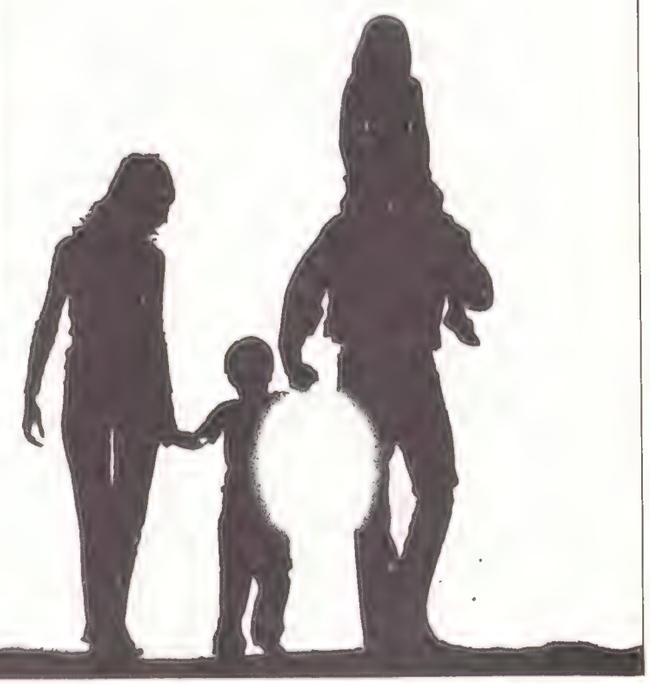

Çocukları her yıl insafsız sınav sistemi bekliyor

EĞİTİM / SINAV DIŞI KALANLAR

Yılkı atları

Yıllardır yarış atlarının dramı konuşuldu. Ya yılkı atları? Psikolog Dr. Zuhal Baltaş'ın yaptığı bir araştırma, kolej ve Anadolu liseleri giriş sınavlarına hazırlanmayan çocukların diğerlerine oranla daha fazla stres yaşadıklarını ortaya koyuyor.

Ne olduğunu bir türlü anlayamıyorlardı. Huzurları kaçmıştı. Önceleri çok uyumlu olan beşinci sınıftaki kızları birdenbire huy değiştirmişti. Her şeye ağlıyor, geceleri kâbuslarla uyanıyordu. Benzer sorunları oğulları kolej sınavına hazırlanan komşuları da yaşıyordu ama neden aynı olamazdı. Çünkü kızları sınava girmeyecekti. Çareyi bir pedagoga başvurmakta buldular. Kızlarının sorununu öğrendiklerinde çok şaşırmışlardı. Birçok çocuk sınava girme düşüncesi ile bunalırken, küçük kız giremediği için stresli ve mutsuzdu.

Giren de bir, girmeyen de. Yıllardır sınava hazırlanan çocukların dramları sergilenmekte, eğitimciler, psikologlar bu çocukların sorunları ile ilgilenmekteler. Peki ya girmeyenler? Psikolog Dr. Zuhal Baltaş tarafından sosyoekonomik kültürel düzeyleri yüksek bir semt olan Şişli'deki iki özel ilkokulda yapılan araştırmanın sonuçları dikkatlerin sınava girmeyen çocuklarda toplanmasına yol açıyordu. Araştırma, sınav dışında kalan çocukların diğerlerinden daha fazla stres yaşadıklarını ortaya koyuyordu. Aslında araştırmacılar bile böyle bir sonuç ummuyorlardı. Onlar sınava giren çocuklarda yüksek strese rastlayacaklarını varsayarken tersi durumla karşılaşmışlardı. Araştırmanın en çarpıcı sonucu, çocuklarda uyum bozukluklarına yol açabilecek düzeydeki yüksek stres oranlarındaydı. Sınava girmeyen çocukların yüzde 25'i bu denli bedensel ve ruhsal hastalık yapacak düzeyde yoğun stres yaşarken, sınava giren çocuklar arasında bu oran yüzde 11'le yarıya iniyordu. Öte yandan sınava giren çocukların yüzde 51'i stres yaşamayıp, olayı kabulleniyordu. Diğer çocuklarda ise bu oran ancak yüzde 31'di. Yani sınava hazırlanmayanların büyük bir oranı bunu kendine dert edinerek stres yaşıyordu. Zuhal Baltaş bu gruptaki çocukların stresinin "azınlık stresi" olarak tanımlanabileceğini belirtiyordu. Şimdiye kadar yapılan yatırımlar, zorlamalar, özendirmeler nedeniyle "yarış atları" diye anılan çocuklar, madalyonun bir yüzünü oluşturuyorlardı. Ancak araştırma ortaya koyuyordu ki madalyonun öte yanında çeşitli nedenlerle bu yarışın dışında bırakılan mutsuz ve stresli çocuklar yani tabir caizse "yılkı atları" vardı.

"İyi bir filmi seyredememek gibi." Yarış atı-yılkı atı ikileminin, en yoğun yaşandığı yerler, sınava girme oranının yüksek olduğu gelir düzeyi yüksek semtlerdeki okullardı. Yeşilköy'de oturan Seher Çebi kolej sınavlarına giren çocukların mutsuzluğuna ilişkin çok şey duymuş ve kızı Ayşe'yi sınava sokmama kararı almıştı. "Benim kızım iyi bale yapıyor, müziğe ilgisi de çok fazla. Oysa matematik, fen dersleri ile hiç arası yok. Onu hiç zorlamamak için böyle bir karar aldım, ama sonradan ne kadar da yanıldığımı anladım" diyordu. Bu karardan sonra Ayşe çok huzursuzlaşmış, "Herkes bana neden sınava girmediğimi soruyor, beni neden sınava hazırlamadınız?" demeye başlamıştı. Seher Çebi aynı baskıları kendisinin de yaşadığını söylüyordu. "Bütün aile toplantılarında sürekli kolej sınavları konuşuluyor. Hani sizin görmediğiniz bir film olur herkes bir laf eder de siz susarsınız ya, bize de aynısı oldu." Seher Çebi şimdi kızını "Üzülme ortaokuldan sonra ben de seni İngiltere'ye dil okuluna gönderirim" diye avutmaya çalışıyordu.

Maçka İlkokulu son sınıfta okuyan Cem Bayındır da Ayşe'ye benzer sorunları yaşıyordu. Ağabeyi Cemal kolej sınavlarında başarılı olmuş ancak, evlerinden çok uzaktaki bir okulu kazanınca aile göndermekten vazgeçmişti. Yine benzer bir durum başlarına gelmesin diye aile Cem'i sınava sokmamayı kararlaştırmıştı. Ancak bu karardan sonra Cem'de büyük değişiklikler olmuştu. Artık ders kitaplarını bir yana atıp doğru videonun başına oturuyordu. Ağabeyine karşı neredeyse düşmanca bir tavır takınmıştı. Hırçınlığı sınıftaki arkadaşlarına da yansıyınca öğretmeni durumu kavrayarak annesi Güray Bayındır'a, Cem'i sınava sokması için ricada bulunmuştu. Ancak Cem hâlâ ailesine kırgındı.

Ancak aynı sorunları gelir düzeyi düşük semtlerdeki çocuklar pek yaşamıyordu. Zaten söz konusu araştırmanın sonuçları da gelir düzeyi yüksek olan ailelerin çocuklarını bağlıyordu. Örneğin Gültepe'deki bir ilkokulda görevli öğretmen, bazı çocukları sınava girmeleri için zorladıklarını ama ailelerin zaten parasal yükü kaldıramayacakları için devlet okullarını yeğlediklerini söylüyorlardı. Çocuklar da bu durumu peşinen kabul ettiklerinden sorun çıkmıyordu.

Yarış dışı kalma. Çocuk Psikiyatristi Atalay Yörükoğlu, Cem ve Ayşe örneğinin yarış dışı kalma stresi olduğunu söylüyordu. Ailelerin parasızlık, çocuğa güvenmeme veya benzeri nedenlerle çocuklarını sınavlara sokmamaları halinde bazı çocuklarda sınava girmedikleri için öz saygılarını yitirmelerinin söz konusu olduğuna dikkat çekiyordu. Yörükoğlu, adaletsiz sınav sisteminin giren ya da girmeyen bütün çocukları bunalttığını vurguluyordu. Sınava girmeyen çocuklarda "Kimse benden bir şey beklemiyor" düşüncesi oluşuyor ve çocuk kendine güvenini yitiriyordu.

Önyargıları kıran sonuçlar. Araştırma kolej sınavlarına hazırlanan çocukların diğerlerine oranla boş vakitleri olmadıkları için hobi edinemedikleri yolundaki tezlerini de çürütüyordu. Sınava hazırlananlar diğerlerine oranla boşta kalan zamanlarını daha iyi kullanmayı biliyorlardı. Çünkü yüzde 55'inin ders ve kurs dışında sistemli olarak yüzme, resim yapma, müzik aleti çalma gibi bir ya da birden fazla uğraşısı vardı. Oysa sınava hazırlanmayanların ancak yüzde 33'ü zamanlarını bu tür uğraşlara ayırıyorlardı.

Peki bu çocuklar boş zamanlarını nasıl değerlendiriyorlardı? Bu boş zamanda oyuna zaman ayırma da çok azdı. Yüzde 71 gibi önemlice bir bölümü TV'deki bütün programları seyrettiklerini söylüyorlardı. Yani Baltaş'a göre zaman öldürüyorlardı. Sınava hazırlanan çocuklarda ise bu oran yüzde 36'ya düşüyordu.

Küçük Cem, yılkı atı olmak istemedi

Sonuçta Zuhal Baltaş'ın araştırmasına göre sınava giren çocukların boş vakitleri yok, hobi edinemiyorlar, stres oranları çok yüksek demek kolej sınav sisteminin bir yüzünü görmekti. Öte yandan sınava girmediği için yoğun stres yaşayan, boş vakitlerinin çoğunu TV başında geçiren huzursuz çocuklar vardı. Yani adaletsiz sınav sistemi, giren çocuğu da girmeyen çocuğu da olumsuz etkiliyordu.

Çözüm ne? Zuhal Baltaş sınav sisteminin çocukları yıprattığına inanıyordu ama bu araştırmadan sonra şimdiye kadar pek kimsenin parmak basmadığı bir konuyu da ortaya çıkarıyordu. Baltaş'a göre

ÜMİT KIRDU/ NOKTA

Zuhal Baltaş'ın araştırmasıyla ilk kez sınava girmeyenler incelendi

yüklü ve yoğun ders çalışma çocukta asla strese yol açmıyordu. Asıl sorun, ailenin çocuk üzerindeki psikolojik baskısıydı. Bunun ötesinde Baltaş'a göre 10 saatlik bir çalışma bile beyni yormazdı. Oysa TV karşısında geçen saatler daha yorucuydu. Yani sorun ders çalışma değil, ailelerin psikolojik baskısıydı. Aile çocuğunu illa sınava sokacağım ya da sokmayacağım gibi kararlarla zorlama yerine daha küçük yaşlarda 24 saatlik zamanı iyi kullanmayı öğretse, bu sorunlar önemli ölçüde halledilirdi. Atalay Yörükoğlu ise adaletsiz sınav sisteminin bir parça insaflı hale getirilmesinin sorunu bir ölçüde hafifletebileceği kanısındaydı. Yörükoğlu, Anadolu lisesi niteliğinde olmayan devlet liselerinde dil ağırlıklı yine sınavla öğrenci kabul edilecek özel sınıfların açılmasını öneriyordu. Böylelikle yelpaze genişleyebilir, sınav biraz daha adaletli olabilirdi.

Kesin olan bir şey vardı; bu sınav sistemi sürdükçe yarış atlarıyla yılkı atlarının sayısı hızla artacaktı●

Cumhuriyet Kitap Kulübü 4 yaşında

100 yayınevi
1.000 yazar
10.000 kitap
30.000 üye

Cumhuriyet Kitap Kulübü üyeleri Türkiye'de yayımlanan **tüm kitapları** izleyebiliyor, **indirimli** edinebiliyor.

Cumhuriyet Kitap Kulübü üyeleri binlerce yayını kapsayan **katalog ve yazarlar dizinini** hemen alıyor.

Cumhuriyet Kitap Kulübü üyeleri, her ay kendileri için yayımlanan **Çerçeve** dergisini alıyor.

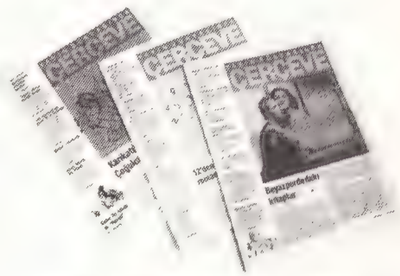

Katalog ve yazarlar dizini, 222 sayfa, Türkçedeki tüm yazarların tüm kitapları, yazarlar alfabetik, kitaplar katalog kodlarıyla.

Çerçeve dergisi, her ay 32 sayfa, büyük boy. Yeni yayınların tanıtımı, kültür olayları, düşün yazıları... Yalnız kulüp üyelerine.

Cumhuriyet Kitap Kulübü'ne üye olmak için 6000 TL'yi, üyelik yenilemek için 3500 TL'yi İş Bankası Türbe Şubesi 3689 nolu hesaba veya posta çeki no: 148784'e yatırınız. Havale fotokopisiyle 1 adet fotoğrafınızı postalamanız yeterlidir.

Cumhuriyet Kitap Kulübü'ne üye olmak istiyorum.
Adı, soyadı: .....
Yaşı: .....
Adres: .....
.....
.....
6000 TL üyelik ödentisini gönderdim. Havale fotokopisi ve üye kartı için fotoğrafım ilişiktedir.

İmza .....

DEKORASYON / YENİ BİR ANLAYIŞ

"Atın atın. Bütün takımlarınızı atın"

Çağdaş Türk tasarımının geldiği nokta ev döşemekte gelişen yeni eğilimleri destekliyor. Salonları, yatak odalarını işgal eden takımlar, yerlerini tek tek seçilmiş mobilyalara bırakıyor.

"Benim evimde hiçbir şey takım olarak alınmamıştır. Belki bir dekoratör gelip baksa eleştirebilir bile... Hatta, alışılmış ilkeler doğrultusunda haklı da sayılabilir."

Hikâye ve roman yazarı Füruzan haklıydı. Evlilikten önce müstakbel karı-kocanın aile büyükleri ile "çarşıya çıkıp" beğendikleri; büyük bloklar halinde alındığı için evlere lök gibi çöken ve bir daha da kolay kolay yerlerinden kıpırdatılamayan "takımlar" bazı yeni eğilimlere rağmen evlerimizin gözdesi olmaya devam ediyordu. "Takım ruhu" içimize öylesine işlemişti ki, kendisi gibi, kendisiyle ilgili kurallar da kolay kolay yerinden kıpırdatılamıyordu: Yatak odasını "kız tarafı alacak, misafirden misafire açılan salon da "erkek tarafı"nın üstüne atılacaktı.

Ne var ki, son yıllarda ortaya çıkan yeni bir eğilim, bu katı kurallı geleneği temelinden sarsamasa bile, ucundan kıyısından yıpratmaya başlamış görünüyordu. Sayıları çok olmasa bile, hiç de azımsanamayacak sayıda insan "Bu sıkıntılı, bu kişiliksiz ve işgalci" mobilyaları terk ediyor, çağdaş dizaynın evlere taşıdığı nimetlere yöneliyorlardı.

Yüz yıllık bir hikâye. Bu "heyulalar" etrafa yaydıkları sıkıntı nedeniyle insanların yalnızca ruhlarının değil, korkunç masrafları nedeniyle keselerinin de canına okuyordu. Bu kadar da değil; grup halinde alınan mobilyalarda özensiz çalışılmış kısımlar gözden kaçabiliyor, kalitesiz bir parça bütün takımla birlikte "sokuşturulabiliyordu." Bilinçli tüketicinin en fazla önem verdiği konulardan biri olan "elden çıkarma değeri" de aynı nedenlerle bu tip mobilyalarda inanılmaz derecede düşük oluyordu. Tabii, ortaya çıkabilecek en kötü durumlardan biri de, daha sonraki yıllarda zevkleri değişen bir "takım" meraklısının içine düştüğü ikilem oluyor, bu insanlar, sevemediği, benimseyemediği ortamlarda yaşamak zorunda kalıyorlardı.

Bütün bu sorunlar, çağdaş tasarım kavramının ortaya çıkışında çok önemli bir rol oynamıştı. Ünlü mimarlık tarihçisi Victor Weismond şöyle açıklıyordu kavramın ortaya çıkışını: "Endüstriyel üretim biçimlerinin, daha önce tümüyle el emeğine dayalı üretimde yarattığı korkunç boyutlardaki zevksizliğin üstesinden gelmek."

Gerçekten de artık, klasik form-

Hiçbir şeyin takım olarak alınmadığı Füruzan'ın evi

ların, işinin ehli, zamanı bol ve dürüst ustaların elinde yoğrulmasıyla ortaya çıkan mobilyalar 20. yüzyılla birlikte hızla azalmaya başlamıştı. Oysa bu mobilyalar tek tek öyle büyük bir itinayla yapılıyor, öylesine yüksek estetik düzeylerde üretiliyordu ki, bunlardan oluşan "takımlar" da ruhları karartmıyor, tam tersine daha yüksek bir estetik düzeyin temsilcisi oluyorlardı.

Sonra makineler ve onların insafına bırakılmış "takımlar" geldi. Bunlar, hâlâ eski formlara göre yapılmak isteniyor, ama ortada ne onları var eden ustalar, ne de "bol zaman"lar olduğu için ortaya garip zevksizlik ürünlerinden başka bir şey çıkmıyordu. Peki, geriye dönülemez bir süreç olan endüstriyel üretimle, insanların estetik arayışlarını bağdaştırmanın bir yolu yok muydu? İşte tam bu aşamada bazı adamlar ortaya çıkıp "var" dediler. Kendilerine daha sonra tasarımcı (designer) denilen bu insanlar, mobilyaya tasarım aracılığıyla değer kazandırılabileceğini, seri üretime rağmen kişilikli ve zevkli bir seçimin mümkün olduğunu öne sürdüler. Zevkli, güzel mobilya ile de çok pahalı olmak, antika olmak zorunda değildi artık. Yeter ki, insanlar bu modern mobilyalara bir yakınlık duysunlar, üreticiler, bünyelerinde tasarımcılara da yer versinlerdi.

Türkiye'de modern sözcüğü, nedendir bilinmez, hemen metallerden yapılmış garip biçimleri çağrıştırır. Oysa modern dekorasyon metallerin ve geleneksel malzemelerin uyumlu bir bileşiminden oluşuyor (altta). "Milyarder de olsam, evimde koltuk takımı göremezsiniz" diyen Pınar Kür evini parça parça döşemiş (sağda).

Nikel, kübik mobilyalar. Çağdaş tasarımın hayatımıza getirdiği yenilikler, kuşkusuz mobilyalarla sınırlı değildi ve günlük hayatımızda bunlarla her an karşı karşıyaydık. Üstelik bunların değerini de biliyorduk. Örneğin, kullanımı daha rahat bir armatürü takdir edebiliyor, güzel bir gözlükle çirkin bir gözlük arasında ayrım yapabiliyorduk. Ne var ki, iş, evimizin döşenmesine gelince nedense bir tutukluk baş gösteriyordu. Modern mobilya ve döşeme deyince aklımıza hemen "nikel, kübik mobilyalar" geliyor, bunlarla aynı mekânı paylaşmayı düşünemiyorduk bile. Oysa "modern dekorasyon" hiç de böyle bir anlama gelmiyordu ve bu iki sözcükten bambaşka anlamlar çıkartanlar da vardı.

"Milyarder de olsam takım kullanmam." "Evimdeki her şey az parayla yapıldı. Kimi kez bitpazarından aldım, kimi kez kendim çizdim, yaptırdım. Çalışma masam örneğin; sekiz kutunun üzerinde bir suntadan oluşuyor. Milyarder de olsam, evimde koltuk takımı göremezsiniz."

Füruzan gibi "takım düşmanı" olan yazar Pınar Kür evini neredeyse bütünüyle parça parça eşyalardan oluşturmuş ve sonunda son derece modern bir görünüm ortaya çıkıvermişti.

Çoğu yenilik gibi bu alanda da sanatçılar başı çekiyordu ama, bu kez çok fazla yalnız kalmayacaklarmış gibi görünüyordu. Çünkü, mobilyada "modernlik" denince aklına hemen "nikel, kübik biçimler" gelmeyen insan sayısı hızla çoğalıyordu ülkemizde.

Modern mobilyanın Türkiye tarihi. Ülkemizdeki ilk modern mobilya patlaması 1950'lerde olmuş, patlama bir ölçüde zevklerimize de yansımıştı. Ama o zamanlar ne çizgiyi günü gününe izleyebilecek yetişmiş eleman vardı, ne de alıcı kesimin zevki, bu tasarımın gerektirdiği ölçüde gelişmişti. Bu iki neden bir kopuşa yol açmış, bu kopuş 70'li yıllara kadar sürmüştü. 1970'li yıllarda ise yeni bir kalite arayışı ortaya çıkmış, kendisine giderek artan sayıda müşteri bulmuştu. Artık Türkiye'de, geçmiş dönemlerden farklı olarak nitelikli mobilya ile ev döşemek daha geniş kesimlerin arzusu haline gelmeye başlamıştı. Koleksiyon mağazaları sahibi Faruk Malhan'ın da belirttiği gibi 70'li yılların başında alıcı kesim çok daha dardı ve üstelik bunlar elit aydınlardan oluşuyordu. Son yıllarda ise, bu kesimlerin alım gücünün azalmasına rağmen, talep artmış ve yaygınlaşmıştı.

Türk tasarımcıları sahnede. Faruk Malhan'ın kendisiyle ilgili olarak söyledikleri de bir anlamda modern mobilya tasarımlarının artık Türkiye'de de önemli bir hayat alanı bulabileceğini gösteriyordu.

Faruk Malhan, 1982'de Milano'daki Enternasyonal Mobilya Fuarı'nda "En iyi tasarımcı" ödülü kazanmış, ne var ki gelen talepleri üretim kapasitelerinin kısıtlılığından dolayı karşılayamamıştı. Kendi deyişiyle "Buruk bir zafer" olmuştu bu. Malhan'a göre bugün, Avrupa'da modern tasarım ilkeleri doğrultusunda mobilya yapan mağazalar Türk tasarımcılarının ürünlerini geniş bir şekilde kullanıyorlardı. Buna karşılık, Eames, Aalto, Achille Castiglioni gibi uluslararası ünü olan tasarımcıların ürünleri ise ne kopyalarıyla, ne de patent hakkı alınarak gelebiliyordu ülkemize. Bunun başlıca iki nedeni vardı: Hem bunların patent hakları çok iyi korunuyor, hem de bu hakları satın almak için korkunç meblağlar ödemek gerekiyordu. Türk tüketicisi ise "esin" oranı yüksek yerli ürünlerle gerçekten özgün ve uluslararası piyasada rekabet gücü olan ürünleri ayırabilmek için bir an önce asgari bilgi düzeyine ulaşmalıydı.

Fiyatlara gelince; modern tasarımlı mobilyalar, Avrupa'daki markalarla karşılaştırılınca tabii oldukça ucuzdu. Ama bu dönem çok da uzun sürmeyebilirdi. Talebin artması ve sektörün büyüyerek dışarı açılması fiyatları hızla yukarı çekebilirdi.

Faruk Malhan Tasarımer 1982'de Milano'da "en iyi tasarımcı" seçildi.

Tasarımcılara göre, kuşkusuz işin başındaydık. Modern tasarımın kendisini ne zaman vazgeçilmez bir estetik biçim haline getireceği konusunda kimse bugünden bir şey söyleyemezdi. Ama bugünden belli olan bir şey vardı; evlerimizdeki işgalcilerin ayağındaki toprak bir kez kaymıştı ve geriye dönüş artık mümkün değildi●

ANKARA
ZEKİ ALASYA
METİN AKPINAR
NEVRA SEREZLİ
8 MAYIS CUMADAN İTİBAREN
ATATÜRK SPOR SALONU'NDA
GECELER
Müzikli Güldürü
DEVEKUŞU KABARE
Yöneten: Metin Akpınar Yazan: Kenderir Kanduk
BİLETLER SATILMAKTADIR. Hergün 21.30 Cumartesi-Pazar 16.00/21.30
Gişeler: Atatürk Spor Salonu Tel: 311 70 90 Ankara Sanat Tiyatrosu Tel: 125 02 56

UMIT KIRDILI NOKTA

Galip Tekin: "Ben hayallerimi satarım. Aldığım parayla da yeni hayaller kurarım."

KARİKATÜR / TÜRKİYE'DE FANTASTİK ÇİZGİ: GALİP TEKİN

Kan, kemik... ve bir ölçek kusmuk!

Karikatürcüler dünyasında değişik, irkiltici ama hoş bir çizgi. Galip Tekin'in araladığı fantastik dünya, Türkiye'de yeni bir gelenek oluşturacak mı?

Karayibler'de bir sahil. Yumurtalarını kırıp kumsala çıkan minik kaplumbağalar, bir an ilk kez karşılaştıkları güneş ışınları karşısında bocalayıp tüm güçleriyle denize koşuyorlar. Kamera gökyüzüne dönüyor ve görüş alanına kumsala doğru çılgınca bır hızla dalışa geçen binlerce martı giriyor. 15 metrelik kumsalı aşıp okyanusun güvenli sularına kavuşacak birkaç yüz yavrunun dışında kalan on binlerce kaplumbağanın hoş bir öğle ziyafeti olarak yutulacağı yaşam savaşı başlamıştır artık.

"Birkaç dakika sürecek bu soluk kesici hayatta kalma mücadelesini ben de pek çoklarımız gibi Kaptan Cousteau dizisinde, 8-10 yıl önce içim ezilerek izlemiştim. Fakat hayatım boyunca hatırlayacağım bir şey oldu. Abdi İpekçi Yurdu'nun kantininde birlikte televizyon izlediğim yüz kadar genç üniversiteli, katliamın ortasında birden bire kahkahalarla gülmeye başladılar. Mide bulandıran bu sahne bir anda neşeli bir sürek avına döndü."

Türkiye'nin tek fantastik çizeri Galip Tekin, yıllar önce karikatürde farklı bir tür arayışın içine girerken sürekli bu sahneyi tartıştığını söylüyordu. O biçare kaplumbağaların teker teker yutuluşu nasıl olup da insanları güldürüyordu? Şu kesindi: "Bu korkunç sahneler, tıpkı ölümle yaşam arasında gidip gelen her tahterevalli gibi, insanların ilgisini çekiyordu. Özellikle gerilimin olağanüstü yükseldiği, ölümün her an karşılaşabilir bir olgu haline geldiği o günlerin Türkiyesinde. Tüm davranış ve değer sistemleri değişiyor, toplumsal psikoloji dehşetengizi gülünç kılıyordu." Bu kaosu en rahatça işleyebilecek tür ise fantastikti. Akıldışı ya da saçma olanın temel alındığı fantastik çizgide her gün karşılaştığımız nedensonuç ilişkileri tersyüz edilebiliyor, her an, her boyutta, güçlü bir anlamsızlık duygusuyla karışık bir hayret nidası koparttıracak bağlantılar, fikirler üretilebiliyordu.

"Kafadaki dağılma"nın sırrı. İşte Galip Tekin bu duygu karmaşasını, gündelik paniği çizgileriyle ifade edebileceği bir anlatım biçimi arıyordu. Hem de, artık bir rahatsızlık haline gelmiş çizgisel tutarlılığıyla meşhur **Girgır** dergisi içinde. Öyle bir çizgi olmalıydı ki her şey belirsizleşmeli, insanların içindeki şüphe ve fantezi merakı iyice gıdıklanmalıydı. Ve korkunun, kanın, kemik kıymıklarının da komikleştirilebileceğinin bir kanıtı olmalıydı. Galip Tekin, "Okuyucu kan istiyor" diyordu.

Peki o güne kadar çizerlerin köşelerinde hiç mi altıpatlarlar çekilmemiş, hiç mi enli kılıçlar, muhteşem gürzler konuşmamıştı? Hayır! Uçan kellenin, vurulup harcanan gövdenin haddi hesabı yoktu. Ama dönem yeni bir şiddet estetiği gerektiriyordu. "Eskiden bir çizgi romanda vurulma hadisesi olduğunda, kafada yuvarlak bir delik olur, kurşun oradan geçerdi, biz vurulmalarda kafada bir dağılma yapıyoruz, kemikler uçuşuyor filan. Böyle beyinin dağılması, insanın parçalanması daha yakın geliyor, bu görüntü ilgi çekiyor" diyordu Galip Tekin. Artık Gırgır'ın bir sayfasında karanlık köşeler çoğalıyor, dehlizlerin ortasında insanların mistik ihtirasları kabardıkça kabarıyordu.

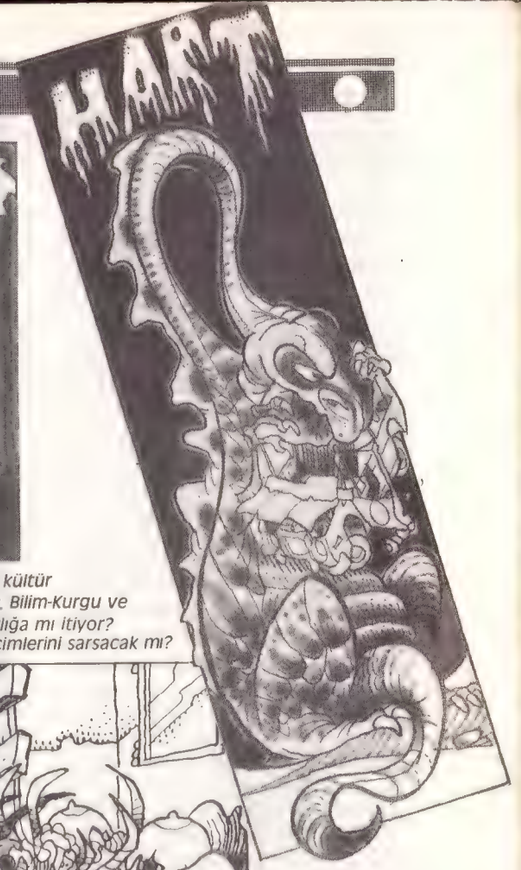

Fantastik çizginin uluslararası isimleri kültür teorisyenlerini tartışmaya sürüklediler. Bilim-Kurgu ve fantastik, kitleleri iyice vurdumduymazlığa mı itiyor? [illegible] çizgi kalıplaşmış düşünce biçimlerini sarsacak mı?

Dünya fantastik krizinde. Anlı şanlı mizah dergileri de dahil Türkiye'de fantastik çizgi tartışıla dursun, tüm dünyada özellikle de Avrupa'da tam bir çizgi roman "hastalığı" başgösteriyordu. Fransızların ünlü haber dergisi Le Nouvel Observateur'de 80 başlarında yapılan bir araştırmada, çeşitli magazin dergilerinin ardından en çok okunan türün, çizgi roman ve kitapları olduğunu ortaya koyuyordu. Hem de bu artan ilginin nedeni, o bildik, Asteriks'ler Tenten'ler değil, yepyeni konuları işleyen taze çizgiler olmuştu. Franquin, Tardi, Dumont, Gimenese ve tabii Bilal. Biraz dehşetle harmanlanmış cinsellik kırbacı eskimiş konuların suyunu çıkarmış, o, artık her okura pek tanıdık gelen iyi ve kötü kahramanlar tarihe karışmıştı. Edebiyatçıların şiddetle direndiği ve her fırsatta lanetledikleri Bilim-Kurgu, çizgi romana tüm gücü ve renkli detaylardan kaynaklanan ihtişamıyla girmişti. Artık okurun ilgisi hüzünlü bir sonbahar günü birden bire ılıklaşan aşk öykülerinden, 2003 yılında merkezi kanalizasyon şebekesinde üç başlı sazanları avlayan bir ortaçağ şövalyesinin çizimlerine kaymıştı.

Le Monde gazetesi'nde yapılan

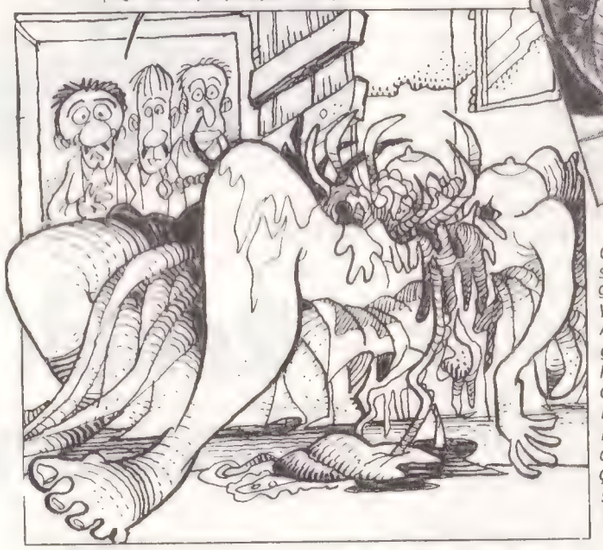

Galip Tekin sade ve gösterişsiz bir yaşama sahip. Ama hayal gücü ve çizgi kalitesi tüm dünyadaki benzerleriyle karşılaştırılabilecek düzeyde. İşte çalışmalarından seçtiğimiz üç örnek

bir araştırma bu eğilimin sadece Fransa'da değil, Japonya, Amerika, İtalya, Almanya gibi ülkelerde de hızla yaygınlaştığını gösteriyordu. Gözler Türkiye'ye çevrildiğinde ise, çok büyük bir yaygınlaşmadan söz edilemiyor ancak tıpkı Avrupalı "usta"ları gibi kahramanlarını öldüren, süründüren, ya da hiçbir kahraman gösteremeden bin bir olayı görüntüleyiveren Galip Tekin'le karşılaşılıyordu.

Ona manyak dediler! Bir Manyağın Hatıra Defteri, Fabrika, Alvaraza, Dursantur, Bir Farenin Gözyaşları... Uzayıp giden bu listenin ortaya çıkabilmesi hiç de kolay olmamıştı. Nuri Kurtcebe'den İlban Ertem'e pek çok çizer fantastiği denemiş, Bilim Kurgu'ya kaymışlardı. Ama **Girgir**'da ilk kez bir "Acayip Hikâye" ile fantastik bir köşe açabilen Galip Tekin olmuştu. Büyük şüpheler ve korkularla basılan Acayip Hikâye'ye gelen tepkilerin çeşitliliği ve çokluğu ise bu yeni ismin geniş ilgi göreceğinin bir kanıtıydı. Eroinmanlardan politikacılara, öğrencilerden Giresunlu bir fındık toplayıcısına kadar, her yerden herkesten mektup yağıyordu. "Manyaksın sen" diyenler, "uyuşturucu kullanmadan bunları çizemeyeceğini" düşünenler, "Vahşet, ama çok hoşuma gidiyor" diyenler... O kadar çok tepki toplamıştı ki artık mektuplara cevap veremiyordu. Ama gelen mektuplar arasında en ilginç olanı Konyalı bir öğrencidendi: "İlerde psikolog olursam inceleyeğim insanın siz olmasını isterdim. Siz, kısa boylu, siyah gözlükleri olan, diken saçlı, sarı gözlü bir insan olmalısınız" diyordu genç psikolog adayı.

1958 doğumlu, sade yaşantısıyla dikkatleri üzerine çekmeden çalışmalarına devam eden Galip Tekin ise bu şaşırtıcı ithamları ve değerlendirmeleri soğukkanlılıkla karşılıyor ve en çok sevindiği şeyin artık bu çizginin tutması ve giderek yaygınlaşacağını bilmesi olduğunu söylüyordu. Hem Akademili gençler arasında, hem de **Girgir**'ın amatör çizerleri arasında "giderek fantastik çizerliğe, Bilim-Kurgu'ya, efsanelere ve canavarlara yönelen bir ilgi var. Yeni bir kuşak yetişiyor, Bilal'leri, Heavy Metal'leri izleyerek geleneksel karikatür normlarını altüst edecek yeni bir kuşak yetişiyor. Asıl önemli olan bu" diyordu Galip Tekin.

Ali BORATAV

Sinema Günleri nedeniyle yurdumuza gelen Nantes Üç Kıta Film Festivali'nin yöneticileri Alali

SÖYLEŞİ / PHİLİPPE JALLADEAU

"Renkli çekimi öğrenemediniz"

Türk sineması, bu yıl, yurtdışındaki çeşitli festivallerde bugüne kadar ki en yaygın şekliyle temsil edilecek. Başta Ömer Kavur'un Anayurt Oteli olmak üzere birçok filmin 15 dolayında festivalden aldığı davetin yanı sıra, üç ayrı festivalde de Türk sineması için toplu gösteriler düzenlenecek. Bu toplu gösterilerin en önemlisi ise 9. Nantes Üç Kıta Film Festivali'nde gerçekleştirilecek.

Nantes'daki gösterinin önemi Türk sinema tarihinin seçkin ürünlerinin sunulacak olmasından kaynaklanıyor. Toplam 25 filmimizin gösterileceği festivalde, ayrıca altı filmlik bir Metin Erksan bölümü de yer alacak. Türk sinema tarihi söz konusu olduğunda, toplu gösterisi yapılacak yönetmen olarak Metin Erksan'ın seçilmesi oldukça ilginç bir gelişme. Çünkü Erksan, bugüne dek resmi sinema tarihimizde birçok sinema tarihçimizin, birkaç filmini saymanın ötesinde üzerinde fazlaca durmadığı isimdi. Üstelik halihazırda Türkiye'nin yurtdışında kazandığı en büyük ödülü, 1964 yılında Berlin Film Festivali'nde Altın Ayı'yı kazanmasına rağmen böyleydi bu. Şimdi birden yeniden ön plana çıkıyor ve işin ilginç yanı yine Batılılar tarafından keşfediliyor.

Nantes Üç Kıta Film Festivali yöneticisi Philippe Jalladeau üç yıldır Türkiye'ye gelip gidiyor ve Türk sinemasını yakından tanımaya çalışıyor. Sinema tarihimizdeki yaygın tezlerle çelişen görüşlere sahip olan Jalladeau, Nokta'nın sorularını yanıtladı.

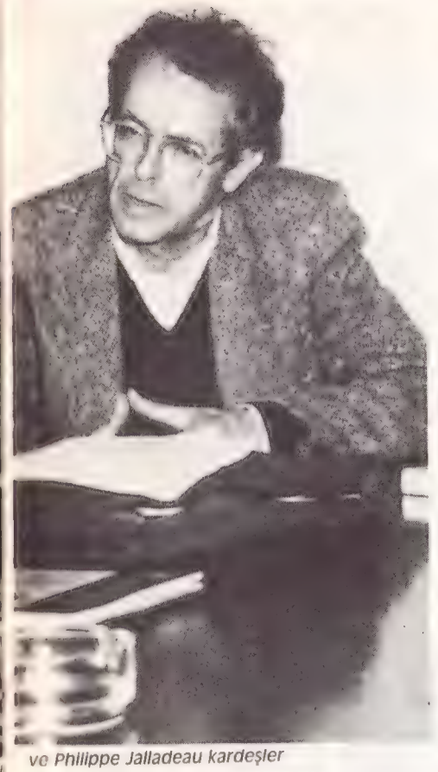

ve Philippe Jalladeau kardeşler

Nokta: Niye Türk sineması toplu gösterisi?

Jalladeau: Festival adından da anlaşılacağı gibi üç kıtayı; Asya, Afrika ve Latin Amerika'yı kapsıyor. Türkiye 1930'lardan bu yana zaman zaman yılda 250'ye yakın film çekmiş, sinema sanayii gelişmiş ülkelerden. Böyle bir bölüm kaçınılmazdı.

Nokta: Göstereceğiniz 25 filmi seçerken neleri göz önünde bulundurdunuz?

Jalladeau: Bize sürekli niye en son filmleri seçmediğimiz, bunların teknik açıdan daha üstün olduğu söyleniyor. Teknik her şey değildir. İçerik, estetik vb. faktörler de söz konusudur. Açıkça söylemeliyim ki eski filmleriniz, yenilerinden daha çok sinematografik değerler taşıyor. Geçmiş insanı yanıltır. Eskiden seyredip beğenmediğiniz bir filmi, şimdi yepyeni bir bakışla beğenebilirsiniz. Bu yüzden biz, peşin yargıları kabullenmeyip, ulaşabildiğimiz kadar çok filmi görmek istedik.

Nokta: Niye Metin Erksan toplugösterisi de bir başkası değil?

Jalladeau: 1962-68 yılları arasında yapılmış Erksan filmlerinden altısını tespit ettik. Bu benim için estetik bir şok ve gerçek bir keşif oldu. Herhangi bir yerden taşınmamış, özgün bir üslup söz konusu burada. Üstelik bunların, belli bir kültürün ürünü olmaları ve onu yansıtmaları bizi ayrıca etkiledi. Metin Erksan'ın Susuz Yaz dışında Batı'da tanınmadığını, ama tanınması mutlaka gerekli bir yönetmen olduğunu da düşündük. Tabii salt Erksan değil, Lütfü Akad'ın da dört filmi olacak.

Nokta: Erksan'ın, Akad ya da Atıf Yılmaz'a göre daha özgün olduğunu mu söylüyorsunuz?

Jalladeau: Biçim olarak Akad ve Yılmaz çok daha klasik yapıdalar. Öncelikle bu. İyi ve kötü filmleri var. Ancak stil açısından klasikler. İkisinde de senaryoların gerektirdiği özelliklerle, görsel yapı arasında kopukluklar var. Tabii bunu yaratıcı sinema dili açısından söylüyorum. A. Yılmaz çok senarist değiştiriyor. Erksan'a göre filmlerinin yaratıcısı olmaktan daha uzak. Sinema tarihinde böyle çok yönetmen var. Düzgün hikâyelerden, düzgün filmler çeken önemli ustaları kastediyorum. Ama bunların sinemaya getirdikleri yaratıcı, kişisel şeyler yok. Daha çok yaptıkları hikâyelere göre biçim değiştiren yapıdalar. Bana göre bu tür yönetmenler özgün görüşlerini ortaya çıkaramıyorlar. Ben jeneriği olmasa bile bu bir Metin Erksan filmidir diyebilirim. Oysa aynı durumda Atıf Yılmaz filmlerini tanıyabileceğimden emin değilim. Bunları Erksan toplugösterisini açıklamak için söylüyorum, süphesiz Yılmaz da güncel sinemanın önemli temsilcilerinden.

Jalladeau kardeşlerin çok beğendiği Türk filmlerinden Metin Erksan'ın "Sevmek Zamanı"nda Sema Özcan

Nokta: Tespit ettiğiniz diğer yönetmenler hangileri?

Jalladeau: Halit Refiğ'den üç, Atıf Yılmaz'dan iki film olacak. Ayrıca eskilerden Memduh Ün, Duygu Sağıroğlu ve Osman Seden de birer filmle yer alacaklar. Kalanları genç kuşak yönetmenlerden seçeceğimiz filmlerle tamamlamayı düşünüyoruz. Bunların içinde Şerif Gören, Ömer Kavur ve Zeki Ökten isimlerinin olacağını şimdiden söyleyebilirim. Ancak yenilerden film seçmek için daha zamanımız var. Bizim için zor olan geçmişi toparlamaktı.

Nokta: 60'ların sineması daha iyiydi diyorsunuz, neden?

Jalladeau: Daha fazla sinematografik özellikler taşıdığını düşünüyorum. Sanırım bunda o dönemdeki yetkin prodüktörlerin de payı var. O dönem prodüktörler, sinemayı geliştirme açısından çok daha büyük riskleri göze almışlar. Bugünkü renkli fotoğraf kalitesi o zamanın siyah-beyaz kalitesinin çok altında. O zaman uluslararası düzeydeymişsiniz, sonra kötülemiş. Renkli film çekmeyi öğrenememişsiniz. Sonra bugünkü çekim koşulları zaman ve maddi açıdan çok daha fazla kısıtlama içinde. Oysaki renkli film çekmek siyah-beyaza göre daha zor ama daha rahat çalışma imkânları gerektiriyor. Sizde süreç tersine işlemiş. Işık ve laboratuvar olayında çok gerisiniz. 60'ların siyah-beyaz laboratuvarları işlerini bugünün renkli laboratuvarlarından daha iyi yapıyormuş●

Mektep çocukları

Eski öğretmen, eski TÖB-DER yöneticisi, eski mahkûm ve yeni bir yazar olan Öner Yağcı, Akademi Kitabevi'nin 1986 Roman Başarı Ödülü'nü kazanan kitabı "Kardelen"de çocuk gözüyle 12 Eylül'ü anlatıyor

Çocuğun adı Gülcan'dı. Ama bu çocuk yalnızca etten kemikten değil, aynı zamanda kâğıttan mürekkepten yaratılmıştı. Bazen renkli bir fotoğraf, bazen de çarpık-çurpuk bir zarf oluverirdi. Masaldaki Peter Pan gibi demir parmaklı pencereden izinsiz girmeyi başarıp koğuşların içinde dolaşır, sonra da gölgesini unutur giderdi.

Kitabın adı **Kardelen**'di. Yazarı Öner Yağcı eski öğretmen, eski TÖB-DER yöneticisi ve eski bir mahkûmdu. Eski sıfatlarını hapishanede bırakıp çıkarken "yeni" bir yazar olmaya da adaylığını koymuştu. Mamak'ta, Çanakkale'de, İmralı'da kendi kızından gelen mektupları, arkadaşlarına gelen çocuk mektuplarını, Gülcan'ın romanı **Kardelen**'e dönüştürmüştü. **Kardelen**'de kaçaklık günleri, hapishane günleri, ölüm ve yaşam, çocuğun gözünden, babanın kaleminden belki de hiç yazılmadığı biçimiyle kâğıda dökülmüştü.

Öner Yağcı'nın kitabında duygular çok, tasvirler ise yok denecek kadar az. Neden, diye sorulduğunda şu yanıtı veriyor: "Duygusal ağırlık, koşullardan geliyor. Doğa tasviri pek becerilemiyor. Yani görünmeyen şeylerin tasviri. İnsan görmeyince unutuyor. Bir ağacın bile nasıl olduğunu düşünürken gözününönüne getiriyorsun, ama hangi sözcüklerle anlatacağını düşünemiyorsun." Ama hapishanede büyük şiirler ve romanlar yazılmıştı geçmiş dönemlerde. "Onlar bu zorluğu yaşamışlar mıydı?" sorusunun da şaşırtıcı bir yanıtı vardı. "Bizim kaldığımız cezaevleri hep siyasiydi. Siyasetle birlikte yaşıyorduk. Onlar değişik insanlarla birlikte yaşıyorlardı. Görüşleri de daha serbestti. Şimdi insan görüşte birbirinin yüzünü bile göremiyor. Çanakkale'de bir yılda hiç yeni bir insan görmediğim oluyordu. Değişiklik yaşanmayınca dışarıyla canlı bağ kurulması mümkün olamıyordu. Siyasilerin dışında kimse olmayınca hayat öyküsü anlatılması da mümkün değil. Duvardan başka bir şey görmenin mümkünü yok yeni cezaevlerinde. Çayı bile görmeden plastik bardaktan içiyorsunuz."

Eski mahkûm yeni yazar Öner Yağcı ile kızı: Hapishane günlerinden bir açık görüş kucaklaşması

Öner Yağcı **Kardelen**'i yazarken hep bir telaş ve gerilim içinde olduğunu söylüyordu. Hangi gün ne olacağı belli olmazdı. Bir gün koğuş basılır, kâğıtlar götürülür kuşkusuyla çok acele yazmak zorundaydı. Kitap, Mamak'ta değil Çanakkale'de yazılmıştı. Çünkü o dönem Mamak'ta mektup kâğıdı dışında kâğıt, günlük gazete dışında okuyacak bir şey de yoktu. Çanakkale'ye geçtiğinde kitap serbeste çıkmış, Yağcı da yazmaya başlamıştı. İdare, "Benim kontrolümde yazabilirsiniz," deyince oda peyderpey yazdıklarını "Görülmüştür" damgasıyla dışarıya yollamıştı. Cezasını yatıp çıktığında da üstünde redaksiyon bile yapamadan Akademi Kitabevi'nin yarışmasına göndermiş ve ödülü almıştı.

Öner Yağcı **Kardelen**'i şöyle özetliyordu: "Acılarla, ölümlerle, ayrılıklarla yaşanan karanlık bir toplumsal döneme ilişkin gerçekliğin kimi parçalarını çocuk gözüyle sergilemeye çalıştım. Dönemin, çocukları nasıl etkilediğini vurgulamak istedim ki, bence **Kardelen**'in özgün ve ayırt edici bir özelliği bu. **Kardelen**'i çocuklarımızın yaşamı sorgulamasıdır diye özetleyebilirim."

Gerçekten de **Kardelen**'in Gülcan'ı her şeyi küçücükken bütün yoğunluğuyla yaşamış, babası hapisteyken annesini yitirmiş ama yine de yaşama sarılmış bir çocuğun 12 Eylül yıllarıydı. Ve bu çocuk annesi öldüğü gün o üzüntüsü içinde büyüklerine şunu söyleyebiliyordu: "Babama yazmayalım annemin öldüğünü, üzülmesin..."

ADEM ALTANOKTA

Akşam pazarı bu... Bir dostluk kaldı, üç buçuk milyar dolar...

IDEA 87 SİLAH FUARI

Böyle bir adet füze alana bir tarak da bedava!

Uluslarası Silah Fuarı açıldı ve kapandı. "Sir Basil Zaharoff'un torunları", ölüm tacirleri, alıcı kuş misali Ankara'daydılar...

Sol ayağın üzerinde yaylanıp gövdeyi yarım çember sağa kıvırtırken, sağ ayağını da ileri atıp bu arada elindeki Talens marka yaldızla sıvanmış eğri kılıcı, Tacir-oğlu beyazpeynir tenekesinden bozma yamuk kalkana şöyle bir efelenerekten ve de "Hoyda bre!" deyip naralanaraktan çalacaksın... Çıkan ses, Mohaç Meydan Muharebesinde yiğit cengâverlerimizin Allah Allah nidalarına karışan hökürtülerden ziyade, Oto Sanayi Sitesi'nde kaportacı Selahattin Usta'nın çırağı Cafer'in on iki - on dört anahtarla tutturduğu türkünün ara nağmesine benzeyebilir, artık o kadar olur, idare et.

Eloğlu Etimesgut'un dağına Türkiye Cumhuriyeti bütçesinin dörtte biri değerinde, üç buçuk milyar dolarlık, üç trilyon liralık malı yığmış. Mirage'lar kalkıyor Tornado'lar iniyor. Yirmi bir çeşit frenk kâfirinin dört yüz üç şirketi sana bir şeyler kakıştırmak için kuyruğa girmiş. Derde devadan gayri ne ararsan var. Üç yüz metre uzaktan yedi santimetre çapındaki hedefi şaşmadan vuran tüfek mi istersin, Arjantin'in dayısı Galtieri'yi poposundan avlayan Exocet füzesi mi?

Hamaset teknolojiye karşı!

Aldırma. Bunlar icat olmuş, mertlik kalmamış. Senin ağabani seyis külahın, kısa çakşırın, tozluğun, dizliğin, camedani cepkenin, çevreli

kuburluğun tamam ya, düm düm tek tek tek düm tek teke teke havası üzerinden cümle küffarın yüreğini ağzına getirebilir, Dolmabahçe rıhtımına yanaşan vapurdan inen turistleri bir daha geri dönmemek üzere kaçırabilir, hatta IDEA 87 Fuarı'nda yirmi bir çeşit gâvura bileğimizin bükülmezliğini ispatlayabilirsin.

İşin bitince çimenlerin üzerine seril, önce eğrilip bükülmüş teneke kılıcınla kalkanını düzelt, sonra da sırtüstü yatıp Marcel Dassault'nun marifeti Mirage 2000'in dikine dalışlarını, Göring'in Luftwaffe günlerine rahmet okutan Alaman Tornado'sunun sesinden üç kere önce beliren tombul kuş suretini seyredebilirsin. İtalyan C 222 ağır nakliye uçağının deneme uçuşundan yüzleri kâğıt gibi inen Sanayi ve Ticaret Bakanı Aral'ı, TRT Genel Müdürü Toskay'ı, Devlet Bakanları Tenekeci ile Dinçerler'i ve oralarda ne işi varsa Altemur Kılıç'ı görme... Ayıp olur.

Daha sonra uçakların üzerine çıkıp elinde kılıcın ve kalkanınla hatıra resmi de çektirebilirsin. Çektir ki dalga geçecek konu arayan gazeteci milletine malzeme çıksın!

Rambo Turgut. Bu Etimesgut Türkkuşu Tesisleri bir âlem. Sıradan bir vatandaş olarak Bektaşlar Turizm'in kaldırdığı özel otobüse bineceksin, on beş kilometre yol gideceksin, beş bin papeli toka edip içeri gireceksin. Elli yedi bin metrekareyi dolanmaktan yorul ama sakın acıkıp susama. Çünkü Çiçek Lokantası'nın silah meraklıları için özel olarak hazırladığı yemekler bir hayli "tuzlu." Fuarı büyük bir maharetle eski MHP eğilimli uyanık müteşebbislerimizin elinden alıp düzenleyen ABC firması, bir hamburgere bin dört yüz lira, bir Cola'ya sekiz yüz lira, küçük boy bir şişe suya da dört yüz lira fiyat biçmiş. Sıradan vatandaş değilsen mesele yok. Türkkuşu misafirhanesinde bedava tarafından salçalı biftek, patates haşlama, çoban salata, pilav ve üstüne de şöbiyet yiyebilirsin. Sonra da elinde Kalaşnikov nişan alıp poz verebilirsin... Ooo, sayın Alptemoçin, vallahi Tom Miks gibi oldunuz... Sayın Başbakanım, Rambo kimmiş sizin yanınızda... İşte muhalefeti de böyle on ikiden vuracağız!

Fuarı bir tabur asker koruyor ama nedense ziyaretçiler arasında pek asker yok. Bol trafik polisi var.

ERİK MOLBERG HANSEN/ NOKTA

Bir zamanlar gündemi biz saptardık

Heves etmişler zahir. **Nokta** muhabiri Nezih Tavlaş, askerlerin yanı sıra fuarın güvenliğini sağlayan paçaları botlarının içinde, ellerinde telsiz, bellerinde cop ve kelepçe turalayan "gorillere" yaklaşıyor. Hepsini anladık da, bu kara güneş gözlükleri ne oluyor? "Abi, kafa mı buluyorsun?"

Sivil polislerin ellerindeki metal detektörleri çığlık çığlığa "maden buldum" diye haykırıyor. Olsun, siz girin. "Madem bakmayacaksınız, neden tutuyorsunuz aleti üzerimize?"

Emir böyle abi.

Moderen panayır. Fuarda "hosteslik" yapan hanım kızlar, ölüm kusan canavarları tatlı tatlı anlatıp tanıtıyorlar. Teflon tava, çelik tencere satar gibi, "Dakikada üç yüz mermi atar", ya da "Şahdamarına dokundurunca iki saniyede kesin bayıltır" sözleri dilber dudaklarından dökülüveriyor. Etek yırtmaçları hayli cüretli. Saxe mavisi tayyörler. Azrail, güzel kadın suretine bürünmüş de görünmüş. Sözüm feministlere değil, lütfen alınmayın! Basınımızın acar muhabirleri, hemen oracıkta bir "fuar güzeli" seçip görüntülüyorlar. Kızcağız, beş günde yüz bin lira ücreti unutmuş, belki hayırlı bir kısmet çıkar düşüncesiyle memnun, ağzı kulaklarında.

Kızların bir kısmı, sobaların arkasına duvarı yakmasın diye konulan amyant ya da koyu jelatin giysilerle astronot kıyafetinde, önlerindeki bilgisayarlarla elektronik, nükleer, uzay, yıldız savaşları, alafortanfoni bir şeyler çağrıştıran işler yapar görünüyorlar. Sonradan öğreniyoruz, yaptıkları kimlik kartı dağıtmakmış. Fuarcılara sarı, işadamlarına yeşil, gazetecilere gri, subaylara mavi özel kimlik kartları.

Organizasyon, genel havamıza çok uygun bir şekilde dökülüyor!

"Altan Bey, lütfen danışmaya..." "ABC personeli, yemek fişlerinizi Sümer Bey'den alın..." "Küba Büyükelçisi'nin şoförü arabanızı bulunduğu yerden kaldırın..." "Mister bilmemne, pliiz prosiiyd tu dı informeyşın desk" anonsları, her firmanın kendi videosunda silahlarının kullanım gösterileriyle karışınca, ortalık devasa bir Atari salonuna dönmüş durumda.

Fuarda resim çekmek öyle her babayiğidin becerebileceği iş değil. Resim çekme ayrıcalığı, yalnızca UTES'e tanınmış. Fuarı gezen

ADEM ALTINOKA

Panzerlerin dehşeti

"gâvurlar" makinelerine davrandıklarında, kibarca uyarılıyorlar. Bu arada anonslardan fırsat kaldığında bangır bangır bir Chick Corea kaseti ortalığı büsbütün dalgalandırmada.

Uçaktan dikenli tele, telsizden tencereye, zırhlı taşıyıcıdan altın, gümüş, sedef kakmalı süs tabancalarına, tüfek dürbününden kasaturaya, ne ararsan var. Faltaşı gibi açık gözleriyle Sovyet subayları ortalıkta dört dönüyorlar. Bunlar komünist olduklarından nasıl olsa mal almayacaklar düşüncesiyle kimse kendilerine pek yüz vermiyor. Topladıkları broşürler herhalde KGB arşivlerine istiflenecek.

Teknoloci dediğin. Hey yavrum hey! Gel de dünyaya takla attırdığımız yüzyılların o görkemli Osmanlı teknolojisini anma... Muslihiddin Ağa'nın Edirne'de döktüğü o muhteşem toplar hangi tarih kitabının sarı sayfalarında şimdi... Macar ustası Urban'ın 74'lük topu altı yüz kiloluk gülleyi altı yüz metre uzağa fırlattığında Bizans surları nasıl un ufak oluyordu... Bütün o gürzler, topuzlar, kamçılar, döğenler, şeşberler, bütün o koçbaşları, kargılar, nebzeler, tırpanlar, zıpkınlar... O baltalar, teberler, yatağanlar, palalar, oklar, yaylar, lobutlar, mancınıklar... Çakmaklı tüfekler, tolgalar, kalkanlar, zırhlar şimdi Topkapı Sarayı Müzesi'nin iyi ışıklandırılmamış soğuk bir köşesinde, kuvvet-i bazu-yu Osmanî'

Ölüm tacirleri işbaşında

mış, Normandiya'da dövüşmüş, Pasifik'te Caponlara dünyayı zından etmiş, Kore'de Allahsız komünistlere kan kusturmuş "gazi" araçlar! Elbette deneyimlerinden bizi de yararlandıracaklar... Öteye gitmeye ne hacet, yalanım varsa İkinci Bölük komutanım Mehmet Yüzbaşı söylesin, kendisinin emir ve görüşlerine daha beş yıl önce arzettiğim tüfeğimin üzerinde kazılı "1918" tarihinden ben utanıyordum... Tabur telefon santralı da İmparator Wilhelm'in İttihatçılara hediye ettiği tertipten değil miydi?

Sakın kendimize doğru dürüst bir savunma sanayii kurmayalım arkadaşlar, sonra dost ve müttefik devletlerin hisleri rencide olur. Herifçioğlu üç buçuk milyar dolarlık

ye hayran hayran bakacak miskin turistin ilgisini bekliyor... Rehberleri o tarafa yönelir mi, yoksa Divan-ı Hümayun turundan sonra doğruca Harem girişine bir an önce biletleri almak için seğirtip silahları es mi geçer, o da belli değil.

Olsun, zulmün topu var, tüfeği varsa, bizim de kılıç kalkan ekibimiz, Aselsan'ımız, Testaş'ımız, Kırıkkale fabrikamız, ayrıyeten Karadeniz silah sektörümüz var. İyi kötü kendi gemimizi yapabiliyoruz, makine dışarıdan gelse de kaplama yerli. Vallahi Kalaşnikov'un aynısını yapar, üzerine de "Ha bu Rus malıdır" diye yazarız. Üstelik, Sam Amca'mızın bize kaskalladığı tankların, gemilerin de büyük görmüş geçirmişliği, savaş tecrübesi var. Bunlar Sicilya çıkartmasına katılsilahı Ankara'nın dağına yığmış; dünyada beş yüz milyon aç, bir buçuk milyar hasta, beş yüz milyon işsiz, sekiz yüz milyon ümmi varmış; dakikada bir milyon yedi yüz bin dolar silahlanmaya harcanıyormuş, bu paranın on sekiz dakikalık bölümüyle iki milyar kişi içme suyuna kavuşacakmış, bir saatlik harcamayla cüzzam yeryüzünden silinecekmiş, on iki saatliğiyle bütün dünya çocukları aşılanabilecekmiş, hiç fütur getirmeden "al abi al" diye bağırış çağırış silah satıyorlar bize...

Alalım abi alalım. Amerika'dan her yıl bir milyar iki yüz milyon dolar istiyoruz, bize dokuz yüz yirmi beşini veriyorlar. Zarar yok. Milli Eğitim bütçesinin genel bütçe içindeki payı yüzde 11'den yüzde 5,7'ye düşmüş, ne gam...

Fakat, heyhat!

Engin ARDIÇ

8-0'DAN 0-0'A

Denizli, Robson'ı kurtardı

İngiliz Milli Takımı'nın menajeri Bobby Robson, Türk takımının gücünü görüyor, Mustafa Denizli'nin atılımını izliyordu... Korktuğu başına geldi!

Maçın Sovyet hakemi Butenko bitiş düdüğünü çaldığı zaman, Türkiye'de ilk kez, sahaya eşofmanla değil, bir Avrupalı gibi, gri pantolon, siyah blazer ve bordo kravatla çıkan Mustafa Denizli'ye doğru koşanların arasında, rakip takımın menajeri Bobby Robson da vardı. Robson'ın, Denizli'nin etrafını saran sevgi çemberini yarması tam iki dakika sürdü. İki milli takım patronu, sıcak bir şekilde el sıkışırlarken, Robson'ın gözlerinde gerçekten samimi bir ışıltı vardı. Robson bu ışıltının sebebini, soyunma odasında açıklayacaktı:

"—Mustafa Denizli'nin takımı, beni istifaya davet eden İngiliz basınını utandırmıştır sanırım. Türkleri hâlâ fesli, sarıklı sananlara cevap verirken, beni de kurtardınız."

Robson, bir hafta önce, Londra'da, İngiliz Milli Takımı'nı açıkladığı basın toplantısında, Türkiye hakkında çok ilginç açıklamalar yapmış ve şöyle demişti:

"Şu anda Türkiye, Kuzey İrlanda'dan çok daha iyi bir takımdır. Onları Doğu Almanya önünde dikkatle izledim. Bu Türkler, Dünya Kupası elemelerinde şamaroğlanına çevirip, 13 gol attığımız Türkler değiller. Eğer onları ciddiye almazsak, bunun bedelini çok ağır öderiz.

"Türkler, şimdi takımın başına yeni bir patron atamışlar. Ünlü Alman Hoca Jupp Derwall, Denizli'nin özel danışmanlığını yapıyor. Bu yeni patron, takımda, kısa zamanda inanılmaz bir değişiklik yapmış. Takımda yeni yüzler, yeni bir futbol anlayışı var... Eğer o gün Doğu Alman kalecisi harika bir maç çıkarmasaydı, Türkler en az altı gol atarlardı."

İngiliz gazetecileri Robson'ı şaşkınlık ve öfke içinde dinlemişler, sonra da "Türkler'den korktuğu" gerekçesi ile menajerin istifasını istemeye kadar gitmişlerdi.

Robson derdini bir türlü anlatamadığı için İngiltere İzmir'e gazete ve dergilerinin zafer şarkıları içinde gelmişti. Dergiler rengârenk resimlerle 8-0'lık maçta Brian Robson'ın, 5-0'lık maçta da Gary Lineker'in attığı üçer golün resimlerini yayınlıyor, İzmir'de kimlerin kaçar gol atabileceği üzerine tahminler yürütüyorlardı. Ünlü Shoot dergisi, iki sayfa üzerine yayınladığı posterin altına "İngiltere 10 - Türkiye 0" diye yazmaktan çekinmemişti.

İngiliz takımının önemli oyuncuları, Beardsley Shilton ve Butcher'ın sakatlıkları kimsenin umurunda değildi sanki...

Aslında sakatlıkları umursamayan biri daha vardı.. İzmir'de sessiz sedasız maçı bekleyen Türk takımın yeni patronu Mustafa Denizli.. Takımının son iki maçta dört golünden üçünü atan iki adamı, Tanju ve Kayhan ile, onların yedekleri, Metin ve Rıdvan sakattılar. Ama Denizli "Onlar yoksa başkaları çıkar oynar. Ben takımıma inanıyorum. Amacım güzel top oynamak ve gol atmak" diyebiliyordu. Daha kuraların çekildiği günden itibaren gazete sütunlarının ağlama duvarına çevrilmesine alışmış bir kamuoyu için maç öncesi "İyi oynamazsam hiçbir özürüm yok. Tüm kabahat bende" diyen, diyebilen Denizli yepyeni bir sesti.

Denizli, Robson'ın yanına casuslarını sokmuş ve onun oyununun sırrını öğrenmişti. Meksika'da, final yolunda Maradona'ya karşı yıkılan Robson Türk takımında aynı şeyi İskender'in yapabileceğini görmüştü. Doğu Alman savunmasını tek başına çökerten İskender'i durdurabilirse, işi yarı yarıya halledebilecekti. Avrupa'nın en iyi sağbeklerinden Anderson'u İskender'in başına dikecek, bunun için, bu bekinin çok ünlü hücum katkısından da vazgeçecekti. Ayrıca İngiliz savunması, Anderson ile birlikte, İskender önünde kademeye girecekti.. Sırf İskender uğruna, dünyanın en iyi hücum beklerinden biri Anderson, sadece savunma görevi yapacaktı. Akınlar, solbek Sansom'un kanadından gelecekti.

Shoot dergisi yayınladığı posterin altına "İngiltere 10-Türkiye 0 diye yazmıştı.

Denizli: Günün adamı

Denizli'nin gardını Robson ancak takım sahaya çıkınca öğrendi. TRT'nin ve gazetelerin tüm ısrarına rağmen takımını son ana kadar açıklamayan Denizli, İskender'i hayatında ilk kez oynayacağı bir yere, sağaçığa koymuştu. Böylece bir taşla iki kuş vuracaktı.

Önce Robson'un, sağda kademelenen savunma taktiğini boşa çıkaracak, sonra da, en büyük hücum adamı Sansom'u yerinde çivileyecekti. İngiliz takımının tüm taktik çalışmaları bir anda boşa gitmiş, Robson'a yeni bir düzen için vakit kalmamıştı.

Denizli, Sansom'u defalarca izlemişti. Muhteşem bir sol ayağı olan adamı solundan geçmek imkânsız gibi bir şeydi. Onun önüne konacak bir sağ ayaklı adam, ziyan olmuş demekti. Oysa, solu kuvvetli bir adam, onu dıştan değil, içten ekarte edebilirdi, bu da İskender'di..

Nitekim İskender, maç boyu Sansom'un başını öyle döndürdü ki, Robson'un en büyük hücum adamı, İskender'i bırakıp ileri çıkma cesareti bile gösteremedi.

Maç seyircinin 90 dakika süren "Helal olsun size" çığlıkları arasında oynandı. Gerçekten de, Türk takımı "Helal edilecek" bir maç oynamıştı. Nitekim maç rakamları da oynayanın ve galibiyeti kaçıranın İngiltere değil, Türkiye olduğunu gösteriyordu:

Maç boyu İngilizler 26, Türkiye 10 faul yapmıştı. Maç boyu İngilizler 13 geri pas yapmışlardı. Türklerin geri verdikleri top bunun yarısı bile değildi.

Ceza alanı dışından Türkiye 8, İngiltere sadece iki şut atmıştı. Ceza alanı içi şutlarda 4-4'lük, kornerlerde ise 2-2'lik bir denge vardı. Maç sonunda Robson, kaybetmediği için sevinçli, Mustafa Denizli ise, kazanamadığı için üzgündü ve maç öncesinin şımarık İngiliz basınına, bu kez Cumhuriyet'te Taner Kutlay yanıt veriyordu:

"Üzülme Mustafa.. Sağlık olsun. Burda kaçırdık. Wembley'de yeneriz." ●

Bu kaçıncı ayıp TRT!.

TRT son yıllarda eşine ender rastlanan bir ulusal gururu, milyonlarca Türk vatandaşından kaçırdı. Kaçırırken de, özürlerin belki de en utanç vericisine sığındı.

Milli maçın saati iftara rastlıyordu. Bu ülke Müslüman ülkesiydi. Müslüman ülkenin insanları da, maçı değil, TRT televizyonunun kendilerini irşat edecek, onlara cennette yer ayırtacak programını izlemeye çok daha meraklıydılar..

Aylardır, borazanlıklarını yaptıkları efendilerine üç oy daha kazandırabilmek için, bilinçli yaptıkları oyun bozanlığın nasıl geri teptiğini herhalde kendileri de görmüşlerdir.

Sorun bizim olmadığı halde, bize ulaşan tepkileri biliyoruz. Kimbilir TRT'ye neler yağmıştır?.

Hesapları öylesine ucuzdu ki.. Maçın ilk devresini Birinci, ikinci yarısını İkinci Kanal'dan yayınlamak gibi, dünya üzerinde benzeri olmamış bir garabeti gerçekleştirecekler, bu garabet, sırf bu özelliği yüzünden, gazetelere haber olacak, böylece maçla ilgisi olmayan insanlar bile, gazete haberlerini okuyarak, TRT'nin ne kadar dini bütün Müslümanlar elinde olduğunu görecek ve gidip tonlarla oylarını onların efendilerine verecekleri.

★★★

Efendiler,

Din, insan ile Tanrı arasında bir olaydır. Hele Müslümanlık'ta, hele aracıyı tümüyle reddeden, dünya üzerinde ruhban sınıfı olmayan tek yaygın din Müslümanlık'ta iyice Tanrı ile insan arasındadır. Üstüne üstlük, Türkiye, laik bir ülkedir. (Yoksa öyle miydi?)

Televizyonda, iftar programı var diye, maçı 50 milyonluk kanaldan 6 milyonluk kanala kaydırmak, Türk halkını, Müslüman Türk halkını geri zekâlı sanmaktır.

TRT, iftar programının saatini değiştiremezmiş.. Başka yerde söylemeyin.. Gülerler adama..

Çünkü Türkiye iftar saati diye bir saat yoktur. Ezani saatle tutulan orucun açılması, doğu ile batı arasında nerdeyse 90 dakika, yani bir futbol maçının süresi kadar fark eder.. Ankara iftar saatine göre program yayınlamakla kaç milyona, 50 milyonluk ülkenin, kaçta kaçına gerçek "İftara Doğru" programı götürürsünüz ki? Ankara iftar ederken, doğulu nerdeyse hazma başlamış, batıda oturan ise daha sofrasını kurmamıştır.

Oysa maç, Türkiye'nin her yerinde tam 18.00'de başlamaktadır. Şimdi bu durumda maçın saati mi değişir, yoksa, Ankara'nın 40 kilometre doğusu ve batısı dışında hiçbir anlam ifade etmeyen "İftara Doğru" programı mı? Maç saati, İngiltere ile anlaşılarak belirlenmiş, UEFA'ya bildirilerek kesinleşmiş, BBC, bu saate göre yayınlarını aylar önceden düzenlemiştir. Orası TRT değildir ki, canının istediği zaman programını kimseye haber vermeden değiştirsin?

Dahası.. Bin defa yazdık.. Spor seyredilecek olaydır. Din programı ise dinlenecek. Kuran okuyan hafız dinlenir. Seyredilmez.. Din sohbeti yapan uzman dinlenir, seyredilmez. Dini şiir okuyan adam da dinlenir. Seyredilmez. İftara Doğru programı içinde göze yönelik hiçbir şey yoktur. Zaten olamaz da.. Çünkü Müslümanlık göze değil, kalbe yönelik bir dindir. İnanca yönelik bir dipdir. Bunun yolu da, dinlemek ve inanmaktır. Bunun için, mucizesi olmayan tek peygamber, belki de Hazreti Muhammed'dir.

Oysa futbol maçı seyredilir.. Futbol sadece ve sadece göze yönelik bir olaydır. Sen, kulağa yönelik yayını televizyonda, göze yönelik yayını radyoda yaparsan, ya yayıncılık denen şeyden zerre sebeplenmemişsin demektir, ya da halkı geri zekâlı sanıyorsundur..

★★★

TRT, borazanlığını yaptığı efendisine üç oy kazandırmak için, ulusal bir gururu ekrandan kaçırmış olmanın utancını, alnından bir daha silemeyecektir.

Hıncal ULUÇ

Bilimsel yaklaşım

"Demirel'in Kozu Nurcular" başlıklı yazınızda özellikle Prof. Şerif Mardin'in görüş ve tespitlerini oldukça ilgi çekici buldum. Bizler, genel olarak, dini konuları günlük politikanın çekişmeli ortamında, ilericilik-gericilik ikileminde yorumlama eğilimindeyiz. En azından benim de içinde bulunduğu 40-50 yaş kuşağı için durum böyle. Değerli hocanın yaklaşımları ise, şaşırtıcı ölçüde basit ve aynı oranda bilimsel. Nurculuk olayını sosyolojinin ışığında, toplumsal devinimin grafiği içinde bir öğe olarak ele alıyor. Politik kaygılardan uzak yalın bir bakış açısı konunun sağlıklı algılanması için yeterli olabiliyor. Değerli hocaya ve **Nokta**'ya teşekkürler.

Aydın Sevil-İstanbul

Tartışmaya davet

İnsanlar eğer dine lakayt bir hayat yaşamak istiyorlarsa, bunu kendi hür iradeleri ile gerçekleştirsinler. Kimse onları zorlamasın. Eğer dindar bir hayat yaşamak istiyorlarsa buna da hür iradeleri ile karar versinler. Onlara hiç kimse zor kullanmasın. Nurcuların görüşü budur. Bediüzzaman Hazretleri, en büyük filozoftan en inatçı inkârcıya kadar herkese fikir sahasında meydan okudu. Biz de onun yetiştirdiği gençlik olarak Risale-i Nur'la, sosyalistlerden ırkçısına, Marksistlerden Humeynicisine, Masonundan Jakobenine kadar herkesi, demokrasi zemini içersinde fikir tartışmasına çağırıyoruz. Cesaretiniz varsa buyrun.

Cemaleddin Ekmekçioğlu-İstanbul

AET ve işkence

Avrupa Topluluğu içinde yer almayı planlayan Türkiye'nin üstesinden gelmesi gereken önemli sorunlar vardır. **Nokta**'nın 17. sayısında da değinildiği gibi devlet görevlisi sıfatıyla hareket eden bir avuç densiz, kendi yurttaşlarına işkence etmektedir. Yazıda, işkenceye maruz kalan yurttaşlarımızın dramını esefle okudum. Fakat onların haklarını aramada gösterdikleri inat da beni sevindirdi. AET gibi bir medeniyet yumağına karışacaksak, gerek işkencecilerin tasfiyesi gerekse halkın hakkını aramadaki kararlılığı pekiştirilmelidir. İşkence davaları öncelikle sonuçlandırılmalıdır.

Temel Darboğaz-Samsun

Din dışı konular

Son zamanlarda **Nokta**'da dini konularla ilgili yayınlar giderek artış gösteriyor. Sürekli bu konular üzerine eğilmek zorunlu mu diye düşünüyorum. Din konusu dışında bu toplumda tartışılması gereken binlerce konu var. Din de tartışılsın ama belli ölçüler içinde. Bu ölçüler kaçınca sırf popülerlik adına işin suyu çıkıyor. İrtica tehlikesi gün gibi aşikârken, irticaya yakın çevrelere sık sık söz hakkı tanımak, onları gündemde tutuyor.

Namık Toygun-Sivas

İslamcı teokrasi

Devamlı olmasa bile genellikle derginizi okumaktayım. Ele aldığınız konuları tamamen tarafsız anlattığınızı söylemek maalesef zor. Genellikle bütün sayılarınızda -hele son iki senede- işlediğiniz konular sanki bir yerlere işaret gibi. 17. sayınızdaki kapak konusunda, uzun yıllar mürekkep yalayıp yalattığını iddia eden Prof. Çetin Özek'in düşünceleri, sizin görüşlerinizle çelişiyordu. "İslamcı teokrasi" diyor Çetin Özek. Halbuki İslamiyet'in devlet anlayışı ile teokrasi arasında hiçbir alaka yoktur. Teokrasi, Batı'ya özgü bir durumdur. İktidarın Kilise ve krallık arasında paylaşılması ile ortaya çıkmıştır.

İslamiyet siyasi iktidarın parçalanmasını kabul etmez. Bu durumuyla kendine has özellikleri olan siyasi görüşün sahibidir. İslam'da teokrasi devlet anlayışı asla yer bulmamıştır.

Mehmet Çobaz-İstanbul

Prof. Çetin Özek

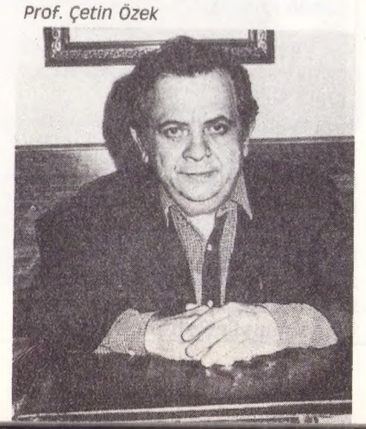

Vatandaş çatlayacak

Nokta'yı fiyat artışlarına rağmen almaya devam ediyorum. 17. sayınızda yeni dış ticaret rejimi ile ilgili yazıda, hükümet çevrelerinin ihracatı ne pahasına olursa olsun destekleyeceği bir kez daha çok açık biçimde anlaşılıyor. Biz devlet memurları ne kadar uğraşırsak uğraşalım, ne kadar umutlanırsak umutlanalım bizim cebimizden çıkan paraların, hayali ihracatçıya peşkeş çekileceği gün gibi aşikâr. İhracat patlayacak diyorlar fos çıkıyor, turizm patlayacak diyorlar çıt çıkmıyor. Anlaşılan bu işin sonunda dar gelirli yurttaş göbeğinden çatlayacak.

Ataman Siyavuş-Muğla

ABONE KOŞULLARI

Yurt içi
6 aylık: 15.000 TL.
1 yıllık: 29.900 TL.

Abone bedellerinin 128 139 no'lu Nokta Süreli Yayınlar A.Ş.
Posta çeki hesabına yatırılmasını rica ederiz.

Yurt dışı
(Yıllık-uçak postasıyla)
Avrupa ve Ortadoğu: 74 ABD Doları
ABD ve Uzakdoğu: 127 ABD Doları
Abone bedellerinin Yapı ve Kredi Bankası Nişantaşı Şubesi 615 147/6 no'lu hesaba transferini rica ederiz.

Eksik sayılar için adres:
Klodfarer Caddesi No 25
Cağaloğlu-İstanbul Tel: 527 74 64

Kıbrıs fiyatı: 1050 TL.

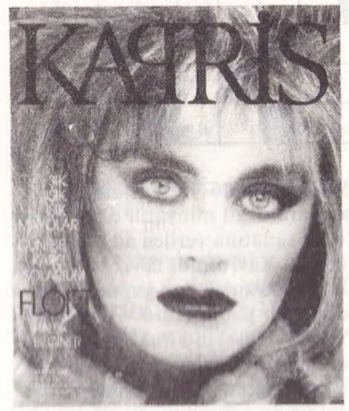

Merak ettiğiniz isimler, konular,
Tomris Uyar, Selim İleri,
Enis Batur, İlhami Soysal,
Şıklığa, güzelliğe yolculuk...

Mayıs
KAĞRİS' inizi
aldınız mı?

BULMACA

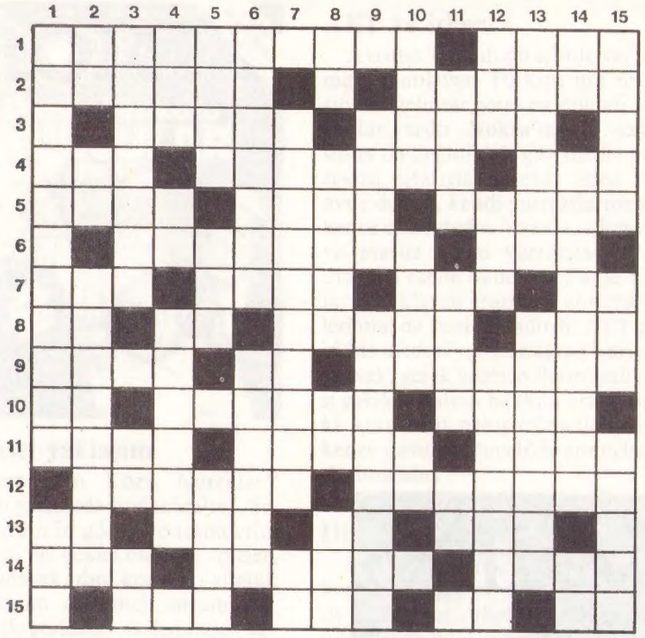

SOLDAN SAĞA: 1- Kanuni Sultan Süleyman döneminde Tokat ile İçel arasındaki alana yayılan büyük bir ayaklanmaya önderlik etmiş, birçok yengi elde etmesine karşın 26 Eylül 1526'da yakalanarak öldürülmüş ünlü Alevi dervişi - İsviçre'ye özgü, ağaç kütüklerinden yapılma dağ evi. **2-** "Bere" anlamında kullanılan tıp terimi - Kazak başkanlarına verilen ad. **3-** Put - **Keseli ayı** da denilen ve Avustralya'da yaşayan tırmanıcı bir hayvan. **4-** Ata - Girişik bezeme - Üflemeli bir çalgı. **5-** Siirt'in bir ilçesi - Fransa'da bir kent - Ağzı çember biçiminde, torbaya benzer büyük gözlü ağ. **6-** 1880-1931 yılları arasında yaşamış, Deniz Harp Okulu ile Sanayii Nefise Mektebi'ni bitirmiş, Batı'dan edindiği teknik yetkinliği toplumun yaşamından aldığı konularla işleyerek resmimize ulusal bir nitelik kazandırmayı amaçlamış Türk ressamı - Bir peygamber. **7-** 1950'de İsrail tarafından geliştirilen hafif makineli tüfek - Bir ağırlık birimi - Bir İngiliz uzunluk ölçüsü birimi - Neodim elementinin simgesi. **8-** Bir nota - Yemek - Avrupa'nın ikinci büyük gölü - Verme, ödeme. **9-** Sinema ve tiyatroda teknik ustalıkla yapılan hile - Tuzağa düşürülen şey - Ağacı koyu kahverengiye ya da siyaha boyamada kullanılan beyaz ve billursu toz. **10-** Kâfi gelmeyen - Japonlara özgü minyatür ağaç yetiştirme sanatına verilen ad - Kalabalık. **11-** Kavrulmuş ceviz ya da bademle karameladan yapılan şekerleme - Bir pamuk türü - Artıuç. **12-** Asıl adı **Hüseyin Firaki** olup Divan tarzında da şiirler yazmasına karşın asıl ününü koşma, semai ve destanlarıyla yapmış XIX. yüzyıl saz şairi - Kadınsı davranışları olan erkek. **13-** Yabancı - Avuç içi - Eski bir siyasal partinin simgesi - Ortaoyunu ve Karagöz'de Ermeni tipine verilen ad. **14-** İskambilde bir kâğıt - İlaç kullanmadan, yalnız ısı yardımı ile aygıt ve pansuman gereçleri gibi şeyleri mikropsuzlaştırma işi - Özellikle hicivleriyle ünlü XVII. yüzyıl Divan şairi. **15-** Küçük su kanalı - İtalyan radyo televizyon kurumunun simgesi - Uzaklık anlatmakta kullanılan söz - Utanma.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Denizli'nin Çivril ilçesi yakınlarında ortaya çıkarılan ve son Bakırtaş dönemi ile Tunç çağlarını kapsayan kırk yapı katından oluşan höyük - İcraat. **2-** Bir renk - Aşamasız asker - Şarkı ve sözün birbirini izlemesiyle nitelenen, İspanyollara özgü bir müzik tarzı. **3-** Neşter - Temel ağırlık biriminin kısa yazılışı - Fas'ın plaka işareti. **4-** Gözleri görmeyen - Derviş selamı - **Yusuf Ziya Ortaç** tarafından kurulan, yurdumuzun en uzun ömürlü mizah dergisi. **5-** Deride sinirler boyunca birtakım ağrılı fiskelerin dökülmesiyle beliren bir hastalık - Beğenilen, zevk veren - Halk edebiyatında uyağa verilen ad. **6-** Nazar değmesine karşı tütsü olarak kullanılan bir bitki - Akarsu kıyılarındaki çalı ve ağaçların üstünde de yaşayabilen bir balık. **7-** 1893-1930 yılları arasında yaşamış, Rus fütürizminin öncülerinden olup alışılmadık imajlar, serbest ölçü, yarım uyak ve eksiltili dizelere dayanan yeni bir şiir anlayışı getirmiş, özellikle **Pantolonlu Bulut** adlı şiiriyle tanınmış ünlü Sovyet şairi - Koca. **8-** Numaranın kısa yazılışı - Yel, şimşek, gök gürültüsü ile birlikte ortaya çıkan sağanak yağış - Bir haber ajansının simgesi - Konya ilinde bir baraj. **9-** Sakırga - **Sara** hastalığına verilen bir başka ad. **10-** Eski Yunan tapınaklarındaTanrı heykelinin bulunduğu iç bölüm - Eskiden kullanılmış, üç deniz mili uzunluğunda bir ölçü - Bağışlama. **11-** İki üç kişi tarafından yönetilen küçük yelkenli - Bağırma, haykırış - Yarı memnunluk anlatan bir ünlem. **12-** Değerli bir yün kumaş - Bir ana bitkinin çevresinde yeniden beliren sürgün ve filizler - Büyük ve süslü balıkçı kayığı. **13-** Yurdumuzda bir dağ sırası - Temel gerçeklerin usla kavranamayacağını, ancak iman yoluyla elde edilebileceğini savunan öğretilerin genel adı. **14-** Lantanın simgesi - Örnek - Bir nota. **15-** Avanak - Judo ve karatedeki en üst derecelere verilen ad - Cevizin yeşil kabuğu.

Hazırlayan: Sedat YAŞAYAN

Geçen haftanın çözümü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	M	A	H	M	U	T	C	U	D	A	■	S	O	K	U
2	A	K	A	İ	T	■	A	R	İ	V	A	■	K	U	R
3	N	E	■	S	■	A	R	A	N	D	A	P	A	Ş	A
4	Ü	F	L	E	Ç	■	A	N	■	E	■	İ	■	M	N
5	F	A	İ	L	■	A	V	U	S	T	U	R	Y	A	■
6	A	L	P	■	S	V	A	S	T	İ	K	A	■	R	N
7	K	İ	S	A	E	N	G	■	R	■	R	T	B	■	E
8	T	■	O	S	■	İ	G	U	A	N	A	■	R	A	Y
9	Ü	L	S	E	R	■	İ	■	T	O	Y	G	A	R	■
10	R	A	■	P	İ	Y	O	R	E	■	N	E	S	İ	R
11	■	B	A	S	M	A	■	A	J	M	A	L	İ	N	■
12	G	O	B	İ	■	M	A	N	İ	A	■	E	L	A	M
13	A	■	A	■	T	A	Y	A	■	K	O	M	İ	■	İ
14	B	U	R	G	A	T	A	■	Ş	A	M	B	A	B	A
15	İ	S	A	■	K	O	R	L	U	K	■	E	■	E	T

Mayıslardan bir gün...

Pazartesi, salı, çarşamba... 1, 2, 3... Takvimler hep böyle, günlerle ve rakamlarla gelip geçer. Ama herhangi bir yılın herhangi bir gününde öyle sıradışı bir olay yaşanır ki, artık o gün özel bir isim gibi anılır. 19 Mayıs'ta Atatürk Samsun'a çıkıp Kurtuluş Savaşı'nı başlattı. O gün bayramdır. 27 Mayıs 1960'ta Türk Silahlı Kuvvetleri işbaşındaydı. O gün -bir süre için- bayram olarak kutlanmıştır. 6 Mayıs 1972'de Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan, Yusuf Aslan idam edilmişlerdir. Üstünden 15 yıl geçen bu idamları, o günlerde doğan çocuklar bile hatırlamaktadır bugün. 1 Mayıs 1977'de Taksim Meydanı 34 ölü vermiştir. Failleri hâlâ aranmaktadır. Ve 1 Mayıs 1987'de Erdal İnönü SHP'ye "yeni bir ufuk" açtı! Kuşkusuz bu tarih de, Türkiye sayfalarımızda okuyacağınız gibi, "özel bir gün" olarak uzun süre, yıllar boyu konuşulacaktır. Hayırlı Mayıslar efendim!...

1. Önce "Mayıs" ayının adını sormakla başlayalım. Bu ayın adı pekçok dilde hemen hemen aynı. Kökeni de mitolojide: "Maia".. Bu sözcük mitolojide aşağıdakilerden hangi anlama geliyordu?

a) Dionysos ayinlerinde şarap içerek kendinden geçen neşe perileri
b) Büyüme ve gelişme tanrıçası
c) Athena'ya kurban edilen bir cins horoz
d) Zeus'un gençliği simgeleyen kızı

2. Şimdi açalım takvimdeki mayıs günlerini. Tabii önce 1 Mayıs... Bu pek tartışmalı gün, işçi bayramı olarak ilk kez 1884'te kutlandı. Hangi ülkede?

a) Fransa
b) Çarlık Rusyası
c) Amerika Birleşik Devletleri
d) İngiltere

3. Geldik 10 Mayıs'a. Bugün ülkemizde çeşitli törenlerle kutlanır. Bu yıl da kutlanacağı gibi. Örneğin bu yılki kutlama törenlerinin biri, temelini Doğramacı'nın attığı Hacettepe Üniversitesi'nde yapılacak. 10 Mayıs'ta ne kutlanacak? Biliyor musunuz?

a) Dünya gençlik günü
b) Kabotaj bayramı
c) Anneler Günü
d) Danıştay'ın kuruluş yıldönümü

4. Hadi takvime biraz ara verelim. Mayıs'ın bir de ünlü böceği vardır: Mayısböceği. Bu yaratık aşağıdaki özelliklerden hangisine sahiptir dersiniz?

a) Ürünlere çok büyük zararlar verir
b) Ömrü yalnızca bir gündür
c) Halk arasında adı "uğurböceği"dir
d) Ağustos'ta yumurtadan çıkıp Ekim'de ölür.

5. Yine takvime dönelim. Tarih 14 Mayıs... Ama bundan 37 yıl öncesinden, 1950'den bir tarih. O gün yapılan seçimlerde Demokrat Parti iktidara gelmişti. 14 Mayıs o zamandan bu yana DP'liler ve ruhunu emanet alanlar tarafından kutlanır. Sorumuz, DP ile CHP'nin kaçar milletvekilliği kazandığına ilişkin...

a) DP: 243 CHP: 157
b) DP: 210 CHP: 195
c) DP: 447 CHP: 3
d) DP: 396 CHP: 68

6. Takvime yine ara verdik. "Mayıs" sözcüğünün sözlükteki öteki anlamını soracağız. Aşağıdakilerden hangisi biliyor musunuz?

a- Osmanlı mutfağında kuzu kapama yemeğine verilen ad
b- Yarış atlarının dinlenmeye alındıkları yer
c- Taze sığır gübresi
d- Madımakgillerden bir ot türü

7. Uzun süre bayramdı, artık değil. 27 Mayıs'tan söz ediyoruz. Ordu 1960 yılında bir Mayıs günü, on yıl önce bir başka Mayıs günü iktidara gelen DP'yi koltuktan indiriyordu. 27 Mayıs günü bu karar, radyoda Türk halkına kimin sesinden duyurulmuştu?

a- Cemal Gürsel
b- Cemal Madanoğlu
c- Alparslan Türkeş
d- Faik Türün

Yanıtlar: 1) b, **2)** c, **3)** d, **4)** a, **5)** d, **6)** c **7)** c.

KUTU KUTU / Salih MEMECAN

BÜTÜN dünyada seçkin erkekler yeni bir güne Gillette GII ile başlar.

Onlar, Gillette GII'nin sadece Gillette teknolojisine özgü uluslararası kalitesini, benzersiz tıraş konforunu tanırlar.

Gillette GII ile tıraş, onu bir kez deneyenler için vazgeçilemeyecek seçkin bir alışkanlıktır.

Siz de her sabah sıra dışı bir günün muhteşem başlangıcını seçenler arasına katılın.

Gillette GII "tıraş sistemi" sürekli kullanabileceğiniz bir gövde ile, değişebilir iki bıçaklı kartuşlardan oluşuyor. Gövdeyi bir kez alıp yıllarca kullanacaksınız. İki bıçaklı kartuşları ise defalarca mükemmel tıraştan sonra değiştirebilirsiniz...

Gillette® GII

"Tıraşta evrensel kalite"